ropeană pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare (BERD), în valoare de 700 milioane dolari pentru perioada 1993-1995, pentru a răspunde nevoilor cele mai urgente ale Estului în materie de securitate nucleară. Comunitatea Europeană intenţionează să consacre 550 milioane dolari, adică aproape 80 la sută din totalul acestui fond, a relevat Brittan.

"Nu putem pur şi simplu să închidem reactoarele, căci o bună parte din Europa de est şi Rusia depind de electricitatea pe care o produc şi care nu poate fi înlocuită rapid", a apreciat Brittan.

Echipele de experţi vor instala sisteme informatice de protecţie, vor furniza echipamentele necesare detectării scurgerilor, pentru suduri, precum şi pentru pregătirea operatorilor locali. Printre centralele luate în consideraţie se află Smolensk, Sosnovâi Bor, Kola, iar în Ucraina - Rovno.

Vor fi, de asemenea, finanţate studii al căror cost se ridică la circa 30 milioane ECU pentru detectarea punctelor slabe ale reactorilor de fabricaţie rusească şi a îmbunătăţirilor care ar putea fi aduse.

Lech Walesa se desparte de Solidaritatea

• *Politica preşedintelui e ridiculizată*

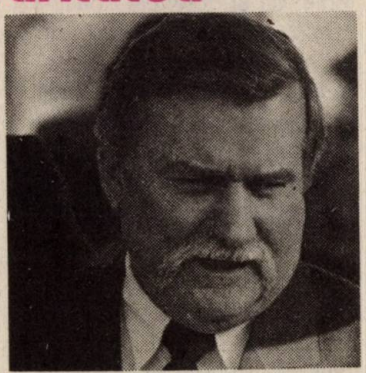

Într-un comentariu dur anunţând sfârşitul unei epoci, preşedintele Lech Walesa şi-a exprimat dorinţa de a se despărţi de Sindicatul Solidaritatea pe care l-a format şi condus aproximativ un deceniu, până la victoria asupra conducerii comuniste.

Despărţirea de vechii colegi de sindicat a survenit după ce la un Congres al Solidarităţii, desfăşurat la sfârşitul săptămânii trecute, delegaţii l-au respins pe Walesa şi au ridiculizat politica de reformă economică promovată de el din 1990, când a devenit preşedinte. Dar, ceea ce l-a uluit cu adevărat pe Walesa a fost tratamentul la care au fost supuşi vechii militanţi ai Solidarităţii, cenzuraţi de Congres pentru că au votat în parlament aşa cum le-a dictat conştiinţa, în favoarea durelor reforme economice. "Nu ştiu ce s-a întâmplat cu această Solidaritate. Aceasta nu este Solidaritatea mea", a declarat Walesa la 27 iunie, în cadrul unui interviu televizat. "Pentru prima dată, drumul meu şi cel al actualei Solidarităţi se despart", a apreciat el. "Nu doresc să aparţin unui asemenea sindicat".

La Congres, membrii sindicatului au condamnat conducerea politică a Poloniei după prăbuşirea regimului comunist în 1989 şi nu au răspuns iniţiativei lui Walesa de a se alătura noului său Bloc pentru reformă nepartinic, ce va candida la alegerile parlamentare din septembrie.

Actualul preşedinte al Solidarităţii, Marian Krzaklowski, a afirmat că dezavuarea sindicatului de către Walesa l-a luat prin surprindere. "Contăm pe preşedinte să ia decizii în ceea ce priveşte problemele ridicate de Congres, chiar dacă pe moment este supărat", a declarat Krzaklowski.

Născută în cadrul unui val grevist din august 1980, Solidaritatea a devenit primul sindicat independent din blocul răsăritean. Cu cei 10 milioane de membri, el reprezenta o ameninţare atât de mare la adresa autorităţilor comuniste încât liderul polonez gen. Wojciech Jaruzelski a încercat să-l înăbuşe în decembrie 1981. Dar Walesa a continuat în tot cursul deceniului opt să fie liderul sindicatului scos în afara legii şi a triumfat în 1989, când Jaruzelski a capitulat în faţa cererilor muncitorilor de repunere în drepturi a Solidarităţii. Sindicatul a câştigat apoi alegerile parlamentare şi Walesa l-a propulsat în preluarea puterii. Această victorie ameninţătoare a constituit germenele actualei divizări. Nemaifiind confruntată cu un inamic unic, fosta alianţă Solidaritatea, care a inclus muncitori, intelectuali, ţărani, precum şi biserica, a început să se separe în diferite grupuri de interese.

Bulgaria. Discuţii privind alegeri anticipate

• *Va scădea tensiunea socială?*

Edvin Sugarev, parlamentar din partea Uniunii Forţelor Democratice (UFD), a încetat greva foamei. Timp de 21 de zile el a făcut greva foamei cerând demisia preşedintelui Jelio Jelev Susţinătorii preşedintelui au renunţat şi ei la acţiunile lor antigreviste. Aceştia, dând curs sugestiei preşedintelui şi apelului primului ministru Liuben Berov de a da dovadă de simţ politic pentru a atenua tensiunea socială, au anulat demonstraţia preconizată pentru 29 iunie.

La reuniunea obişnuită a Consiliului Naţional de Coordonare al UFD (conducerea superioară a acestei formaţiuni politice) a fost aprobat un apel în care se cere simpatizanţilor UFD să demonteze corturile aşezate lângă sediul preşedinţiei din centrul Sofiei în sprijinul lui Edvin Sugarev. Apelul UFD se referă şi la corturile ridicate în provincie. "Dragi prieteni, protestul vostru a fost încununat de succes, ideea alegerilor anticipate fiind sprijinită de majoritatea forţelor politice",se apreciază în apel.

În pofida apelului primului ministru Berov de a nu se organiza manifestaţii, UFD nu a renunţat la ideea organizării unei demonstraţii în centrul Sofiei. UFD va continua boicotarea parlamentului declarată săptămâna trecută, când organismul legislativ a validat schimbările structurale şi de personal din cabinetul condus de profesorul Liuben Berov. "Poziţia noastră este clară, nu s-a luat nici o decizie de renunţare la boicot", a declarat presei, la 29 iunie, Filip Dimitrov. La o conferinţa de presă, parlamentarii socialişti şi-au exprimat speranţa că, până la sfârşitul săptămânii, parlamentarii UFD se vor întoarce la şedinţele plenare ale parlamentului. În caz contrar, vom fi obligaţi să alegem noi preşedinţi ai comitetelor parlamentare pentru ca legislativul să-şi poată continua activitatea, a declarat Huben Hubenov de la Partidul Socialist Bulgar.

Socialiştii şi-au exprimat satisfacţia că actuala "criză din cadrul UFD nu s-a transformat într-o criză a societăţii", apreciind că instituţiile au supravieţuit evenimentelor din ultimele 20 de zile, ieşind din ele mai întărite. În opinia socialiştilor, locurile vacante din cabinet au fost ocupate de persoane care şi-au dovedit capacităţile administrative şi nu este necesară organizarea unui referendum asupra politicii promovate de preşedinte.

Parlamentul este singura instituţie care poate decide dacă şi când trebuie organizate alegeri anticipate, a apreciat Huben Hubenov. Preşedintele trebuie să stabilească data alegerilor, dar el o poate face numai dacă parlamentul adoptă o decizie în acest sens, a adăugat Hubenov invocând prevederile Constituţiei bulgare.

Rubrică realizată de Mirela IAMANDI

TELEFAX

★ TELEFAX ★

• **Instanţa a amânat pentru data de 27 septembrie** a.c. judecarea procesului intentat inculpaţilor Alexandru Drăghici, fost ministru de interne, Ilie Briceag, Ilie Muntean şi Nicolae Lutenco, ce deţineau funcţii importante în organele de Securitate ale regimului comunist. Cei patru sunt acuzaţi de asasinarea cetăţeanului Zefid Ibrahim zis Turcu. În cadrul şedinţei de judecată desfăşurată luni la Curtea Supremă de Justiţie - Secţia Militară - completul de judecată a constatat, din nou, lipsa apărătorilor inculpaţilor, motiv pentru care a fixat noul termen. • **La invitaţia ministrului apărării naţionale**, general- locotenent Niculae Spiroiu, în perioada 30 iunie - 1 iulie a.c., o delegaţie militară condusă de ministrul apărării al Republicii Italiene, Fabio Fabbri, a efectuat o vizită în ţara noastră. • **Biroul de presă al armatei** precizează că în nici o unitate militară din România aparţinând armatei sau celorlalte instituţii militarizate ale statului nu sunt pregătite persoane străine în scopuri teroriste. Sunt dezminţite astfel afirmaţiile apărute într-o publicaţie potrivit cărora la Făgăraş ar exista un centru de pregătire a teroriştilor şi că România ajută Irakul să îşi ascundă arma chimică. Pentru evitarea în viitor a unor astfel de situaţii care pot prejudicia România, Biroul de presă al armatei consideră strict necesar ca toţi ziariştii să verifice la sursă informaţiile pe care le deţin şi pe care intenţionează să le dea publicităţii. • **"După părerea mea, relaţiile dintre România şi Republica Moldova trebuie să fie tot mai intense, zilnice, fireşti** iar colaborarea să fie din ce în ce mai amplă în toate domeniile", a declarat dl Petru Lucinschi, preşedintele Parlamentului de la Chişinău, cu ocazia convorbirilor pe care o delegaţie de parlamentari din Republica Moldova le-a avut miercuri dimineaţa la Palatul Victoria cu dl Nicolae Văcăroiu, şeful executivului de la Bucureşti. Delegaţia parlamentară a Republicii Moldova, cuprinzând toate fracţiunile politice din legislativul de la Chişinău, condusă de domnul Petre Lucinschi, preşedintele Parlamentului, a fost primită miercuri 30 iunie a.c. la Palatul Cotroceni, de dl Ion Iliescu, preşedintele României. Dată fiind importanţa acestei întâlniri, în contextul mai larg al relaţiilor dintre România şi Republica Moldova, atât preşedintele Iliescu cât şi şeful legislativului de la Chişinău au oferit declaraţii presei, din care redăm: Ion Iliescu, preşedintele României: "Prezenţa la Bucureşti a dlui Lucinschi se încadrează în preocuparea comună de a dezvolta relaţiile pe toate liniile între instituţiile noastre. Este de salutat faptul că cele două parlamente au dat viaţă dorinţei reciproce ca forumurile legislative din cele două ţări să lărgească contactele nemijlocite şi să fie factori stimulatori, dinamici în promovarea relaţiilor dintre cele două state aflate de o parte şi de alta a Prutului. Ele au evoluat şi după această vizită, ca şi după întâlnirea recentă de la Chişinău, între cele două delegaţii guvernamentale,prilej cu care s-au analizat aspecte concrete ale dezvoltării relaţiilor economice, crearea unui cadru favorabil care să încurajeze, să faciliteze relaţiile nemijlocite între agenţii economici. Cred că este lucrul cel mai bun pe care putem să-l facem acum, să trecem de la dorinţe şi obiective generale la acţiuni concrete pe linia relaţiilor economice, culturale, de învăţământ, relaţii între intelectuali, schimburi de tineri bursieri, relaţii nemijlocite între localităţi, între întreprinderi. Este, cred, calea cea mai bună pentru a statornici un cadru de relaţii care să pună bazele unei cooperări fructuoase şi reciproc utile, pentru că ambele ţări sunt confruntate cu probleme grele, mai ales în domeniul economiei. Împreună vom putea depăşi mult mai uşor toate dificultăţile". Dl Petre Lucinschi,preşedintele Parlamentului Republicii Moldova: "Împărtăşesc întru totul părerea dlui preşedinte Iliescu. Într-adevăr, cuvântul domniei-sale reflectă starea de lucruri existentă, ca şi dorinţele noastre comune. Datoria noastră este să susţinem legislativ înţelegerile la care ajung exponenţii economici, încât să avem mai multe fapte concrete care, în mod evident, vor întări relaţiile de prietenie şi fraternitate dintre ţările noastre. O enumerare a lor trebuie făcută cât de curând". Domnia sa s-a referit şi la contextul internaţional al relaţiilor Republicii Moldova cu România, Ucraina şi Rusia, la necesitatea adoptării noii Constituţii şi a trecerii efective de la sistemul centralizat la economia de piaţă. • **Partidul Umanist din România a adresat o scrisoare deschisă secretarului general al ONU, Boutros Ghali,** în care se propune adoptarea, ca document oficial, a unei declaraţii universale asupra drepturilor minorităţilor - s-a anunţat la conferinţa de presă, organizată miercuri 30 iunie a.c., la Bucureşti, de conducerea PUR. Aceeaşi scrisoare a fost trimisă partidelor politice din România, Parlamentului, ambasadelor străine din ţara noastră, precum şi Secretariatului Congresului Federaţiilor umaniste europeene. Conducerea PUR şi-a motivat acest demers prin "utilitatea unui asemenea document, ca factor moderator în situaţiile conflictuale de pe glob". În aceeaşi ordine de idei, dl. Eugen Drăguţ, secretar general, a făcut cunoscut că, la viitorul congres de la Berlin, al Federaţiilor Umaniste Europene, va prezenta o comunicare cu tema "Umanismul la graniţa dintre social-democraţie şi neoliberalism". • **În plenul Camerei Deputaţilor, dl. Constantin Rădulescu Zoner, deputat PAC, a protestat** împotriva fuziunii grupurilor parlamentare PAC-PL 1993, anunţată marţi 29 iunie în Cameră. Acesta şi-a motivat protestul, invocând încălcarea regulamentului. Trebuia ca în prealabil deputaţii PAC, care s-au declarat pentru fuziune, să-şi dea demisia din grupul parlamentar din care au făcut parte până ieri, şi apoi să se afilieze altui grup. În consecinţă, a fost sesizat Biroul Permanent pentru a lua măsurile de rigoare, anulând fuziunea PAC-PL 1993. În replică alţi deputaţi PAC (de exemplu, Crin Antonescu) au respins acuzaţiile deputatului Constantin Rădulescu-Zonner, pledând pentru legitimitatea fuziunii grupurilor parlamentare. În acest sens, dl. Crin Antonescu, a arătat că decizia a fost luată după cum urmează: 11 deputaţi PAC - pentru, o abţinere, iar un deputat a absentat. În sfârşit, acelaşi vorbitor a remarcat că parlamentarii PAC cărora nu le surâde ideea fuziunii "n-au decât să facă ce vor".

TELEFAX

★ TELEFAX ★

LUMEA

Nr. 27 (1546) • 8-14 iulie 1993 • I.S.S.N. 1220-4366

LUMEA ÎN TOP. Mirela Iamandi
2

TELEFAX
4

EDITORIAL
5 "Asta este muzica" ce ne place nouă. **Sterică Florea**

BURSA POLITICĂ
6 Corupţia dezbină Parlamentul. **Elena Gugu, Mirela Iamandi**

INTERVIU
7 **Bruno Kamerer (Elveţia):** Politica tradiţională a pierdut vântul bun din pânze ...**Paul Cornel Chitic**

SPECIAL
7 O neaşteptată demonstraţie de foţă. **Crăciun Ionescu**

LUMEA ÎN EVENIMENTE
12 Chişinău. O reuniune potrivită, la un timp potrivit. **Marian Păltinaş**
13 Saraievo. Lupte şi negocieri. **Elena Gugu**
14 Bonn. Perspective ale P.S.D.
15 Îndemn al germanilor pentru germani. **Marian Oprea**
16 Paris. De la plus la minus... imigranţi. **Dinu Bucşan**

LA EST DE VEST
18 Ce s-a întâmplat în est?! **Radu Budeanu**

DIASPORA
19 **Gil Nicolescu:** "În România, opinia generală e că-i mai uşor să vinzi decât să produci. In America, e invers".
20 **Ileana Marinescu- Schapira:** "Handicapul cel mai mare pentru un pianist este să fi pianist". **Tudor Octavian**

OPINII
21 Europa spre care privim. **Henri Zalis**

CALEIDOSCOP
22 Pe Terra se nasc trei copii pe secundă
23 Copiii sclavi. **Odette Hanganu**

DOSAR. Sănătatea noastră cea de toate zilele (partea a II)
24 -Sănătatea, ca şi boala- un lux pentru români.
25 -Reforma – tratament în timp şi doze specifice. **Convorbire cu dl.prof. dr. Iulian Mincu, ministrul sănătăţii**

SERIAL
27 Generalul Dietrich von Choltitz. Cum a fost salvat Parisul? **Traducere şi adaptare Andrei Căpuşan**

LUMEA ÎN DIALOG
30

editorial

Asta este "muzica" ce ne place nouă

În întreaga lume, cazurile cele mai frecvente de corupţie se înregistrează în rândurile politicienilor şi parlamentarilor.

Facem această distincţie între politicieni şi parlamentari, întrucât între cei doi termeni nu poate fi pus semnul egalităţii: un om poate avea profesiunea de politician, dar nu şi pe cea de... parlamentar. Un parlamentar, chiar dacă anterior alegerii sale de către electorat, a fost politician de profesie, după alegere pierde această calitate. El va fi plătit, nu din cotizaţiile membrilor săi de partid, ci de către contribuabil, chiar dacă nu l-a votat.

Reprezentând electoratul care l-a ales, parlamentarul se poate ocupa mai departe de afacerile sale, de profesia sa. Bineînţeles, de la înălţimea şi posibilităţile pe care i le conferă şi calitatea de parlamentar. **Problema** *care se pune este aceea* **de a descoperi cauzele care generează sau favorizează săvârşirea infracţiunilor** *de corupţie în rândurile persoanelor de mai sus.*

O primă cauză, considerăm noi, rezidă în însăşi libertatea pe care o are politicianul sau parlamentarul de a-şi exercita profesia şi de a derula afacerile şi în perioada în care îşi îndeplineşte mandatul.

Un judecător, de exemplu, nu poate fi în acelaşi timp om de afaceri sau patron, graţie legilor votate de parlamentari şi, poate, tocmai de aceea, cazurile de corupţie sunt infinit mai mici în rândurile magistraţilor (chiar dacă au salarii mai mici).

Spinoza susţinea în lucrarea sa "Tratat despre îndreptarea intelectului şi despre calea cea mai bună care duce la adevăr", că omul "aleargă" toată viaţa după bogăţie, plăcere şi onoruri. "În toate cazurile, spune filozoful, ordinea firească, argumentată prin practica socială, este: bogăţia, plăcerea şi, în final, onorurile".

Toate au adus rău omenirii - inclusiv războaie - dar, în timp ce omul se mai satură de bogăţie şi plăcere, de onoruri - niciodată. Un om, cu cât este mai lăudat, cu atât mai mult îşi doreşte alte laude.

Noi românii, în special, venim dintr-o "eră" în care onorurile se situau la loc de frunte. Mai mult chiar, "onorurile" erau singura avere! Prin dobândirea calităţilor de parlamentar, ministru, politician, se trece direct la onoruri. Iată de ce, în timp ce acolo, în ţările unde procesul democratic este încheiat, lupta împotriva corupţiei este dusă de organele specializate ale statului, la noi aceiaşi luptă porneşte din Parlament.

In fapt, infracţiunea a trecut din domeniul dreptului în cel al politicii. Lupta în sine reprezintă indiscutabil un succes al procesului democratic, în plină desfăşurare în ţara noastră. Scena şi atmosfera în care s-a desfăşurat nu ne aduc nici un folos, nici pe plan intern, nici extern.

Recent, retragerea semnăturilor de către unii deputaţi, se înscrie în cadrul unui principiu elementar de drept, "qui potior maius, potior minus", cu alte cuvinte " cine poate mai mult, poate şi mai puţin". În consecinţă, cine poate să semneze ceva, poate să îşi şi retragă respectiva semnătură, mai ales dacă a fost motivată pe viciu de consimţământ, constând în eroare asupra obiectului.

Egalitatea de tratament juridic cerută de deputaţii care au dorit să semneze în locul celor retraşi, strict legal, nu putea fi admisă decât în cadrul unei alte proceduri, care necesita o nouă listă ce se putea şi încă se mai poate face.

Ce a urmat, se cunoaşte: scandal, huiduieli, fluierături, aplauze, menite a crea suspiciuni nedorite şi inutile la adresa democraţiei noastre.

Probabil, parafrazând maxima domnitorului Carol I din 1877, asta este "muzica" ce ne place nouă. Dar cui foloseşte?

Sterică Florea

BURSA POLITICĂ

Corupţia dezbină Parlamentul

Joi, 1 iulie dimineaţă, în Parlament, tot deputatul aştepta convocarea sesiunii extraordinare de către Preşedintele Camerei Deputaţilor, în vederea discutării raportului preliminar al Comisiei de anchetă a cazurilor de corupţie. Foială, zvonuri, presupuneri, întârzieri. Unii mai agitaţi, alţii mai liniştiţi, ziarişti şi parlamentari aşteptau, de altfel, să se spargă buba corupţiei, "maligne, trădătoare, antinaţionale".

Tensiunea se acumulase şi pentru că la gradele Celsius de afară s-au mai adăugat problemele spinoase rămase în suspensie(raportul SRI, raportul despre corupţie şi afacerea PETROMIN), care ar fi urmat să facă obiectul viitoarei sesiuni parlamentare din toamnă. Oboseala şi sentimentul insatisfacţiei, starea de neliniste predominau, chiar dacă uneori destul de bine mascate.

Se aştepta convocarea sesiunii extraordinare. Cererea fusese prezentată cu o seară înainte de deputatul grupului parlamentar PNŢCD-PER, Mihai Nică, în numele a 119 parlamentari care-şi puseseră semnatura pe petiţia adresată Preşedintelui Camerei forului legislativ. Domnul Dan Marţian, preşedintele de şedinţă n-a avut încotro şi a acceptat-o în baza articolului 63, alineatul 2 din Constituţie.

După frământările de pe holuri şi din cabinete, pe la ora 10,30, toată lumea şi-a ocupat locurile în sală şi aştepta startul discuţiilor. Deputaţii, rânduiţi după alianţe, grupări, tendinţe, aşteptau în fotolii cuvântul Preşedintelui. El a sosit, şi-a rânduit hârtiile şi a anunţat că s-a primit petiţia cu cele 119 semnături, prin care se cerea convocarea unei sesiuni extraordinare, dar cum şase dintre semnatari şi-au retras semnăturile iar unul dintre ei a semnat de două ori chiar, nu mai sunt îndeplinite condiţiile pentru convocarea sesiunii extraordinare. Asta a fost tot. Preşedintele Camerei s-a ridicat şi a plecat. Au urmat aplauze, huiduieli, complimente, anunţuri la microfonul rămas în mâinile deputaţilor din toate taberele.

Care este fondul juridic al problemei? Ce spune Constituţia?

Articolul 63, alineatul 1:" Camera deputaţilor şi Senatul se întrunesc în două sesiuni ordinare pe an. Prima sesiune începe în luna februarie şi nu poate depăşi sfârşitul lunii iunie. A doua sesiune începe în septembrie şi nu pote depăşi sfârşitul lunii decembrie." În baza acestui alineat, Preşedintele Camerei a anunţat demararea vacanţei mari. Iată ce spune în continuare alineatul 2: "**Camera deputaţilor şi Senatul se întrunesc în sesiuni extraordinare, la cererea Preşedintelui României, a biroului permanent al fiecărei Camere ori a cel puţin o treime din numărul deputaţilor sau al senatorilor.** Peste noapte, care-i cel mai bun sfetnic, şase deputaţi şi-au retras semnăturile. Deci, alineatul 3 - "**Convocarea Camerelor se face de preşedinţii acestora**" - a căzut, împreună cu speranţele deputaţilor de a duce până la capăt problemele încurcate ale acestei veri fierbinţi.

Din nefericire, întâmplările din Parlament nu demonstrează decât fragilitatea vieţii politice româneşti. Cei care vor să impună statul de drept în România pot acum prin voinţa lor politică, conjugată, s-o facă.

Elena Gugu

•

Gestul dlui Adrian Năstase a fost considerat a fi "nu numai o simplă neînţelegere sau o depăşire a autorităţii, ci o încălcare a unei norme imperative a Constituţiei" (George Stancov, PD-FSN).

Dar, dincolo de discuţia juridică, a existat ca întotdeauna un substrat politic, pe care parlamentarii CD şi ai PD-FSN nu au întârziat să-l dezvăluie în conferinţa de presă ce a urmat arătând că "problema este, în primul rând, **politică**" (Dinu Patriciu, PL-1993). Astfel, majoritatea de stânga din Parlamentul acestei ţări nu a dorit să audieze şi să pună în discuţie rezultatele comisiei de anchetare a actelor de corupţie - care, după spusele dlui Radu Berceanu (PD-FSN) cuprind dovezi clare de vinovăţie a membrilor Guvernului - şi nici problema SRI - recent pus sub controlul Parlamentului. Nu, domnii parlamentari au preferat vacanţa, apreciind că aceste cazuri, în discuţie, nu sunt de interes naţional. La Biroul de presă, reprezentanţii CD şi ai PD-FSN au arătat că "s-a încercat împiedicarea sesiunii extraordinare, în Biroul permanent, prin orice metodă" (Radu Berceanu, PD-FSN) şi că "este prima dată când se încearcă **pe faţă** ca Parlamentul să lucreze ca MAN", adică sub semnul arbitrariului. Gyorgy Tokay (UDMR) a apreciat gestul puterii ca pe o dovadă de "lasitate" iar George Stancov (PD-FSN) a arătat că "puterea se exercită azi numai de la Cotroceni împreună cu acoliţii". "Parlamentul a devenit nefuncţional, o asemenea încercare având loc ultima oară în 13-15 iunie. Acum ne salvează însă această Constituţie, care atunci nu exista. Nesocotirea ei înseamnă nesocotirea voinţei acestui neam", a încheiat dl Stancov, adăugând că "în mintea acestei puteri sălăşuieşte încă dictatura". Dl Dinu Patriciu (PL-1993), a spus că gestul majorităţii parlamentare - cu un Guvern ale cărei incompetenţă şi corupţie au fost dovedite - este o dovadă de **frică** şi "o încercare de păstrare a puterii cu orice preţ".

Dl. Petre Roman (PD-FSN), a arătat că "acesta este un moment de mare ruşine pentru Parlamentul României", structurând, pe puncte, contextul în care s-au petrecut lucrurile: dovedirea actelor de corupţie la cel mai înalt nivel, abandonarea intereselor naţionale prin vânzarea flotei strategice a României, incompetenţa Guvernului de a menţine inflaţia în limite rezonabile, obţinerea de către cel mai incompetent şi corupt Guvern a celor mai mari puteri pe care le-a avut vreodată un guvern democratic - prin dreptul rectificării bugetului fără aprobarea prealabilă a Parlamentului şi dreptul de a guverna prin ordonanţe". În aceste condiţii, "actul imoral al dlui Adrian Năstase îl descalifică din calitatea de preşedinte al Camerei, dând o lovitură de forţă anticonstituţională şi antinaţională".

S-a discutat despre încunoştinţarea preşedintelui ţării (ceea ce s-a şi întâmplat, opoziţia parlamentară arătând că ea consideră sesiunea extraordinară începută), dar şi despre necesitatea de a explica opiniei publice, naţiunii, prin intermediul TVR, "subtilitatea minciunii" la care este expusă.

Televiziunea, iniţial absentă a aceste discuţii, a apărut în final, dând pe post câteva imagini. Mai apoi, întrecându-se pe sine, a "acceptat" prezenţa în studio a dlor Ion Raţiu (PNŢCD), Radu Berceanu (PD-FSN), Horia Russu (PL-1993) şi Adrian Năstase (FDSN), fără a permite însă un "schimb de argumente şi o explicitare riguroasă a problemei". La închiderea ediţiei se discuta încă posibilitatea începerii sesiunii extraordinare în prima zi a săptămânii următoare.

Chiar dl. Năstase "a acceptat" acest lucru, pretinzând, însă, o nouă listă de semnături.

Nu pare a fi decât o simplă amânare a momentului în care deputaţii, în sesiune "extraordinară", vor discuta rezultatele comisiei de anchetă a actelor de corupţie.

Demersul puterii trebuie recunoscut, căci ţine de domeniul evidenţei, dovedeşte teama. Teama de explozia şi consecinţele acestui Raport, teama de un "Watergate" al României.

Mirela IAMANDI

Interviu

Politica tradiţională a pierdut vîntul bun din pînze...

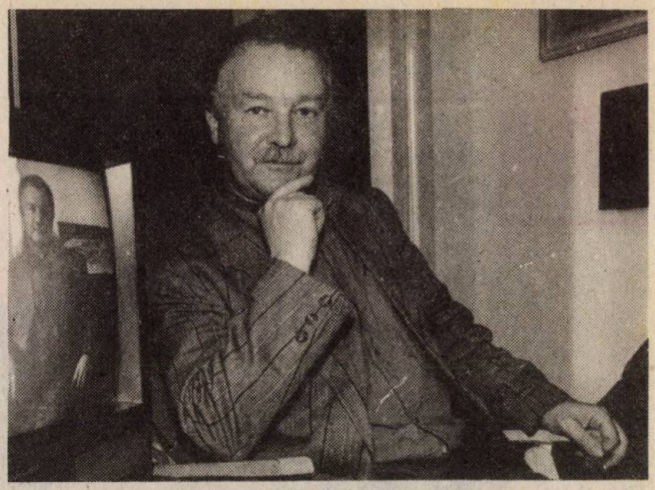

Interviu cu dl Bruno Kamerer (Elveţia)

Domnul Bruno Kamérer, grafician, designer din Zürich, Elveţia, a susţinut în România o suită de cursuri cu tema "Comunicare vizuală şi misiune culturală".

Cursurile organizate de Uniunea Sindicatelor Elveţiene, în colaborare cu Ministerul de Externe din Elveţia, sunt dedicate sindicatelor CNSLR-"Frăţia", "Alfa" şi "15 noiembrie-Braşov".

Scurta perioadă petrecută în capitala ţării noastre i-a prilejuit oaspetelui din Zürich o seamă de contacte cu liderii sindicali, dar şi cu artişti plastici şi cu profesori de la Academia Naţională de Artă din Bucureşti.

Încântat de capitala noastră, în care "mania perfecţionismului" nu a produs atâta exactitate mecanică şi înstrăinare, volubil şi comunicativ - aşa cum nu sunt oamenii de afaceri eleveţieni - domnul Kamerer a acceptat cu plăcere să întreţină un dialog, fără a simula nici o clipă importanţa pe care o arborează o personalitate care dă interviuri.

— **Domnule Bruno Kamerer, sunteţi pentru a doua oară în România...**

— Pentru că Sindicatele din Elveţia vor să ajute ţara dumneavostră, în acest moment de început al unei **alte** societăţi, pentru că vrem să ajutăm sindicatele româneşti în formarea unor cadre specializate şi capabile să participe la dezvoltarea sindicatelor. Elveţienii, începând de anul trecut, au susţinut cursuri privitoare la organizarea sindicatelor iar eu însumi am ţinut două cursuri despre comunicarea vizuală. Ceea ce doresc este să determin înfiinţarea, aici, înăuntrul sindicatelor, a unui grup de acţiune format din sindicalişti care înţeleg şi respectă valorile culturii, pentru a se realiza o comunicare vizuală înţeleasă ca misiune culturală. Aceasta, în colaborare cu artişti plastici profesionişti, pentru că în societatea de azi şi de mâine este de o mai mare importanţă mesajul vizual decât cel verbal.

— **Intenţiile sunt minunate. Ce influenţă credeţi că va avea colaborarea dumneavoastră cu sindicatele româneşti?**

— Eu sunt mulţumit când pot ajuta cât de puţin. Timp de patru zile am fost cu fruntaşi ai sindicatelor. Am încercat să le schiţez un orizont un pic mai larg spre problemele de cultură şi pentru valoarea prezentării vizuale. În situaţia voastră, când trebuie să formaţi o societate nouă, şi aceasta este marea şansă pe care o aveţi, puteţi abandona vechile drumuri ale sindicatelor şi începe o societate a viitorului.

— **Domnule Kamerer, mai înainte v-aţi exprimat că noi suntem în pragul unei alte societăţi, ori acum spuneţi că noi putem forma sau formula o societate nouă. De ce?**

— În societatea viitorului **munca** nu mai are aceeaşi valoare politică, pentru că nu va mai fi de lucru pentru toţi. Statisticile spun că, la nivel mondial, se va găsi de lucru doar pentru o treime din forţa de muncă existentă. Iar această situaţie este total nouă pentru sindicate, pentru că până acum baza activităţii sindicale era locul de muncă - fabrici, uzine etc. - ori aceste **necesităţi** se diminuează. sindicatul, până acum, s-a ocupat de dezvoltarea proletariatului. Or, azi, noua industrializare, robotizarea schimbă realitatea. Am văzut la Barcelona o uzină japoneză de automobile unde lucrau doar doi muncitori îmbrăcaţi în cămăşi albe! Această uzină funcţionează nonstop! 24 de ore din 24, şapte zile pe săptămână. Într-o astfel de uzină nu există nici un sindicat şi este şi dificil să organizezi un sidnicat pentru două persoane. În atare condiţii dispare şi raţiunea de a fi a unui sindicat.

— **Dar România pare încă a fi foarte departe de situaţia aceasta**.

— Dar evoluţia spre o asemenea situaţie este inevitabilă şi pentru ţara dumneavoastră. De aceea societatea de mâine este nouă pentru toată lumea. În Elveţia eu am propus un lucru neobişnuit, extraordinar: înfiinţarea unui sindicat cultural, al artiştilor, poeţilor, pictorilor. Care este altceva decât ceea ce aveţi dumneavoastră aici - o Uniunea a Artiştilor . Iar acest sindicat este un angajament între artişti şi ceilalţi membri ai societăţii (funcţionari şi muncitori) şi este o încercare de formulare a societăţii viitorului. Preşedintele sindicatului a acceptat propunerea mea. Sindicatul, acum, aşa cum arată, e diferit decât cel "clasic"... e mai mult o utopie. Preşedintele sindicatului ştie că sindicatul său nu mai poate rămâne doar pe "terenul" salarizării, al programului de muncă, ştie că trebuie să se transforme într-o organizaţie care să cuprindă întreaga societate...

— **Cum priviţi încercările sindicatelor noastre de a se transforma în partid politic?**

— Angajamentul "tradiţional" al sindicatelor nu este "direct" politic. Angajamentul politic aparţine partidelor . Dar trebuie să vedem clar că există o dezvoltare a istoriei: forţa politică tradiţională şi-a pierdut forţa de a "mişca" societatea. Ceea ce se vede bine în Elveţia şi Germania. Înaintea celui de al II-lea război mondial, partidele erau foarte bine împărţite pe clase sociale. Acum această diferenţiere s-a atenuat până la dispariţie. În Partidul nostru social-democrat sunt şi patroni. Acum partidele sunt mai mult apărătoarele propriilor interese: în Elveţia, în Franţa, în interiorul acestor partide se duce lupta dintre minţile progresiste contra celor reacţionare. De aceea cred că trebuie să descoperim formaţiuni şi forme noi pentru politica de mâine. Or, şi în această ţară a dumneavoastră, politica partidelor politice nu este clară, în plus, există şi o anume insecuritate. Or, în România, un sindicat poate fi mai mult decât un partid politic; o formaţie organizatorică profesională se legitimează ca o asociaţie ce colaborează cu întreaga societate. Situaţia actuală din ţara dumneavoastră este un bun argument al adevărului că politica nu se poate face numai pe principii; ea trebuie făcută bazându-se pe practică, pe concret şi de către ţara însăşi. Politica este, de fapt, o activitate foarte creativă. Imaginea tradiţională a activităţii politice era dată de valul de propagandişti care repetau, şi repetau, şi repetau propoziţiile, eventual ideile auzite "la centru".

În Europa această politică tradiţională a pierdut "vântul bun din pânze"; acesta e motivul pentru care tineretul nu mai acordă interes politicii. În Elveţia, politica este un ritual în Parlament; eu însumi sunt oficiant la acest ritual care, câteodată, este aproape amuzant, dar noutăţile vin de la alţii. Deci, în privinţa activităţii politice pe care o încearcă sindicatele în România, nu poate fi dat un răspuns simplist: alb sau negru.

— **Domnule Kamerer, aţi asociat noţiunea de "sindicat" cu aceea de "utopie", apoi cu o altă noţiune - aceea de "societate nouă". Sunteţi mai mult decât un membru de sindicat...**

— Bineînţeles! Sunt un activist; pentru mine viaţa este creaţia fiecărei persoane, o creaţie a lui pentru el însuşi şi pentru ceilalţi. Cine nu îndrăzneşte o asemenea tentativă, nu trăieşte. Din acest punct de vedere sunt un existenţialist. Iar experianţa mea politică se datorează faptului că sunt membru al Partidului Muncitoresc Spaniol; în acest sens e vorba de o tradiţie în familia mea: tatăl meu s-a angajat în războiul din Spania. "Problema spaniolă" era la ordinea zilei în multe familii din Elveţia, ţară care n-a avut şansa de a lupta contra fascismului şi care a trăit drama neutralităţii. Am colaborat în ilegalitate pentru acel partid spaniol; apoi am fost cu acest partid când acesta s-a renovat şi când l-am făcut pe Felipe Gonzalez primul său secretar general în exil, la Paris. Iar la primele alegeri am fost consilierul publicităţii grafice la Madrid. Aceasta a fost o experienţă fundamentală pentru mine. Pe fundalul unor lupte politice, spaniolii au spus: "acum vom face o societate nouă, ne vom lua viitorul în mâinile noastre"... a fost un an formidabil pentru mine. Şi astfel, am colaborat în acea ţară, pentru că am fost şi am trăit o vreme acolo; aş vrea să colaborez, ca designer şi specialist în publicitate, în alte ţări. Iar acum sunt aici.

— **Vă doresc succes**.

Paul Cornel CHITIC

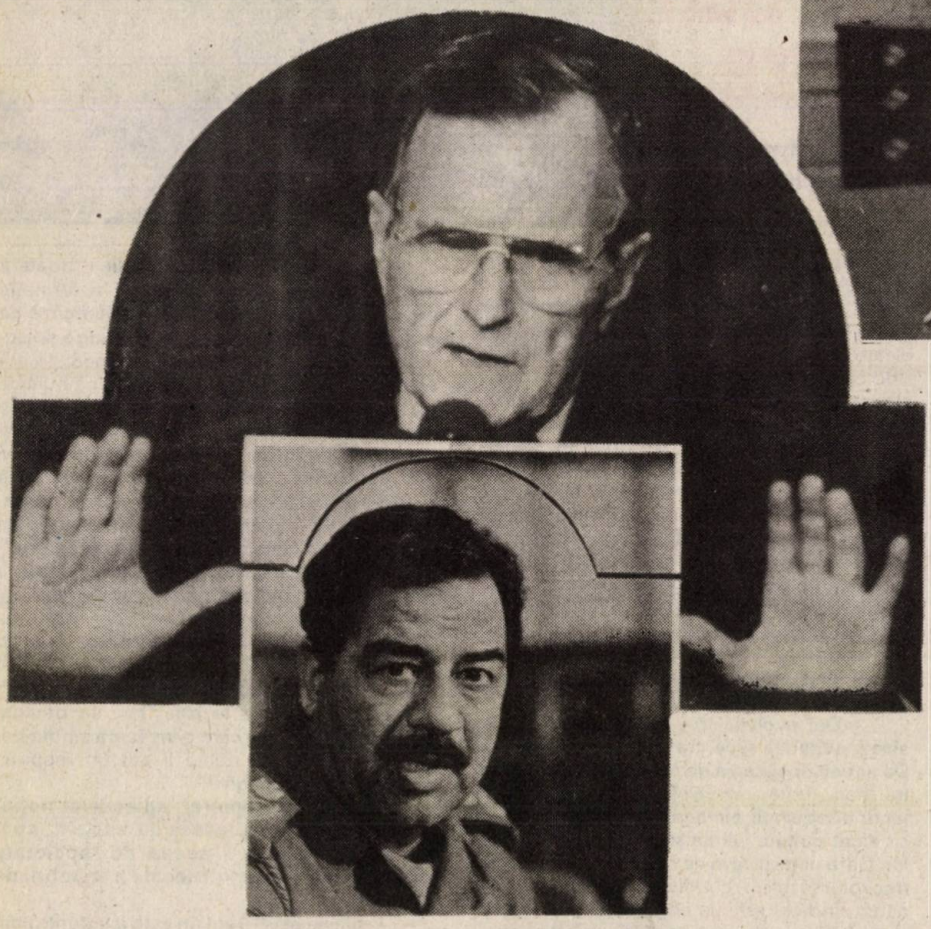

NEAȘTEPTATĂ

demonstrație de forță

Schimbarea gărzii la Casa Albă, la începutul acestui an, şi derularea ulterioară a guvernării noii administraţii americane sub conducerea tânărului preşedinte Bill Clinton lăsau să se întrevadă o schimbare evidentă a politicii Statelor Unite pe scena mondială. Se părea că centrul său de greutate va fi direcţionat, în mod hotărâtor, spre preocupări de ordin intern, fosta orientare predilect externă practicată de anteriorul şef al executivului american, fiind sortită unei estompări treptate. Redresarea economică şi socială a Americii de azi, preconizată de noul preşedinte, încă din cursul campaniei electorale a competiţiei pentru Casa Albă, impunea reduceri substanţiale ale cheltuielilor externe, în această situaţie eliminarea costisitoarelor demonstraţii de forţă apărând absolut firească.

Primele şase luni ale guvernării Clinton au fost marcate de o vizibilă reţinere privind angajarea militară americană în acţiuni de forţă dincolo de hotarele naţionale. Exemplul cel mai grăitor îl constituie conflictul din fosta Iugoslavie unde, în pofida unor belicoase ameninţări verbale, Statele Unite s-au abţinut până la urmă să-şi trimită soldaţii pentru a face ordine, lăsându-şi partenerii militari vest-europeni să se descurce cum vor putea. O reevaluare a orientării politice americane se făcea simţită şi în alte zone geografice, inclusiv în Orientul Mijlociu, unde un proces de pace cu oarecare şanse de a mişca lucrurile din loc se desfăşoară în continuare cu girul Washingtonului. Înseşi relaţiile cu Irakul păreau să evolueze spre un climat ceva mai puţin tensionat, renunţându-se la manifestări dure.

În contextul amintit, mobilul neaşteptatei demonstraţii de forţă americană împotriva Bagdadului de la sfârşitul lunii iunie apare, la prima vedere, dificil de desluşit. Desigur, trimiţându-şi rachetele de croazieră împotriva capitalei de pe Tigru, preşedintele Clinton a oferit explicaţii cuvenite, fundamentându-le pe principii şi norme internaţionale. Cât sunt ele de convingătoare constituie altă poveste şi observatorii politici s-au năpustit să dezlege ghemul afacerii pentru a-i ghici feţele nevăzute, avansând o serie de supoziţii cu fond real sau imaginativ.

Motivaţia neaşteptatei demonstraţii de forţă americană, întemeiată pe principiul autoapărării stipulat în articolul 51 al Cartei Naţiunilor, o constituie pedepsirea aşa-numitului "terorism de stat", acuză adusă regimului de la Bagdad în legătură cu pretinsa organizare de către Serviciile Secrete irakiene a unui atentat împotriva fostului preşedinte american George Bush în cursul vizitei întreprinse de acesta în Kuweit, la mijlocul lunii aprilie.

Momentul ales pentru ripostă ridică, însă, fireşti semne de întrebare. Tentativei de atentat amintite i s-a făcut o publicitate imediată şi după incriminarea verbală de rigoare din partea Washingtonului a urmat o perioadă de tăcere lungă de peste trei luni până s-a ajuns la decizia de pedepsire dură a Bagdadului.

Preşedintele Clinton susţine în mesajul său televizat adresat naţiunii cu acest prilej că hotărârea sa a fost luată după ce

responsabili ai serviciilor de informaţii americane s-au deplasat în Kuweit, unde suspecţii de participare la atentatul eşuat fuseseră supuşi unor îndelungate interogatorii. Trimişii Washingtonului, studiind o serie de documente la faţa locului, au ajuns la concluzia că întregul plan al atentatului, "pentru a cărui îndeplinire urma să fie folosită o bombă irakiană de mare putere", fusese dirijat de serviciile de spionaj de la Bagdad.

S-ar putea presupune că lucrurile stau chiar aşa, fapt desigur condamnabil moral şi politic. Dar, după cum remarcau unii comentatori străini în acest context, al condamnării "terorismului de stat", se trec cu vederea acţiuni asemănătoare ordonate şi de alţii, inclusiv de fostul preşedinte Bush care, în august 1990, a emis un ordin executiv pentru ca CIA să răstoarne prin orice mijloace regimul lui Saddam Hussein. Că acest ordin includea asasinarea preşedintelui irakian a fost recunoscut de către generalul Brent Scowcroft, consilier pentru probleme de securitate naţională a SUA, în Administraţia Bush, chiar înainte de încheierea mandatului acestuia.

Pornind de la astfel de consideraţiuni, observatorii politici caută interpretări mai verosimile deciziei dure a preşedintelui Clinton. Ei menţionează că, dat fiind reculul din ultimul timp al popularităţii care l-a propulsat la Casa Albă, noul şef al executivului american avea neapărată nevoie de un gest zgomotos care să demonstreze propriei naţiuni calitatea nealterată de supraputere a Statelor Unite şi, de altfel, unică în lumea de azi, ceea ce-i conferă prerogativul de a face ce vrea, fără oprelişti, când şi unde doreşte.

În ceea ce priveşte momentul ales, se menţionează coincidenţa cu arestarea la New York a unui grup de opt musulmani care puseseră la cale o serie de atentate teroriste împotriva sediului ONU, a clădirii FBI, a două tunele care fac legătura între Manhattan şi restul oraşului pe sub fluviul Hudson. Ar fi deci vorba şi de un avertisment, cu bătaie mai lungă, împotriva terorismului sub orice formă, fiind astfel vizate şi alte state din Orientul Mijlociu, inclusiv Iranul vecin Irakului, care s-a grăbit să condamne acţiunea americană drept "agresiune flagrantă" ce pune în primejdie pacea şi securitatea internaţională.

Neaşteptata demonstraţie de forţă a noii Administraţii americane, indiferent de scopurile sale declarate sau ascunse, poate avea efecte contrarii celor dorite conducând spre un cerc vicios de escaladare a violenţei din care, ţinând seama de factorul fanatismului celor vizaţi, cu greu se va putea ieşi.

Crăciun IONESCU

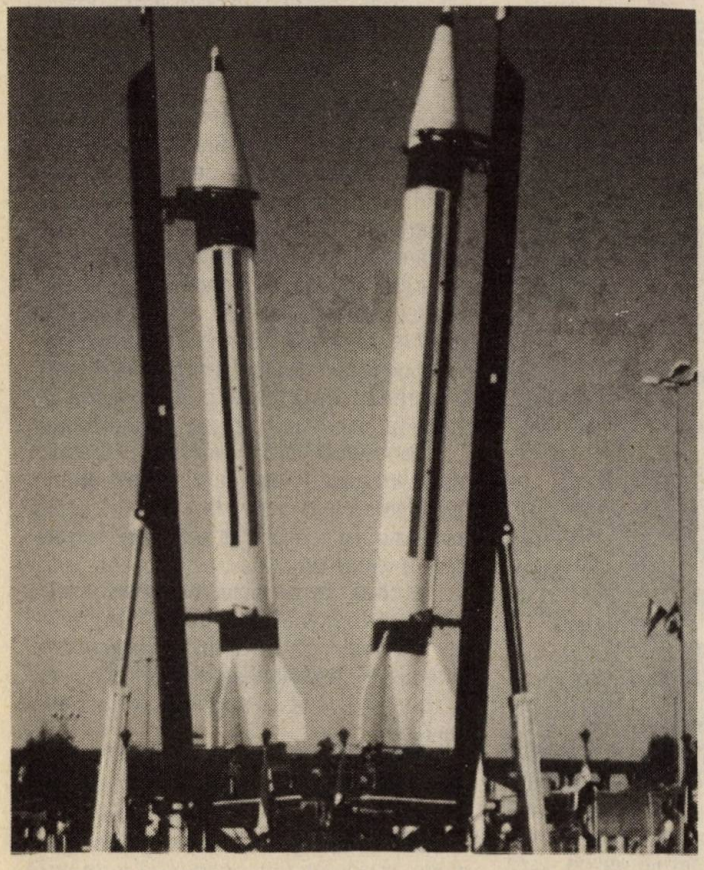

Rachete sol-sol irakiene din timpul războiului din Golf au constituit ţinta preferată a aviaţiei americane, distrugerea lor totală fiind condiţionată ulterior prin rezoluţii ale Consiliului de Securitate

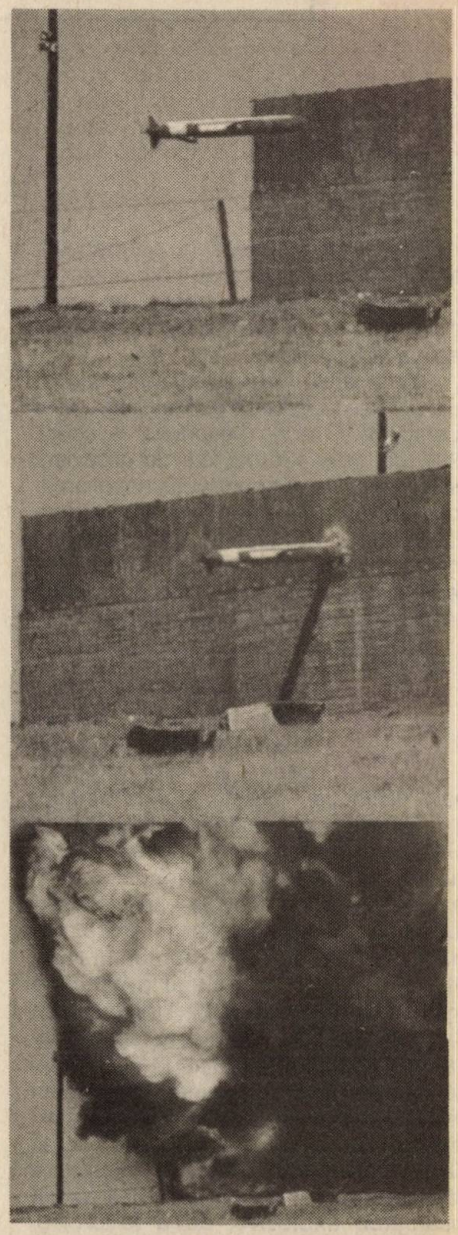

Racheta "Tomahawk"

Rachetele "Tomahawk" (securea de luptă a Pieilor Roşii) în greutate de 1 500 kg şi o lungime de 6 metri, dezvoltă o viteză de 885 km la oră şi au o rază de acţiune până la 2 500 km distanţă. Încărcătura sa este de 150 kg explozibil convenţional, dar poate fi dotată si cu un dispozitiv nuclear. Costând un milion şi jumătate de dolari bucata, acestea sunt considerate ca făcând parte din panoplia actuală a celor mai sofisticate arme.

Evoluând doar la câţiva metri altitudine rachetele de croazieră "Tomahawk" ies de sub incidenţa radarului şi implicit a artileriei antiaeriene. Aparatajul de la bord

le permite să analizeze în permanenţă caracteristicile solului şi să evite obstacole ale reliefului întâlnite în cale. Se spune că precizia lor ajunge la câţiva centimetri de ţinta programată.

"Tomahawk" nu constituie o necunoscută pentru capitala de pe Tigru. În cursul operaţiunii "Furtuna Deşertului" a anului 1991, din cele 400 rachete de croazieră aflate în dotarea dispozitivului naval american un mare număr s-a abătut asupra Bagdadului, provocând grele pierderi umane şi distrugeri pe scară largă. Este de notat că atunci au fost folosite pentru prima oară într-o acţiune de război.

Generalul Colin Powell, şeful Statului Major American Interarme, consideră atacul recent cu rachete "Tomahawk" împotriva Bagdadului ineficient şi dăunător datorită victimelor provocate în rândul populaţiei civile

Securea Pieilor Roşii loveşte la Bagdad

- pe firul evenimentelor -

15 aprilie. Fostul preşedinte al Statelor Unite, George Bush soseşte în Kuweit pentru a primi cea mai înaltă distincţie a acestui stat ca omagiu al sprijinului dat eliberării emiratului, în 1991, de sub efemera ocupaţie irakiană. Autorităţile kuweitiene anunţă descoperirea unui automobil Toyota Land Cruiser, încărcat cu 80 kg explozibil care era programat să fie detonat în momentul când cortegiul oficial al fostului preşedinte american urma să ajungă la Universitatea Capitalei. Sunt arestaţi 14 suspecţi ce vor fi acuzaţi ulterior că ar fi plănuit asasinarea lui George Bush. În cursul procesului desfăşurat în Kuweit, chiar în ziua recentului atac american cu rachete de croazieră împotriva Bagdadului, se precizează că grupul terorist ar fi introdus în ţară zece încărcături explozive, două revolvere, două grenade şi o puşcă-mitralieră. Urma ca încărcăturile explozive să fie plasate în pieţe şi centre comerciale iar autovehiculul-capcană trebuia folosit de unul dintre inculpaţi într-o operaţiune sinucigaşă împotriva fostului şef al Casei Albe americane.

24 iunie. Preşedintele Clinton este informat de procurorul general al SUA, Rend, şi directorul CIA, Woolsey, despre concluzia finală a anchetei privind planul atentatului eşuat din Kuweit, de conceperea, organizarea şi dirijarea sa fiind învinuite serviciile secrete irakiene.

25 iunie. După ce, public, preşedintele Clinton avertizează că împiedicarea oficialilor ONU de a inspecta activităţile militare irakiene va avea grave consecinţe, în secret ordonă o acţiune dură împotriva Bagdadului.

26 iunie. La 20 şi 22 minute GMT, după miezul nopţii conform orei locale, asupra centrului capitalei irakiene se abat 23 de rachete de croazieră "Tomahawk". Ele au fost lansate de la bordul distrugătorului "Paterson" staţionat în apele Mării Roşii şi al crucişătorului "Chancelorsville" aflat în Golful Persic.

Lovind alături de ţintă, rachetele de croazieră au provocat distrugeri inutile în cartierele rezidenţiale

Conform precizărilor viceamiralului Michael Cremer, de la Statul Major American Interarme, rachete ce au fost lansate în mai puţin de cinci minute şi-ar fi atins, în general, ţinta. Ulterior aceleaşi surse au afirmat că patru rachete ar fi lovit clădirea centrului de comandă al serviciilor secrete irakiene iar alte trei au căzut în zona rezidenţială înconjurătoare avariind case de locuit. Au fost înregistraţi 6 morţi şi 10 răniţi, după cât se pare în marea lor majoritate civili, printre care copii şi femei.

Generalul Collin Powell, şeful Statului Major Interarme, afirmându-şi îndoiala în eficacitatea unor astfel de acţiuni în centre populate, şi-a exprimat totodată regrete pentru victimele civile.

În ceea ce priveşte restul rachetelor lansate împotriva Bagdadului, informaţiile sunt confuze, cercurile miltare americane avansând posibilitatea doborârii acestora în zbor spre ţintă de apărarea antiaeriană irakiană.

27 iunie. La câteva ore după atac, preşedintele Clinton declară într-un mesaj adresat naţiunii că: "Tentativa de asasinat asupra lui George Bush reprezintă o agresiune împotriva ţării noastre şi a tututror

americanilor iar răspunsul nostru poartă un mesaj clar: Nu ne provocaţi!"

28 iunie. Washingtonul simţind nevoia să dea explicaţii în faţa Organizaţiei Naţiunilor Unite a solicitat convocarea Consiliului de Securitate al ONU pentru a înfiera Irakul, pe care a decis să-l pedepsească fără a consulta în prealabil forul internaţional aşa cum a făcut-o în alte ocazii.

29 iunie. În zona sudică a Irakului, aproape de portul Bosra, avioane de luptă americane atacă o staţie radar sub pretextul înregistrării lor pe ecranul acesteia. După cum se anunţă de la Bagdad, în momentul respectiv staţia nici nu se afla în funcţiune. De la Washington se precizează că atacarea staţiei radar irakiene este o chestiune de rutină fără legătură cu cauzele bombardării cu rachete a capitalei de pe Tigru.

Soldaţi americani în deşert în cursul războiului din Golf

Avionul "invizibil" F-117A, care nu poate fi detectat nici de radar, nici de mijloacele de ascultatre antiaeriene, continuă să rămână o ameninţare serioasă pentru irakieni în cazul reluării conflictului militar

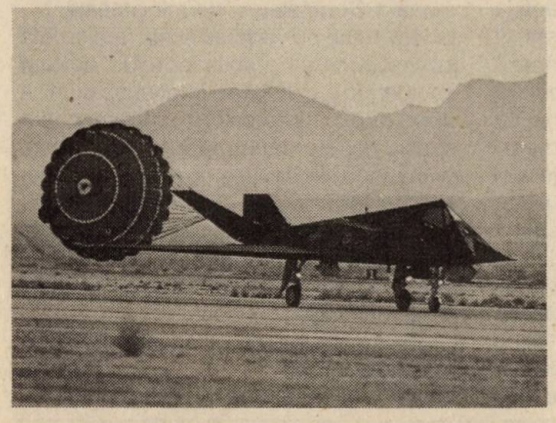

Reacţii la atac

- **Preşedintele S.U.A., William Clinton**, a declarat că atacul american de la sfârşitul săptămânii asupra sediului Serviciilor Secrete irakiene şi-a atins scopul, prin paralizarea activităţii acestora.

Şeful Casei Albe a subliniat că atacul reprezintă un avertisment adresat preşdintelui irakian şi tuturor guvernelor care tolerează sau încurajează terorismul.

- **Preşedintele ceh, Vaclav Havel**, şi-a manifestat totala sa înţelegere pentru atacul cu rachete ordonat de preşedintele William Clinton contra Bagdadului, la sfârşitul săptămânii trecute.

V. Havel şi-a justificat poziţia privind aprobarea atacului nord-american subliniind că "întotdeaua răul trebuie înfruntat dându-i o replică categorică pentru a împiedica extinderea sa".

- Ali Ali Al-Adhadh, reprezentant al **opoziţiei şiite irakiene**, a criticat, la Geneva, atacul american împotriva sediului Serviciilor de Informaţii de la Bagdad, exprimându-şi, însă, înţelegerea pentru necesitatea unei riposte date "provocărilor lui Saddam Hussein", informează Agenţia France Presse.

"Conştienţi de pericolul pe care îl reprezintă actiunile provocatoare ale lui Saddam Hussein şi dorinţa lui de a destabiliza regiunea Golfului prin acţiuni teroriste, **Consiliul Suprem al Revoluţiei Islamice în Irak** admite că trebuie luate măsuri împotriva regimului acestuia, dar regretă profund că victimele ultimei acţiuni de represalii sunt civili nevinovaţi", a declarat Al-Adhadh.

- **Congresul american** a aprobat, aproape în unanimitate, măsura hotărâtă de preşedintele William Clinton. Totodată, ambasadorul S.U.A. la O.N.U. a anunţat că va prezenta Consiliului de Securitate dovezi privind implicarea Serviciilor Secrete irakiene în complotul care urmărea asasinarea lui George Bush.

Şeful Statului Major Interarme, generalul **Colin Powell**, a declarat că raidul lansat reprezintă un succes, o mare parte din sediul Serviciilor Secrete irakiene a fost distrusă.

- Într-un comunicat al Ministerului Afacerilor Externe al **Rusiei** se precizează că "acţiunile S.U.A. sunt justificate, deoarece ele decurg din dreptul statelor la autoapărare individuală sau colectivă, în conformitate cu prevederile articolului 51 al Cartei O.N.U." În document se exprimă speranţa că "se va ajunge la o soluţionare reciproc acceptabilă, fără escaladarea acţiunilor militare".

- **Cancelarul german Helmut Kohl** a relevat că atacul constituie o reacţie îndreptăţită la tentativa de asasinat împotriva fostului preşedinte George Bush. El a subliniat că atentatul plănuit a fost un act de terorism iar cercetările au confirmat că acţiunea a fost organizată de guvernul irakian. Guvernul de la Bonn şi-a exprimat convingerea că terorismul internaţional poate fi combătut doar prin măsuri hotărâte pe plan mondial.

- Deşi **guvernul spaniol** condamnă acţiunile teroriste şi consideră că "Irakul se află la marginea comunităţii internaţionale", nu aprobă atacul întreprins de S.U.A.

- Un comunicat difuzat de **agenţia oficială de presă irakiană INA** menţionează că atacul "este parte a agresiunii perpetue împotriva Irakului, începută în 1991 şi constituie o dovadă evidentă a barbariei încercărilor americane de a controla lumea".

Reprezentantul permanent al Irakului la O.N.U. a apreciat atacul ca "neaşteptat şi neprovocat".

- Într-un comunicat al **Parlamentului iranian** se menţionează că atacul american "nu poate fi în nici un fel justificat. Lumea nu poate deveni teatrul unui război, iar guvernul american rămâne responsabil faţă de toate consecinţele acestei agresiuni militare flagrante".

Iranul consideră că prin acest atac preşedintele William Clinton încearcă doar să-şi sporească popularitatea internă.

- Ministrul de externe al **Egiptului** a afirmat, într-o declaraţie făcută presei, că "ar dori ca poziţiile politice ale S.U.A. să fie tot atât de ferme faţă de crimele comise de sârbi în Bosnia-Herţegovina", care constituie o violare clară a legilor internaţionale.

- **Liga Arabă** a condamnat cu asprime "lovitura militară americană". Într-un document dat publicităţii la sediul din Cairo, Liga Arabă afirmă că "recurgerea la forţă pentru rezolvarea problemelor internaţionale fără o hotărâre prealabilă a Consiliului de Securitate al O.N.U., instanţă care reprezintă legalitatea internaţională, implică riscuri, care nu merg în sensul întronării unei noi ordini internaţionale".

În declaraţia Ligii Arabe, Occidentul este acuzat că foloseşte criterii deosebite în situaţii similare, atâta timp cât nu reacţionează cu aceeaşi fermitate şi împotriva nedreptăţilor suportate de palestinieni sau de musulmanii bosniaci.

- În cadrul unei şedinţe de urgenţă a Consiliului de Securitate al O.N.U., desfăşurată la New York duminică noaptea, ambasadorul S.U.A. a prezentat probe despre care a afirmat că demonstrează faptul că guvernul irakian plănuise, dotase şi lansase o tentativă de asasinare împotriva lui George Bush.

CHIȘINĂU

Corespondenţă de la Marin PĂLTINAŞ

O reuniune potrivită la un timp potrivit

Deşi diverse ca mesaj, veridicitate şi semantică, două evenimente produse în ultima jumătate de an au lăsat loc pentru copioase speculaţii pe ambele maluri ale Prutului. Scandaloasa istorie vizând pregătirea, în România, a "teroriştilor" pentru Republica Moldova, lansată de presa ucraineană, şi disensiunile din sânul bisericii de la Chişinău (reactivarea Mitropoliei Basarabiei) au făcut să se vorbească dacă nu despre o răcire, atunci cel puţin despre o moleşire a relaţiilor dintre cele două state româneşti. La nivelul conducerii de vârf, atât la Chişinău, cât şi la Bucureşti asemenea stări de spirit au fost combătute ca fiind lipsite de temei.

În contextul acestor speculaţii, cea de-a doua reuniune a Comitetului interministerial pentru relaţiile României cu Republica Moldova şi a Consiliului pentru coordonarea relaţiilor economice dintre Republica Moldova şi România face dovada unui interes sincer şi reciproc de apropiere şi armonizare. Cei doi miniştri, împreună cu alţi factori de decizie din impunătoarea delegaţie condusă de dl Teodor Meleşcanu, Ministru de Stat, Ministrul Afacerilor Externe al României, au conlucrat foarte productiv cu colegii de la Chişinău. "Este o reuniune ce se efectuează la timpul cel mai potrivit" - a găsit de cuviinţă să remarce dl Nicolae Andronati, prim viceprim-ministru al Republicii Moldova, subliniind că "suntem sincronizaţi în procesul de integrare economică".

În cadrul reuniunii a fost examinată realizarea preconizărilor formulate în Protocolul primei reuniuni semnat la 23 martie a.c. la Bucureşti, constatându-se că cele două comitete au desfăşurat "o activitate pozitivă". Aprecierea, deşi făcută la modul general, poate fi descifrată printr-o serie de acţiuni concrete întreprinse de grupele de lucru sectoriale comune. Le-am evidenţia, în special, pe cele ce ţin de domeniul financiar-bancar, măsuri calificate la actuala reuniune ca fiind deosebit de importante. Relaţiile comerciale dintre cele două ţări, activizate, în start, de descurcăreţii bişniţari (de altfel, unul din cele mai sensibile barometre ale metamorfozelor economice) se cer reaşezate într-un cadru juridic civilizat stimulator.

Reamintim că Parlamentul României a aprobat Legea privind asigurarea finanţării unor acţiuni în relaţiile cu Republica Moldova, gest cunoscut şi apreciat de Chişinău la justa lui valoare. La actuala reuniune a Comitetelor interministeriale s-a procedat la identificarea domeniilor prioritare ce urmează să fie finanţate din fondul Guvernului României alocat prin menţionata lege. Proiecte ar fi mai mult decât suficiente în diverse domenii: industrie, energetică, transporturi şi comunicaţii, agricultură. Şi nu în ultimul rând, fireşte, în sfera culturii, ştiinţei şi învăţământului. Intelectualii au fost primii care au spart zidul înstrăinării impus artificial între noi pe parcursul mai multor decenii. Ce-i drept, nu s-au putut evita nişte polemici abuziv de înfierbântate, uneori artificiale şi ele, dar grâul se alege de neghină şi până la urmă rămânem cu conştiinţa faptului că ceea ce ne apropie şi ne uneşte e fundamental şi mai de preţ decât ceea ce ne-ar dezbina.

De altfel, participanţii la reuniune au constatat cu satisfacţie starea de lucruri privind colaborarea în domeniul învăţământului, culturii şi pregătirii de cadre; în continuarea aceluiaşi ritm, până la 1 septembrie anul curent Ministerul învăţământului de la Bucureşti urmează să transmită la Chişinău manuale pentru învăţământul superior în valoare de 60 milioane lei. E o chestiune de o importanţă aparte, deoarece instituţiile de aici se află într-o penurie necruţătoare la acest capitol, în special la manualele cu profil uman.

Cu ocazia vizitei la Chişinău, dl Teodor Meleşcanu a fost primit de Mircea Snegur. Din aprecierea dată de către preşedintele Republicii Moldova relaţiilor bilaterale desprindem una ce ţine mai mult de perspectiva acestora: "Idei sunt multe, năzuinţe sunt şi mai multe, dar, cu părere de rău, mai sunt multe de făcut, mai ales în ceea ce priveşte integrarea în domeniul economic". Trezeşte speranţe promisiunea hotărâtă a preşedintelui Snegur: "Se va institui un control strict asupra îndeplinirii celor prevăzute". Asupra unor "paşi foarte concreţi" a insistat şi dl Teodor Meleşcanu.

Momentul revelatoriu l-a constituit subiectul unei noi întâlniri la nivel înalt al preşedinţilor celor două ţări. Fireşte, se pot face multe presupuneri despre temele pe care dnii M. Snegur şi I. Iliescu le vor aborda în cadrul întâlnirii domniilor lor în a doua jumătatea a lunii iulie. Două dintre ele ar putea fi şi cele anunţate în primele rânduri ale prezentelor creionări, cu atât mai mult cu cât dl Snegur vede necesitatea unei asemenea întâlniri şi pentru a "pune la punct unele probleme care apar artificial". Măcar cele ce apar artificial, căci de cele de ordin obiectiv nu ducem lipsă.

Dl Teodor Meleşcanu şi persoanele oficiale care l-au însoţit au fost primiţi de dl P. Lucinschi, preşedintele Parlamentului Republicii Moldova care, nu mult timp după aceea, a întreprins o vizită la Bucureşti.

S-a înscris absolut firesc în cadrul vizitei şi întrevederea dlui Meleşcanu cu Nicolae Ţâu, Ministrul Afacerilor Externe al Republicii Moldova. Cu ocazia semnării Protocolului de colaborare între cele două ministere, s-au menţionat contactele fructuoase, conlucrarea diplomaţilor de la Chişinău şi Bucureşti în cadrul unor organisme internaţionale, cum ar fi ONU, CSCE, Consiliul de Cooperare Nord-Atlantic ş.a. Un gest emoţionant l-a constituit şi bogata donaţie de carte pe care T. Meleşcanu a transmis-o colegilor chişinăuani din partea MAE al României.

În aceeaşi zi a avut loc şi ceremonia inaugurării sediului Ambasadei României la Chişinău, eveniment care, precum a observat dl ambasador Marian Enache, a coincis în mod fericit cu reuniunea comună a Comitetelor interministeriale. Nu putem trece cu vederea acest fapt: odată cu înscăunarea ambasadorului au fost spulberate şi pretextele unor suspiciuni, a unor duble interpretări, deoarece era straniu ca România, care a recunoscut prima independenţa şi suveranitatea Republicii Moldova şi şi-a deschis ambasadă în capitala acesteia, să ezite atâta timp (aproape doi ani!) în oficializarea unei proceduri diplomatice nu chiar lipsite de semnificaţie...

Toate aceste evenimente consistente s-au derulat pe 28 iunie a. c.. Vă mai amintiţi ce mesaj poartă această dată?

SARAIEVO

Lupte și negocieri

Războiul din Bosnia-Herţegovina, situaţia din fosta sau actuala Iugoslavie au intrat deja într-o nedorită banalitate cotidiană. Nu mai ţine nimeni contul morţilor, refugiaţilor, luptelor, pierderilor, evenimente ce se pot digera foarte bine alături de supa sau cotletul de seară.

Pe rând, părţile - sârbi, croaţi, musulmani - au fost agresori şi victime, aliaţi şi inamici, după cum i-a împins vântul războiului, după cum mediile de informare au lăsat să se înţeleagă. Şi războiul fratricid din Bosnia, ca şi cel din Irak, ca şi debarcarea în Somalia, a fost un război de presă. Comunicatele, reportajele au impus în istorie o sintagmă: "purificare etnică" şi au răspândit psihoza războiului, care pândeşte din colţurile cele mai ascunse ale creierului fiecărui om ce se plimbă liniştit pe stradă. Deşi atât de bine informaţi, oamenii sunt tot mai izolaţi unii de alţii. În Bosnia războiul a început la o nuntă, în Ardeal putea începe la Târgu-Mureş; el este oricum un joc ce place tot mai multora.

După ultimele evenimente, la Geneva partea sârbă şi partea croată, până nu demult inamici intratabili, s-au aşezat la masa tratativelor şi au început să cugete la o posibilă viitoare confederaţie în Bosnia-Herţegovina. Conform "propunerilor sârbo-croate" adoptate la Geneva, ar urma să fie creată o autoritate internaţională de acces pentru a asigura controlul liniilor de cale ferată şi al majorităţii drumurilor ce leagă **cele trei republici** constitutive ale noii confederaţii.

Entitatea musulmană "trebuie să fie viabilă prin dimensiunile sale şi să dispună de o serie de elemente-cheie, ca de exemplu, accesul mărfurilor sale la râul Sava şi la Marea Adriatică", a opinat lordul Owen.

Teoretic, la Geneva s-a mai făcut un pas înainte pentru găsirea unei soluţii de pace, numai că, de data aceasta, preşedintele Bosniei, Alia Izetbegovici, s-a opus acestui plan confederativ şi, înainte de toate, s-a opus împărţirii Bosniei.

De cealaltă parte a oceanului, în cadrul Consiliului de Securitate ONU, pentru prima dată s-a ajuns la un dezacord între SUA şi aliaţii europeni, privind ridicarea embargoului asupra armelor impus şi Bosniei-Herţegovina. În timp ce SUA, ţările musulmane şi nealiniate au votat în favoarea ridicării embargoului, nouă state - Brazilia, China, Spania, Ungaria, Japonia, Noua Zeelandă, Franţa, Marea Britanie şi Rusia - s-au abţinut.

SUA au susţinut dreptul musulmanilor la legitimă apărare, motivându-şi astfel şi atacul său asupra Irakului, aliaţii europeni însă susţin că aceasta ar fi o decizie catastrofală, care ar duce la un război total, cu un final greu previzibil în timp, în care s-ar implica într-un termen foarte scurt mulţi alţi factori externi Bosniei şi fostei Iugoslavii, s-ar crea, deci, un teatru internaţional de luptă.

Tot SUA sunt cele care susţin "crearea unui stat musulman şi lărgirea zonelor de securitate prevăzute în planul ONU", ceea ce în viziunea unor medii bulgare nu reprezintă altceva decât dorinţa americană de a împiedica realizarea Europei Unite şi crearea unui climat instabil pe bătrânul continent, odată ce precedentul bosniac s-ar înfăptui.

Este tot mai clar că în timp ce unii se luptă şi mor, alţii, mediatorii, nu reuşesc să-şi clarifice interesele şi să şi le delimiteze.

Rămasă cumva în umbră, Serbia trăieşte probabil cea mai cruntă perioadă din istoria sa. Embargoul împotriva Iugoslaviei a fost instituit la 31 mai 1992 şi a fost întărit la 24 aprilie 1993, prin interzicerea oricărui tranzit internaţional prin Iugoslavia. Milorad Unkovici, ministrul iugoslav al relaţiilor economice cu străinătatea, a declarat recent că embargoul a cauzat ţării sale un deficit de 20 miliarde dolari, aducând-o la nivelul anilor '60. Conform unor estimări oficiale, Iugoslavia deţine recordul mondial al inflaţiei, cu 19 810% în 1992 şi aproape 84 000 000% în 1993. Mai puţin de 10% din întreprinderile iugoslave funcţionează normal, în timp ce peste 60% din cei 2,4 milioane de angajaţi au rămas fără loc de muncă. 4 din cele 10 milioane de iugoslavi trăiesc sub pragul sărăciei, în condiţiile în care salariul mediu pe economie este mai mic de 30 dolari şi reprezintă echivalentul necesarului de hrană pentru o familie de patru persoane pe timp de zece zile. Aceasta este în cifre viaţa sârbilor, ataşată imaginii de agresori, criminali sau eroi, depinde din ce parte priveşti. Cert este că Serbia şi Muntenegrul au fost izolate şi închise într-un ţarc dincolo de care opinia publică este destul de confuză şi contradictorie.

Serbia este prinsă acum între Scylla şi Caribda - naţional- comunismul războinic şi nevoia de democraţie, alinierea la curentul european reformator.

Unul dintre eroii aceştei epoci dramatice şi violente este fostul preşedinte al Iugoslaviei, Dobriţa Ciosici, demis prin voinţa extremei drepte din parlamentul sârb în urmă cu o lună, tocmai pentru că deşi ideolog al naţionalismului sârb, fostul preşedinte a înţeles că nu aceasta este calea pe care trebuie mers.

El a acordat un interviu revistei franceze "L'Evenement du jeudi" în care şi-a exprimat propriile opinii referitoare la conflictul din fosta Iugoslavie. Iată un extras din acest interviu:

Un război al cărui sens nici combatanţii nu-l mai înţeleg

— **V-aţi declarat în favoarea unei confederaţii în Bosnia-Herţegovina. După opinia dumneavoastră, cum va arăta Bosnia când se va reinstaura pacea?**

— "... Recunoaşterea Bosniei-Herţegovina de către marile puteri, întârzierea cu care au înţeles că acest conflict este un război civil şi nu o agresiune din partea Iugoslaviei şi deficienţele planului Vance-Owen nu au făcut altceva decât să prelungească războiul. În calitate de preşedinte al Iugoslaviei nu puteam decide asupra modului de organizare a croaţilor, sârbilor şi musulmanilor din Bosnia-Herţegovina. Aceasta este o decizie care se relevă din voinţa politică a trei popoare autohtone. În calitate de scriitor, care s-a aplecat de-a lungul anilor asupra trecutului popoarelor din Iugoslavia, sunt convins că Bosnia-Herţegovina este un stat care n-a existat şi nu va exista niciodată. După cum se pare, comunitatea internaţională a decis să reconstituie acest stat, bucată cu bucată, ceea ce a şi condus la precipitarea conflictului. Dacă aşa stau lucrurile, viitorul stat nu va putea trăi decât pe baza recunoaşterii celor trei comunităţi naţionale. Care vor fi frontierele între cele trei comunităţi, între cantoane, între regiuni, între provinciile în care acestea locuiesc? Care va fi organizarea guvernului central? Vă repet: numai negocierile între cele trei popoare din Bosnia-Herţegovina vor putea decide asupra viitorului".

Numai cele trei popoare vor putea decide... Dar mai este acesta doar conflictul lor? Deocamdată lupta se dă orbeşte pentru teritorii. Fiecare parte vrea cât mai multe teritorii pentru sine. Orice este încă posibil în fosta Iugoslavie: reunificarea sârbilor şi croaţilor cu patriile-mame, crearea unui stat musulman sau înghiţirea musulmanilor de către cei mai puternici. Spectacolul atroce continuă încă.

Elena GUGU

Partidul Social-Democrat în cifre

U.E. Berlin - Partidul Social-Democrat, cu o istorie de 130 de ani, este cel mai vechi partid al Germaniei. Numărul de membri SPD a ajuns azi la cifra de 868 989, în comparaţie cu primul an de după război - 1946 - când existau 711 488 de social-democraţi în Germania.

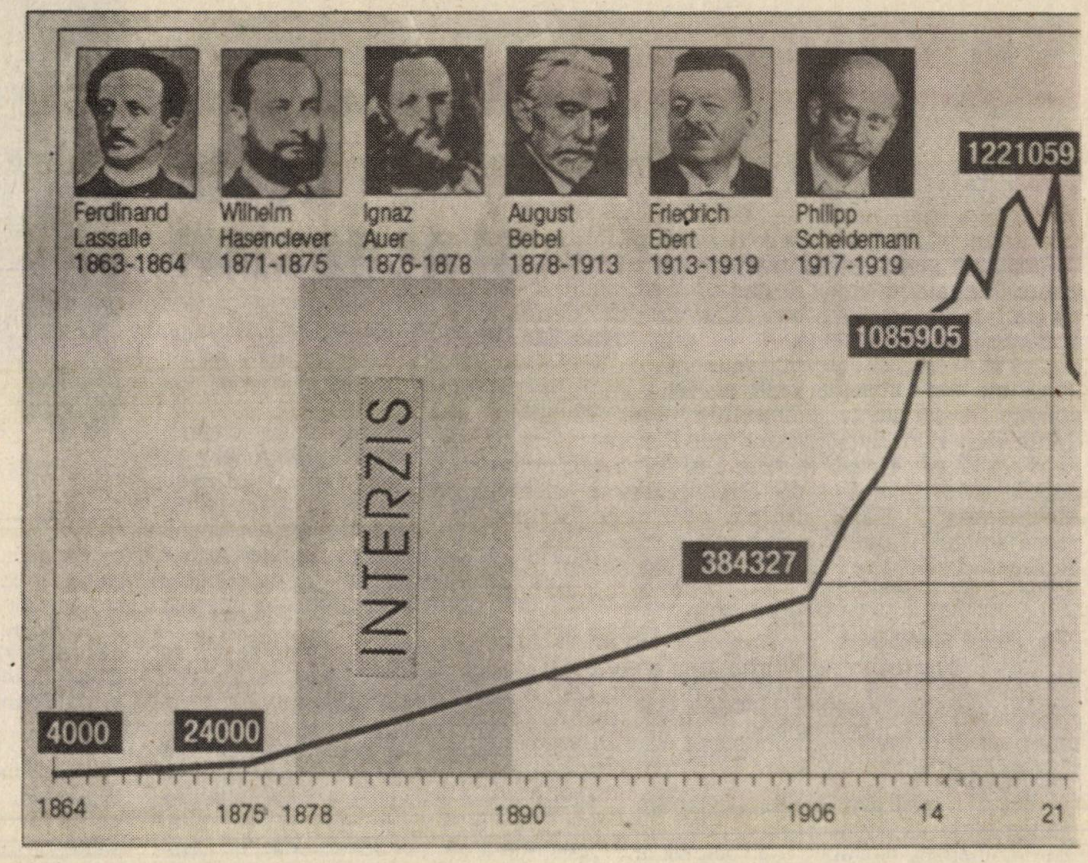

BONN

Perspective ale P.S.D.

Congresul Partidului Social-Democrat (P.S.D.), principala formaţiune politică de opoziţie din Germania, a relevat **dificultăţile sporite pe care le întâmpină şi în această ţară mişcarea socialistă**, precum şi **eforturile** ce vor fi necesare noii conduceri a P.S.D. **pentru a depăşi, în perspectiva alegerilor generale din 1994, criza de încredere cu care se confruntă din partea opiniei publice**.

1) Recentul Congres a fost precedat de serioase convulsii la nivelul conducerii P.S.D., determinate, nu în ultimul rând, de unele afaceri de corupţie şi scandaluri politice care au culminat cu demisia, la 3 mai a.c., a preşedintelui P.S.D., Björn Engholm.

În perioada imediat următoare s-au declanşat, în cadrul partidului, acţiunile de desemnare a unui nou preşedinte. Însăşi maniera de alegere a noului candidat relevă situaţia internă dificilă a partidului. Astfel, **pentru prima dată în istoria P.S.D., membrii partidului s-au prezentat**, la 13 iunie a.c., la urne **pentru a desemna viitorul preşedinte**. Dintre cei 670 000 membri s-au prezentat la vot circa 490 000 iar rezultatele scrutinului au relevat victoria lui **Rudolf Scharping, ministru-preşedinte al landului Rhenania Palatinat**. La 25 iunie 1993, Congresul P.S.D., desfăşurat la Essen, l-a ales pe Rudolf Scharping ca nou conducător al acestei importante formaţiuni politice.

2) Dificultăţile socialiştilor germani se datorează şi faptului că **P.S.D. a avut o evoluţie de multe ori derutantă pentru membrii sau simpatizanţii săi**. Social-democraţii au acţionat in domeniile ecologic, antinuclear şi au evocat chiar posibilitatea neutralităţii Germaniei. Era epoca în care Oskar Lafontaine, ministru-preşedinte al landului Saar, lansa chiar ideea ieşirii Germaniei din N.A.T.O.

Căderea comunismului în Europa de Est în 1989 şi dispariţia R.D.G. i-au surprins nepregătiţi pe social-democraţi. Helmut Kohl a ştiut să profite de această situaţie şi a obţinut reunificarea Germaniei şi realegerea sa, în 1990, pentru un nou mandat în funcţia de cancelar.

Cu toate eforturile întreprinse de fostul preşedinte al P.S.D., Willy Brandt, **social-democraţii au lăsat impresia că reunificarea Germaniei s-a efectuat împotriva voinţei lor**. Deşi s-a dovedit că estimările P.S.D. privind consecinţele economice ale reunificării au fost exacte, partidul nu a reuşit să valorifice acest avantaj politic.

În pofida prăbuşirii fostei R.D.G., a destabilizării economiei germane, a crizei de încredere în guvernul Kohl, **P.S.D. nu a convins electoratul că reprezintă o forţă politică capabilă să-şi asume răspunderea conducerii Germaniei**.

Mai mult, deşi în 1991, ca urmare a unor succese electorale, P.S.D. a obţinut majoritatea în Bundesrat (cea de-a doua Cameră a Parlamentului), acest partid **nu a reuşit să influenţeze politica guvernului federal**. Aceasta datorită conflictelor de interese dintre landuri şi convingerile ideologice care au blocat P.S.D. în negocierile cu guvernul.

În plus, P.S.D. a acceptat "pactul de solidaritate" pentru redresarea estului Germaniei şi care, în fapt, reprezintă, cu mici corective, doctrina sa economică, permiţând în acest fel preşedintelui U.C.D., Helmut Kohl, să-şi adjudece victoria, social-democraţii fiind obligaţi să-şi revizuiască doctrina economică.

În acest context, se estimează că **noul preşedinte va trebui să adopte o tac-**

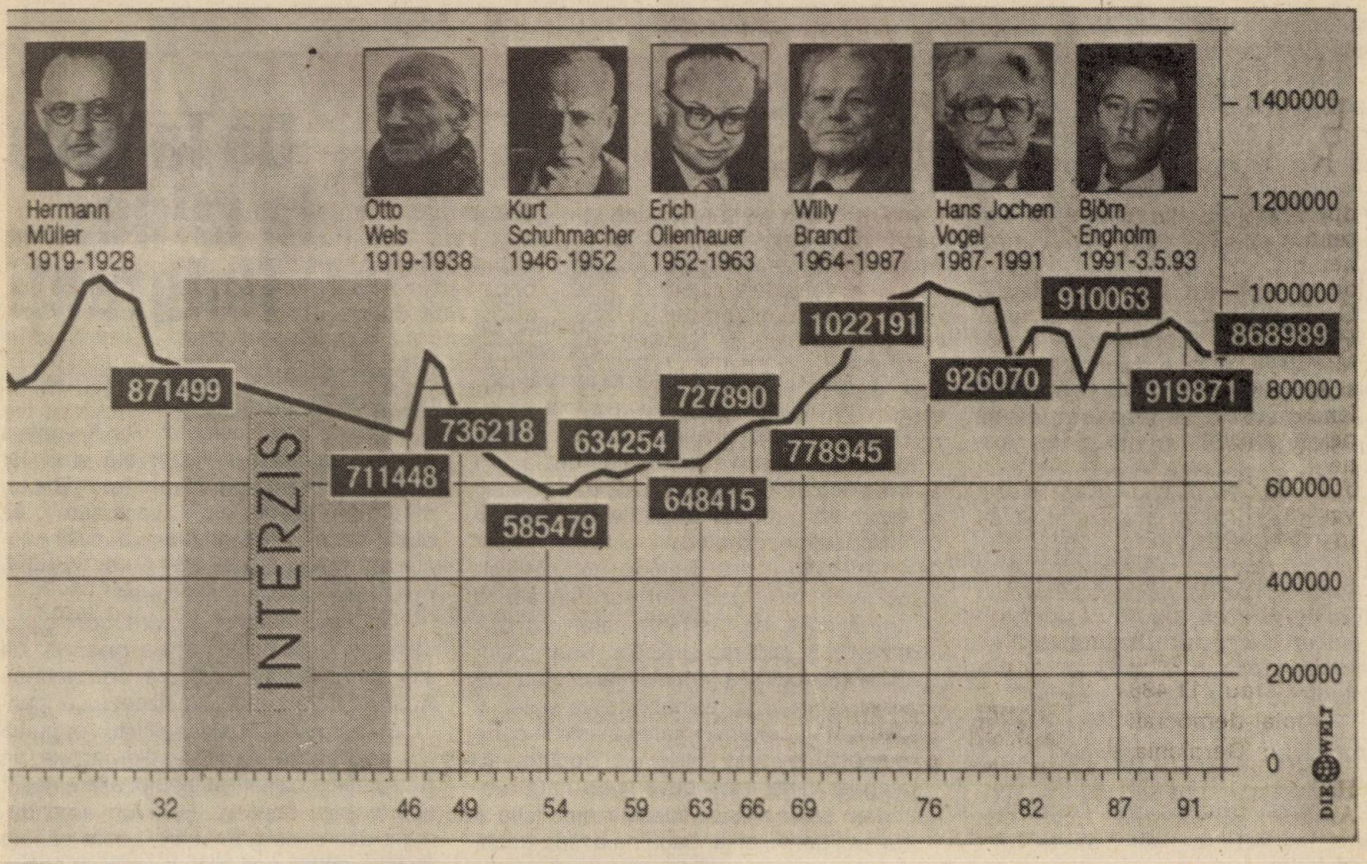

Fotografie de arhivă: Rudolf Scharping (stânga) împreună cu Willy Brand şi H. Lafontaine

tică adecvată, menită să nuanţeze poziţiile P.S.D., să le facă mai flexibile, promovând un pragmatism agreat chiar de unele medii democrat-creştine. O astfel de politică ar putea avea un impact hotărâtor în contextul în care, în anul 1994 vor avea loc 18 scrutine (locale, de land, federale şi pentru Parlamentul European), iar **în ultimele sondaje de opinie, P.S.D. şi U.C.D. se află la egalitate**, cu 35%, ceea ce nu reprezintă o majoritate nici pentru dreapta nici pentru stânga, în condiţiile unui absenteism estimat la 39%.

Rudolf Scharping, noul preşedinte al P.S.D. din Germania

S-a născut la 2 decembrie 1947 în localitatea Niedererlbert, în familia cu şapte copii a unui comerciant de mobilă, devenit ulterior funcţionar în oraşul Lahnstein.

În perioada 1966-1974 a studiat la Bonn ştiinţele economice, sociologice şi juridice.

S-a angajat în activităţi politice, încă din 1966, în organizaţiile la nivel de land ale tineretului Partidului Social-Democrat (P.S.D.), din această perioadă datând prietenia sa cu Oskar Lafontaine, fost lider al P.S.D., ministru-preşedinte al landului Saar

După alegerile din Rhenania Palatinat de la 21.04.1991, câştigate de P.S.D., Rudolf Scharping a condus, ca ministru- preşedinte, un guvern de coaliţie cu partidul Liber-Democrat şi Verzii. Deţine această funcţie şi în prezent.

Puţin cunoscut în afara landului său, a intrat în atenţia opiniei publice germane ca urmare a poziţiei pragmatice adoptate cu ocazia negocierilor ce au dus la încheierea "pactului de solidaritate" în favoarea est-germanilor.

La 13 iunie 1993, Rudolf Scahrping a fost desemnat de electoratul social-democrat pentru funcţia de preşedinte al P.S.D. A fost validat în această funcţie de Congresul partidului, desfăşurat la Hessa, la 25 iunie a.c. Şi-a anunţat intenţia de a candida la funcţia de cancelar în alegerile generale din 1994.

Este căsătorit cu Jutta şi au trei fiice (Julia, Christine, Suranne). Este amator de petreceri.

Îndemn al germanilor pentru germani

După incendiul criminal de la Solingen, atacurile împotriva străinilor s-au înmulţit. Tinerii extremişti nu mai pot fi controlaţi, bandele de Skinheads sunt difuze. Schema violenţei este aceiaşi: alcoolul provoacă explozia unui amestec de brutalitate, frustrare, ură şi plictiseală.

Tinerii extremişti de dreapta, care au bombardat cu cocktail-uri Molotov un cămin de azilanţi din Erzhausen (în Hessen) încearcă să se explice în faţa instanţei din Darmstadt: "A fost ca într-un film. Am avut o plăcere enormă. Scopul a fost să-i speriem pe străini".

De mai multe ori pe zi, în oraşele germane se repetă acelaşi ritual al grupărilor de extremă dreapta: "Plictiseala, frustrarea, ura şi plăcerea ar fi cele mai importante motivaţii ale făptaşilor", a rezultat din cercetările

făcute de Facultatea de Drept din cadrul Universităţii din Jena.

Hans Eickel (ministrul landului Hessen - SPD) a declarat, referindu-se la atentatul de la Solingen: "Aceştia nu vor fi ultimii morţi". "Este un val care nu mai poate fi oprit" - afirmă Hans Dieter Schwind, preşedintele comisiei pentru violenţă din guvernul federal. "Probabil că e deja prea târziu".

La câteva zile după incendiul de la Solingen, poliţia a înregistrat, numai în landul Nordheim-Westfalen, mai mult de 70 de fapte penale provocate de ură împotriva străinilor. "Este un adevărat noroc că nu au existat morţi", afirmă ministrul de interne din Düsseldorf, Herbert Schnoor (SPD). În Wülfratz au fost internaţi în spital în urma unui incendiu, 14 turci. În noaptea de miercuri 9 iunie, a ars un cămin de azilanţi din Freiburg, în urma unui atentat, iar vineri 11 iunie, un altul în Odenwald.

Tot în cursul lunii iunie s-au mai înregistrat: în Ludwigshafen - incendierea unui magazin alimentar, în Köln - distrugerea unei locuinţe, în Berlin - atacul cu cuţite asupra a doi tineri turci.

Revista "FOCUS", nr. 24/'93 publică, în seria reclamelor şi pentru a argumenta depunerile în contul <<Ajutor pentru victimele xenofobiei>> (E.V., Bonn Konto: Sparkasse Bonn, BLZ 38050000, RTO 8555666), următorul îndemn: MADE IN GERMANY.

"Toţi ştim că acţiunile de forţă împotriva străinilor nu sunt tipice <<MADE IN GERMANY>> ci, din păcate, o problemă care preocupă întreaga lume. Acum, însă, se afirmă în continuare, există pericolul ca, acestei minorităţi de spirite anormale, prin ura pe care o manifestă împotriva străinilor, să-i reuşească să stârnească în sufletele altor cetăţeni din străinătate ura faţă de germani.

Toţi cetăţenii germani trebuie să vegheze împreună pentru ca aceasta să nu se întâmple. Curaj civic, opus ideologiei care orbeşte, curaj opus apatiei, discuţii în loc de tăcere, solidaritate cu cetăţenii străini opusă teroarei radicale de dreapta.

"Nu daţi nici o şansă prostiei", este îndemnul adresat germanilor de... germani.

Marian OPREA

PARIS

De la plus la minus... imigranţi

După ce,la numai două luni de la instalarea lui, cabinetul Balladur a contestat legile liberale pe care le avea Franţa în ce priveşte acordarea naţionalităţii, elaborând un nou cod in acest sens, acum a venit, în mod firesc, rândul problemei imigrărilor.

Promotorul noilor măsuri a fost ministrul de interne Charles Pasqua. Acesta şi-a susţinut proiectul de lege declarând că, dacă "Franţa a fost o ţară a emigraţiei, acum ea nu mai vrea să fie. Nu mai are mijloacele necesare".

În cadrul dezbaterilor, deputaţii au adoptat, fără modificări substanţiale, o primă serie de dispoziţii care limitează intrarea şi şederea străinilor. Doar o singură dispoziţie a întrunit majoritatea: pe viitor, cartea de rezident nu va putea fi acordată unui străin "care trăieşte în stare de poligamie, nici soţiilor lui". Deputaţii au atenuat astfel textul guvernului, care propunea să se extindă această interdicţie la toţi poligamii, chiar dacă nu aveau decât o soţie pe teritoriul francez.

Au fost adoptate, de asemenea, mai multe dispoziţii care fac mai dificilă obţinerea drepturilor de sejur, ca de altfel şi cartea de rezident obţinută până acum, în mod firesc, de anumite categorii de străini. Deputaţii au restabilit şi Comisia departamentală pentru rezidenţa străinilor, instanţă de recurs în cazul în care se refuză acordarea sau reînnoirea dreptului de sejur şi a cărei desfiinţare era prevăzută de textul propus de guvern. A fost adoptat un amendament, propus de socialişti şi de aripa dură a majorităţii, prevăzând dublarea amenzii (de la 5 000 la 10 000 de franci francezi sau de la 900 la 1.800 de dolari) aplicată celor care introduc ilegal străini în ţară.

Cum era de aşteptat, va fi limitată reîntregirea familiei. Rezervată străinilor instalaţi în Franţa de doi ani (şi nu de un an ca în prezent), ea nu va fi autorizată decât dacă solicitantul dispune de o locuinţă "corespunzătoare" şi de "resurse personale, stabile şi suficiente".

Un amendament asupra controlului identităţii a suscitat iritarea opoziţiei de stânga. Această modificare, adoptată de Adunarea Naţională, precizează că, pentru a efectua controale, poliţiştii vor putea "să se bazeze pe toate elementele de prezumţie a calităţii străinului altele decât apartenenţa rasială". "Este un amendament destul de grav, care poate căpăta toate nuanţele posibile", a precizat socialistul Julien Dray. Conform aşteptărilor, socialiştii s-au opus proiectului de lege, susţinând că "Franţa s-a constituit în jurul unei mari mişcări migratoare, vastă şi profundă, şi s-a îmbogăţit permanent datorită aporturilor din exterior. Imigraţia reprezintă o şansă pentru Franţa şi pentru Europa... Dacă stăpânirea fluxului migrator este o condiţie prealabilă pentru reuşita oricărei politici de integrare, nu putem accepta ca în numele ei să fie pusă în cauză securitatea juridică a străinilor ce trăiesc pe pământul nostru în mod ilegal",

(după revista "Vendredi")

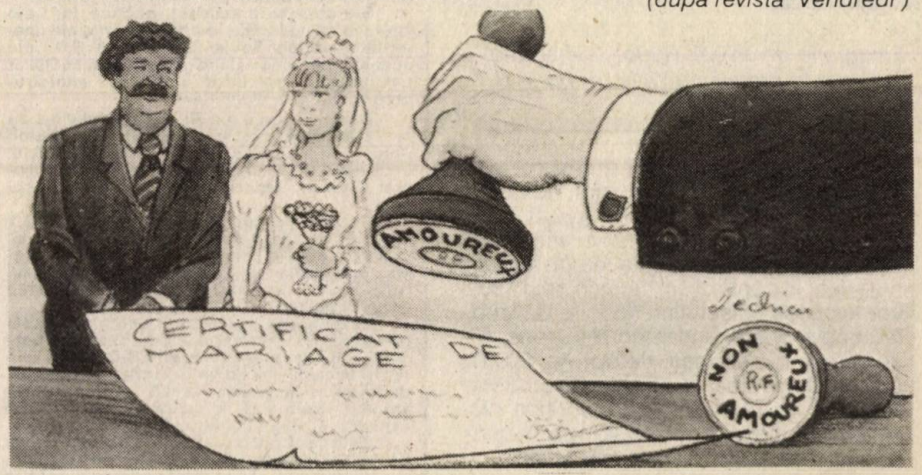

În urma noilor măsuri, comunităţile de imigranţi din Franţa, în special cele nord -africane, care şi până acum vieţuiau în condiţii grele, vor fi mai lipsite de siguranţă decît oricînd

se arată într-un comunicat al Partidului Socialist.

Nici reacţia bisericii nu a fost favorabilă, cleruł declarându-şi solidaritatea cu imigranţii. De asemenea, serioase preocupări s-au manifestat în rândul avocaţilor şi al grupărilor pentru drepturile civile printre care se numără cel puţin o organizaţie de stat. Comisia Naţională pentru Drepturile Omului din Franţa a descris propunerile drept "o lovitură importantă pentru protecţia drepturilor esenţiale ale omului". Aceasta "nu poate decât să sporească sentimentele de neîncredere faţă de străini, a căror contribuţie economică şi culturală la societatea franceză este vitală".

Avocaţii liberali au afirmat şi ei că restricţiile impuse căsătoriilor cu străinii, aprobării cererilor de azil şi reîntregirii familiilor în Franţa contravine Declaraţiei Universale asupra Drepturilor Omului, adoptată de ONU.

Nu se poate contesta faptul că, în urma noilor măsuri, comunităţile de imigranţi din Franţa, în special cea nord-africană, vor fi mai lipsite de siguranţă decât oricând. "Tinerii sunt foarte îngrijoraţi. Propunerile... dau impresia că, în ultimă instanţă, necazurile vin din afară", a declarat pertinent Ahmed Ghozali, ambasadorul Algeriei la Paris.

Unii au mers până acolo încât au făcut comparaţii defavorabile între Pasqua şi poziţia agresivă împotriva imigranţilor adoptată de liderul Frontului Naţional de extremă dreaptă, Jean-Marie Le Pen, cu al său celebru "La France pour les Français" (Franţa pentru francezi). Ministrul de interne nu neagă riscurile pe care le comportă măsurile luate, după cum nu respinge nici ideea că încearcă să atragă electoratul lui Le Pen în cadrul propriului său curent conservator.

Dincolo de aceste acuzaţii se află însă o problemă familiară în mai multe ţări: imigranţii sunt oare într- adevăr aceia care ocupă locurile de muncă ale băştinaşilor şi contribuie la creşterea criminalităţii sau sunt transformaţi în ţapi ispăşitori când aceste fenomene iau amploare? Pasqua nu pare a se îndoi asupra răspunsului şi, mai mult, îşi apără proiectul citându-l pe fostul premier socialist Michel Rocard: "Nu putem să primim toată mizeria lumii". Iată, într-adevăr, o situaţie neprevăzută: Partidul Socialist servind drept suport pentru măsurile unui guvern de dreapta.

De fapt, intenţiile fostelor guverne socialiste şi ale actualului executiv nu diferă decât în amănunte de mică importanţă. Esenţa o constituie tot limitarea numărului de imigranţi şi descurajarea "clandestinilor". La timpul său, Edith Cresson evocase nişte curse "charter" pentru expulzarea în ţările lor a imigranţilor clandestini şi a indezirabililor. "Charter-ul nu poate rezolva nimic", a replicat Pasqua.

Poate că, aşa cum s-a spus, noile măsuri împotriva imigrării încalcă, pe alocuri, drepturile omului. Dar tot atât de adevărat este şi faptul că, pentru prima dată, un guvern are curajul unei rupturi cu mitul "imigraţiei zero"? Nu este vorba de o interzicere a imigrării, ci de un control adevărat al procedurilor de intrare în Franţa. O lege mai degrabă poliţienească, dar oricum mai puţin dură decât ar putea-o concepe un Le Pen. Ceea ce recunosc şi politicienii de stânga.

Dacă măsurile restrictive adoptate împotriva străinilor nu aveau cum să atragă simpatia imigranţilor - în mod oarecum surprinzător, rezerve şi-au manifestat centriştii Simone Veil şi Pierre Méhaignerie, miniştri în guvern care au cerut unele corecţii - în schimb, sondajele de opinie arată că, pentru francezi, aceasta este iniţiativa politică cea mai populară a executivului de la instalarea sa în funcţie. În ciuda adâncirii recesiunii economice şi a creşterii ratei şomajului, premierul Balladur se bucură, pentru moment, de aprobarea a peste 70 la sută din francezi. Un suport moral, dar şi un necesar moment de respiro.

Dinu BUCŞAN

Radu BUDEANU

la EST de EST

Ce s-a întâmplat în est?!

Susţinută cu o asiduitate fluctuantă de presa independentă, opinia publică din România este ajutată de câţiva ani să aibă o obsesie dilematică. În mari cotidiene şi reviste specializate în întrebări necruţătoare se vântură întrebarea demonică privind adevărul revoluţiei din decembrie 1989. Problema s-a întors pe toate feţele, s-a defalcat în factori primi şi s-a reasamblat la loc fără un succes acceptabil. Mistere fundamentale rămân în picioare, personaje faimoase continuă să aibă un contur confuz, segmente esenţiale ale acelor zile îşi menţin o elasticitate revoltătoare. Toată lumea pare dominată de acest subiect, ziarişti, analişti, politicieni şi, firește, martori oculari şi activi au alunecat în acest creuzet al purificării unui eveniment crucial, dar produsul clarificator întârzie să se instaleze în scenă.

Normal, românii care au trăit revoluţia caută să înţeleagă cu un pas înaintea posterităţii ce s-a întâmplat cu ei, cu ţara, cu istoria pe care credeau că o înfăptuiesc în mod premeditat. Spre deosebire de cehi, spre exemplu, românii au un alibi psihologic indiscutabil în această frenetică depistare a adevărului gol-goluţ. În România a curs sânge, aici o pereche de dictatori au sfârşit în stil "serie neagră", printre edificiile măreţe ale socialismului au mişunat fantome blindate şi trăgători extratereştri. Găsirea adevărului este firească şi, într-un anume sens, ar putea deveni reparatorie. Dar, repet, cu cât asiduitatea diagnosticării revoluţiei e mai acerbă, cu atât o mofluză stare de aproximaţie paralizează toate demersurile.

Pe un plan mai larg, ridicând această bramburealâ la înălţimea decisivă a geopoliticii, remarcăm bizarerii asemănătoare. Presa mondială a consumat tone de cerneală pe tema Maltei, a conspiraţiei Kremlin-Casa Albă, a pactului ocult dintre CIA şi KGB, ambele amestecate în reaşezarea teatrală a estului. S-a comentat enorm, s-a mărturisit torenţial, s-au deschis arhive menţinute odinioară în cel mai strict secret. Toate aceste dezvăluiri, analize şi defolieri de scenarii-cheie au amuţit opinia publică, au dilatat tirajele presei şi au mărit substanţial sfera de influenţă a unor mari canale de televiziune. Adevărul însă, adevărul istoric se ambiţionează să absenteze de la marea întâlnire cu publicul.

Sute de milioane de răsăriteni şi alte sute de milioane de occidentali sensibili la acest subiect au trecut pe lângă adevăr şi se adăpostesc în ultima vreme pe un aliniament de aşteptare. Cei doi corifei ai istoriei răsturnării răsăritene s-au retras, cu secrete cu tot, la pensie. Bush îşi vede de reşedinţa sa iar Gorbaciov execută un turneu perpetuu de conferinţe şi simpozioane cu diurnă occidentală. Ambii duc o politică de sfincşi. Dar ce s-a întâmplat, totuşi, în est?

Publicul culturalizat istoric sau, pur şi simplu, dotat cu amintiri clare ştie că imediat după cel de al doilea război mondial ţări europene foarte diferite ca tradiţie, reflexe sociale, calibru economic etc. au trecut la socialism după o regulă unică. Puterile tradiţionale, republicane sau regale s-au năruit, partidele istorice au fost umplute cu noroi şi atrofiate de o campanie de intrigi colosale, naţionalizările au dizolvat baza puterii economice a vechilor clase conducătoare, consilierii sovietici insinuaţi în toate structurile de decizie comandau parada. La adăpostul acestor lovituri sistematice reci, conform unei metode unice, partidele comuniste s-au întărit conform unor proceduri unice. Nivelarea "asperităţilor", defrişarea de drumuri noi, umflarea cu pompa a unor oligarhii eroice de ultimă oră, pe scurt, scrierea şi rescrierea istoriei s-a făcut în circumstanţele unui dicteu unic în stare să capaciteze ireparabil ansamblul vieţii social-politice. Robotizarea estului s-a realizat în câţiva ani de aplicare asiduă, în spirit şi literă, a unui proiect KGB care avea în vedere "tot ce mişcă" în est, de la oamenii chemaţi să conducă la oamenii rămaşi să fie conduşi. Acest proiect cuprindea de la logistica reţelelor de canalizare la arhitectura sediilor Comitetelor Centrale, de la dotarea miliţiilor la lozincile care trebuiau strigate la oraşe şi sate, de la sistemele de securitate la organizarea învăţământului primar.

O asemenea poftă de regulament unic, de scenarizare centralizată şi de metodologie coerentă se remarcă şi acum. Odinioară s-a răsturnat capitalismul pe baza unui plan X, de curând s-a răsturnat socialismul pe baza unui plan Y. Întreg estul a fost scufundat într-o mocirlă unică a tranziţiei dominată de gafe identice, de sabotaje identice, de o faună politică identică, de reţele mafiote identice.

Însăşi starea psihologică a estului generată de dezamăgire şi sărăcie, de scandalurile formidabile consumate la vârful societăţii şi de restaurarea unor personaje vechi în fortăreţe noi este aceeaşi peste tot. O asemenea "disciplină", o asemenea atomizare regulamentară a centrelor de putere, o asemenea dezarticulare la comandă a mecanismelor economice pare mai mult decât o asemănare întâmplătoare, accidentală, izvorâtă din capacitatea egală a tuturor popoarelor răsăritene de a greşi la fel şi de a se lovi cu dreptul în stângul la fel.

Şi, atunci, ce s-a întâmplat în est?!...

LUMEA

Gil Nicolescu
(pictor și designer - SUA)

"În România, opinia generală e că-i mai ușor să vinzi decât să produci. În America, e invers"

Activează în afara granițelor țării foarte mulți artiști plastici. Practic, încă un U.A.P. Când au părăsit țara, majoritatea lor avea un statut social și profesional bun, cucerit într-un timp relativ scurt. În dialogul cu cei pe care am reușit să-i revăd a fost frecventă observația că în străinătate - mai clar spus: **în exil** - datele problemei sunt altele.

O explicație a situației de ansamblu a artiștilor români stabiliți în occident - care n-au izbutit să se facă la fel de cunoscuți ca, bunăoară, sârbii, polonezii sau ungurii - o avem chiar din comparația modului în care sârbii, ungurii sau polonezii și-au construit cariera internațională: aceștia nu sunt niște exilați, ci oameni care, pur și simplu, au preferat să lucreze în alte țări. Deși excepțional pregătiți, românii au luat totul de la capăt, adeseori la vârste când mulți fundamentează o operă. Opinia mea e că locul și rolul artiștilor plastici de origine română urmează a fi clarificat, că e prematură orice opinie cu caracter generalizator. Ce înseamnă să pornești de la zero îmi explică pictorul **Gil Nicolescu**, unul din fruntașii generației sale, al celei mai complete generații de pictori, aflată azi în prim-planul vieții culturale.

Gil Nicolescu s-a născut în martie 1942, a absolvit Institutul în anii tulburi de după 1960 și a început să expună din 1966. A avut câteva "personale", precum și numeroase participări la manifestări ale breslei în țară și în afara țării. După o expoziție de autor la Bremen, în 1974, s-a gândit serios să dea existenței sale alt

curs. În 1976 a plecat în Germania și, după câteva luni petrecute aici, după ce soția sa Monica a trecut Atlanticul și a pregătit, cum s-ar zice, terenul, s-a stabilit în SUA, la New York. Cinci ani mai târziu și-a deschis propriul "Office" de designer, în New Rochelle, lângă New York. Istoria carierei lor în design e foarte interesantă, deoarece e vorba de un cuplu foarte motivat sufletește, care și-a propus și a izbutit un rost profesional clar, definit cu seriozitate și pe termen lung.

— Am plecat - spune Gil Nicolescu - pur și simplu ca să plec. Pentru a fi liber. Iar spre New York m-am îndreptat deoarece în Germania găseai greu de lucru.

— **Cu ce ai început la New York?**

— Pe lângă pictură, mai colaborasem cu un ofiţiu bucureștean de publicitate. După câteva luni de căutare în Manhattan, am ajuns la o tipografie, care avea și un birou pentru pregătit macheta paginii de tipărit. Aveam computere, pentru compus pagina, și totodată făceam o școală nouă pentru mine, care eram pictor. Ideea că trebuie să câștigi ca să supraviețuiești te domină.

— **Ai ajuns într-una din capitalele mondiale ale artei. Ce așteptai, de fapt, aici?**

— E mai interesant să spun peste ce am dat. Eu am fugit de comunism. Or, aici lumea artistică simpatiza cu ideile de stânga. În cronicile expoziției de la Bremen se vorbea despre mine ca de unul din artiștii din est care "făceau altceva", care evitau compromisul. Nu eram disident, nu pot să spun niciodată asta, dar voiam să fac altă pictură decât realism. Era o combinație de constructivism cu elemente realiste ce făceam eu atunci.

— **Care au fost lucrurile pe care le-ai învățat întâi?**

— Întâi descoperi că nu e simplu să supraviețuiești. Că nu e presant să te gândești la viitor. Prezentul e foarte preocupant. Oamenii nu discută despre viitor, așa cum se discută la noi. Apoi, în țară, beneficiasem de o sindicalizare a artei. America e foarte regionalizată iar căile de promovare sunt diverse și dificile. Arta de avangardă, cum spuneam, era aproape toată de stânga.

Realitatea pe care o găseam acolo m-a contrariat. Sigur, intelectualitatea e întotdeauna în conflict cu puterea, eu pricepeam asta, dar nu pot să afirm și că-mi plăcea. Veneam dintr-o țară închisă într-una cu un nivel de trai foarte ridicat, unde se protesta tocmai împotriva acelui mod de viață.

— **Deci, ai fost un norocos dacă ai putut să lucrezi în design tipografic. Oricum, te întrebuințai în sensul unor priceperi și cunoștințe, care nu-i sunt străine unui grafician și nici chiar unui pictor. Care a fost prima mare dificultate în procesul integrării?**

— Când mă prezentam să solicit o slujbă, veneam cu autobiografie scrisă, în care notasem toate expozițiile și tot ce știam să fac. Treptat, am renunțat la multe din elementele pe care eu le consideram importante. Știam prea multe și era nevoie să știu mai puțin. Patronul tipografiei care era un om sensibil la artă - în mașină asculta muzică simfonică - a înțeles situația mea și m-a sprijinit. Tot ce am învățat în cei cinci ani de design tipografic m-a ajutat să-mi fac ulterior firma "Artis-Graphic Design", să am adică un Studio propriu și să trăiesc direct din ceea ce lucram.

— **Munca în tipografie te-a împiedicat să practici pictura?**

— Paradoxal, atunci pictam foarte mult. Am participat la câteva expoziții. Dar, cum spuneam, a trebuit să țin cont de datele reale ale problemei. Pur și simplu nu puteai trăi din pictură. Numărul artiștilor care trăiesc din pictură era și este încă, în ciuda faptului că America ni se înfățișează ca patria a numeroase celebrități ale artei mondiale, extrem de redus. Când vii în America, ai în minte nume de firme vestite, mari corporații. Numai că ele devin cu atât mai îndepărtate, cu cât ajungi mai aproape de sediul lor. Tu trebuie să faci ceva, să câștigi niște bani. Și o etichetă e un lucru care trebuie făcut într-un anume fel, ca să vândă marfa. Celor care sosesc din Est, toate aceste treburi mărunte, dar care **se fac și produc banii**, li se par neînsemnate. La fel gândeam și eu. Astăzi gândesc altfel. Cred că și în România e necesar ca lucrurile să fie puse în altă ordine a importanței, să fie considerate toate cu seriozitate. Un lucru mic trebuie să fie desăvârșit, chiar dacă e mic. Principala transformare se va produce în mentalitate. În America, mentalitatea oamenilor e alta. Principalul conflcit, pentru aproape toți românii, e acum la nivelul felului de a gândi munca, al relațiilor cu cei din jur.

— **Ai început să pictezi mai puțin?**

— Nu, dar am început să muncesc mai mult ca designer complet. De altfel, Studioul meu are acest caracter: "complete graphic design".

— **Istoria integrării tale, ca artist plastic, seamănă cu a altora?**

— Nu știu dacă seamănă, dar fapt e că fiecare a fost obligat să se ocupe și cu altceva decât cu pictura sau sculptura. E nevoie să fie decorat un apartament, de exemplu. Nu e tocmai o treabă de pictor, dar un pictor o face mult mai bine decât un om care nu știe culoare, compoziție, desen. În general vorbind, în SUA oamenii trăiesc mai liber, mai elastic, nu rămân o viață într-un loc și o slujbă. Mereu se poate ivi ceva mai bun. Trebuie să fii pregătit să recunoști mai binele și să faci schimbarea rapid, fără păreri de rău. Cel mai simplu drum l-au avut inginerii, care - cei mai mulți - au intrat direct pe post. Până la urmă, dacă e serios, harnic, de

cuvânt, fiecare ajunge în meseria pe care o dorește. Firește, nu vorbim de un profesor de istorie sau de limba română; fiindcă n-ai unde preda româna sau istorie. E vorba de profesiuni general aplicabile. Iar pictura e una din ele. Numai că nu poți fi pictor, dacă ești sărac. Materiale sunt scumpe, mă rog, nu foarte scumpe, dar, oricum, costă. Atelierul costă, totul costă. Dacă îți dă cineva banii, e bine; dacă nu, ți-i câștigi. Un avantaj pentru pictorul venit din Europa există. Americanii prețuiesc arta europeană. Chiar și în design vezi multe firme pe care stă scris "european design". Asta înseamnă ceva de calitate. Eu am fost recomandat astfel clienților: e european designer!

— Care a fost a doua învățătură importantă?

— Că trebuie să ai unelte bune, computerele cele mai bune. În cei cinci ani, cât am lucrat pentru tipografie, computerele s-au schimbat de trei ori. Tu gândești, uneltele muncesc. Dar să fie computere capabile să execute ce le ceri. Echipamentul e totul sau aproape totul.

— Nu te-ai gândit să deschizi la București o școală particulară de design pentru advertising?

— Ar fi o idee, dar nu sunt decis. Dacă aș face o asemenea școală, aș alege tot calea pe care am ales-o, în sensul că aș investi în echipament. Aș lucra cu cât mai puțini oameni și cu cât mai mult echipament. E bine să fii cât mai aproape de tine, să fii liber. Când dai de gustul libertății, nu mai renunți ușor la ea. Libertatea îți oferă timp. Cu toate acestea, viața a fost precipitată, mereu am fost în criză de timp. Toată lumea pe care o cunosc eu în America e în criză de timp. Trebuie să gândești rapid, să dai soluții rapide.

— Ai venit în mai multe rânduri în țară. Cum poți defini momentul în România?

— Insist: diferența e de mentalitate. Oameni pregătiți să se replieze repede, să treacă imediat în alte profesii de mare eficiență există. Eu nu pot să judec America, să critic America. Eu sunt cetățean american prin adopțiune. De pe această poziție am putut să compar totul. Toți românii compară. În plus, eu compar lucrurile prin prisma experienței câștigate ca designer. Reclama joacă un rol major, vital, pentru că oamenii produc și trebuie neapărat să vândă ce produc. În România toată lumea vrea să vândă ceva. Opinia generală e că e mai ușor să vinzi decât să produci. În America, e invers: toată lumea produce, toată lumea vrea să producă. Dar e mai greu să vinzi. De aceea, e obligatoriu ca reclama să rețină atenția, să șocheze. Altfel nu vinzi ce produci. Și în artă e la fel: ca să te faci cunoscut, trebuie să șochezi. Un film fin, interiorizat nu se vinde fiindcă nu șochează. Competiția artistică are numeroase componente extra artistice. Trebuie să fii gata să faci unele compromisuri. Nimic nu e simplu, Iin. În țară, ca să fi trăit bine, trebuia să faci niște compromisuri; aici există alte categorii de compromisuri sau - dacă nu le numim așa - putem să le zicem lucruri care nu sunt proprii firii tale. Totuși, cine vrea să fie pictor, e pictor, gândește și trăiește ca un artist.

Ileana Marinescu - Schapira (Germania)

" Handicapul cel mai mare pentru un pianist e să fie pianist"

Doamna Ileana Marinescu-Schapira are un dublu profesorat la Academia din Köln: "Didactica și metodica pianistică" și "Bazele psihologiei în studiul pianistic modern". Clasa domniei sale cuprinde 22 de studenți, cei mai mulți străini. Pradă, de asemenea, pianul la Școala de muzică din Jülich. Germania e o țară unde muzica e o preocupare națională. "Handicapul cel mai mare pentru un pianist, spune doamna Marinescu-Schapira, e să fie... pianist. Există în Europa atât de mulți pianiști foarte buni, încât e mai bine să cauți un serviciu de măturător dacă nu ești excepțional. Și nici măcar excepționalul nu e suficient când ești femeie. În sectorul concertistic, a fi foarte, foarte bun nu mai înseamnă nimic. Iar dacă ești femeie, repet, nu înseamnă chiar nimic. Ca să nu mai vorbim de faptul că nu poți spera să concertezi, dacă nu dispui de un pian bun. Un pian de concert costă cât un Rolls Royce. Steinway-ul meu a costat 67.000 de mărci.

Într-un album din 1987, cuprinzând "70 de portrete ale unor personalități din Köln", realizat de doi faimoși fotografi germani, alături de Adenauer, Ealter Scheel și alte celebrități aflăm portretul românceI. ("Pianistul român suportă și handicapul unei școli care a dat mari artiști: Clara Haskill, Dinu Lipatti, Valentin Gheorghiu, Dan Grigore, Mândru Katz... Eu am avut ambiția și norocul de a fi acceptată să mă perfecționez cu Celibidache și, ulterior, cu Arturo Benedetti Michelangeli - cu care am rămas în relații de prietenie, tocmai pentru că am beneficiat de pregătirea de bază într-un conservator din București").

Docent pentru pian, încă din 1978, doamna Marinescu-Schapira, asemeni multor interpreți de marcă plecați la studii în vest și rămași să desăvârșească un mare talent, într-un sistem mondial al promovării valorii, e mult mai cunoscută pe continent și în lume decât acasă. ("Drumul meu a fost, într-un fel, mai simplu ca al altora, deoarece am venit în Germania câștigând o bursă, care mi-a fost prelungită, în mod excepțional, încă patru ani. După care am fost invitată să-mi continui activitatea aici. Spuneam că drumul a fost oarecum mai simplu, dar în același timp a fost și mai complicat, deoarece am ajuns în primul plan al unei competiții feroce pe care, de la distanță, nu o realizezi. Trebuie să ai o sănătate de fier. Azi concertezi la Köln, dar mâine impresarul ți-a aranjat un concert în Filipine sau în Brazilia. La Academie trebuie, ca să poți fi primit, să vorbești germana ca un neamț. Ba chiar nițel mai bine, fiindcă nu ești german și faci competiția pe post cu un german. În grupa mea au venit la specializare studenți din mai multe țări. Nu mi-e greu, fiindcă vorbesc șapte limbi. Trebuie să privim adevărul în față: și în Germania o femeie răzbește mai greu ca un bărbat, dacă nu vrea să facă tot felul de compromisuri. Eu am ținut un drum fără nici un compromis").

Numele doamnei Ileana Marinescu-Schapira figurează, cu o lisă completă a compozițiilor sale, cele mai multe interpretate în public sau la radio, într-un recent "Lexicon al compozitorilor" editat de Deutschermusikrat - mai 1991. ("Interpreții din România, care visează la o carieră internațională, trebuie să știe că aici concurența e monstruoasă. Nu exagerez cu nimic când afirm aceasta. Reclama și impresarii foarte abili sporesc dificultățile. Un pianist atinge perfecțiunea dévreme. Prima lege a unui concurs e să nu faci nici o greșeală. Problemele de conținut, sentimentul, elementul artistic trec, în mod paradoxal, în al doilea plan. Marile nume în pianistica ultimilor ani sunt, dacă ne putem exprima astfel, o marfă de lux, dar tot stas. Tinerii sunt perfecți la douăzeci și cinci de ani. De acum înainte, ca să devii creativ, ai nevoie de timp. Din cauza turneelor, timpul însă începe să-ți lipsească. Criza se manifestă și în muzică. Totul e din ce în ce mai desăvârșit, dar ceva s-a pierdut și acest ceva în muzică este esențial. Un mare pianist român, aflat într-un juriu internațional, îmi spunea, la decernarea premiului întâi: cântă perfect, dar cât de urât!")

Doamna Marinescu-Schapira a câștigat mai multe premii. Domnia sa crede că, în ciuda dificultăților care apar mereu și a coeficientului noroc, important în orice carieră mare, arta pianistică în România rămâne competitivă și trebuie sprijinită să se afirme pe scenele de concert importante ale lumii. Nici o cheltuială nu e prea mare, întrucât România e cunoscută în lume nu prin producția industrială, ci prin artiștii săi. ("În Germania, în timpul războiului, singurii intelectuali care aveau statutul profesional egal cu al furnaliștilor, adică "muncă grea", erau pianiștii. Nemții știu bine ce e munca la pian, ce e viața unui pianist. Timpurile s-au schimbat, dar pianiștii sunt încadrați profesional tot la categoria "muncă grea". Oamenii trebuie să cunoască acest lucru, atunci când fac separația "clasă muncitoare" - "intelectualitate").

Grupaj realizat de Tudor OCTAVIAN

Henri ZALIS

EUROPA SPRE CARE PRIVIM

După "da"-ul danez la cel de-al doilea referendum în spinoasa acceptare a Tratatului de uniune europeană, curentul anti-Maastricht se înteţeşte în Marea Britanie. Lady Margaret Thatcher a ţinut în 9 iunie unul din discursurile cele mai furibund negative la adresa ratificării. În esenţă, teza ei, rostită în Camera Lorzilor cu numeroase acuze, a blamat strategia comunitară instalată în "birocraţie fără democraţie".

Cantonarea într-un rol de rezistenţă la integrare nu rămâne atributul exclusiv al euroscepticilor de la Westminster. Li se alătură numeroşi oameni politici francezi, experţi scandinavi, sindicalişti elveţieni. Refuzul Elveţiei de a intra în acordul privitor la spaţiul economic european are şi el partea sa de contribuţie la neîncrederea unor cercuri ale opiniei publice faţă de un angajament ce prevede, mai presus de orice, solidaritatea şi încrederea reciprocă.

Fapt este că procesul este în mers şchiopătat, nu lipsit de fricţiuni şi... probleme. Una vine de la cererea de aderare a celor trei ţări industrializate: Suedia, Austria şi Finlanda într-un moment de agravare a recesiunii în Germania şi Franţa în principal, în Spania şi Italia în secundar. Conjunctura are în vedere un pronostic mai sever decât cel emis în decembrie 1992; partea occidentală a Germaniei se află în faţa perspectivei de a înregistra o cădere a activităţii economice de 2-3% în 1993, fapt ce se va repercuta asupra finanţării estului Germaniei în plin efort de ieşire din asfixie. Franţa refuză în continuare să-şi devalueze moneda în raport cu marca, ceea ce are drept efect o politică monetară cu numeroase necunoscute.

Şomajul se agravează fără vreo promisiune de redresare previzibilă. Edouard Balladur cere patronatului francez să creeze 200.000 locuri de muncă până la toamnă. În Spania 21% din totalul populaţiei active nu are de lucru. Dincoace de Elba, în noile landuri, nivelul producţiei s-a stabilizat la niveluri joase, de unde şi măsurile restrictive în plină aplicare. Grevele din metalurgie au înrăutăţit puterea de cumpărare a populaţiei, deşi convenţia colectivă semnată de I.G.Metall a prevăzut o creştere de salarii pentru aproximativ 400.000 de oţelari.

Institutul federal de statistică din Köln a indicat la jumătatea primăverii că preţurile vor urca în jur de 0,3% lunar. Lunecarea anuală a indicelui de inflaţie se opreşte la 4,3% - nu fără a obliga Bundesbank să avertizeze că în atare circumstanţe, chiar dacă a scăzut preţul cerealelor şi al materiilor prime, preţul petrolului creşte, creşte şi preţul energiei, într-un cuvânt se scumpeşte finanţarea producţiei.

Maladia Europei occidentale se numeşte a disfuncţionalităţilor de potenţial. Maşinăria acuză paraziţii infiltraţi la diferite nivele. Unul este cel al dezbinărilor în aceleaşi spaţii naţionale. Italia se visează scindată în trei mari provincii, nordul bogat, centrul compromis, sudul sărac. La fel o mişcare de federalizare a şi apărut în Belgia şi se schiţează o alta, e drept încă timid, în Marea Britanie unde Scoţia revendică pentru sine încasările uriaşelor afaceri cu petrol din Marea Nordului.

Tam-tamul tehnocratic al superadministratorilor de la Bruxelles, deocamdată strict-declarativ, a permis, totuşi, degajarea unui prim ecou. El vine la măsurile şi restricţiile Pactului de solidaritate încheiat între guvernul Kohl şi asociaţiile profesionale germane. Sancţionează unele calcule, artificii, scheme considerate toate pur politice (deşi marcat sociale, după opinia mea) şi în contradicţie, cel puţin aparentă, cu disputa supranaţională între partidele "burgheze" şi cele "populare" pe cale să reconsidere scara de valori a civilizaţiei postbelice. Helmut Kohl ar putea replica perfect logic celor ce îl taxează drept culpabil că nu a făcut decât să avanseze o formă de protecţie a interdependenţei democraţie-bunăstare atunci când realitatea internă o reclamă. Altminteri s-ar pierde locuri de muncă, ar creşte şi mai perceptibil impozitele, s-ar înrăutăţi variaţia sezonieră a cererii şi ofertei.

Duelul între guverne şi super cabinetul Comunităţii europene va include, curând, şi alte domenii de dispută, ca de pildă cotele de participare la subvenţionarea agriculturii, a reducerii excedentelor comerciale japoneze - factor de nervozitate crescândă pentru cei chemaţi să corecteze dezechilibrele comerciale grave ale Europei.

Presată de americani, CEE va lua poziţie, nu are cum altfel, faţă de creşterea suplimentară a yenului şi cu neîntrerupta competitivitate a exportatorilor japonezi. Sunt în joc controlul pieţei mijloacelor de telecomunicaţii, chimiei, micro-electronicii, capitalurilor speculative.

Intre toate aceste subiecte de reflecţii, insist - precum se vede - asupra stării Germaniei. Nu e deloc întâmplător. Consider că nu acordul de la Maastricht constituie în jocul de forţe factorul principal de orientare al Europei de mâine, ci afirmarea unicului stat unificat pe baza disputei dintre democraţie şi comunism. Germania dirijează încă de pe acum (e drept ocult) diplomaţia continentului. Prevăd că după 1995 va poseda o preponderenţă hegemonică pe care mă tem să o văd cristalizându-se. Politica noastră de viitor va trebui să ia în calcul raporturi naturale cu o naţiune ce deschide drumuri în istorie...

caleidoscop

PE TERRA SE NASC 3 COPII pe secundă

Populaţia lumii creşte în epoca noastră mai repede ca niciodată în istoria sa: într-o perioadă scurtă ea s-a dublat, proces dramatic care apără, dar şi ameninţă globul.

Omenirea va fi confruntată cu problema dezastrelor ecologice şi a decăderii sociale, dacă ea continuă să crească în ritmul prevăzut de statistici.

Chiar dacă aceste previziuni sunt elemente ale unui scenariu catastrofal, ele nu fac decât să încerce a contura o posibilitate deloc absurdă, care ameninţă să devină realitate.

Cifrele vorbesc de la sine

• În ultimii 40 de ani, populaţia globului s-a dublat, de la 2,6 miliarde la 5,5 miliarde. Iar ritmul continuă să crească.

• În deceniul următor vor exista pe pământ un miliard de oameni mai mult decât în acest deceniu.

• Cu toate că rata naşterilor a scăzut foarte mult faţă de anii '70, totuşi numărul de naşteri de pe glob continuă să fie foarte ridicat.

• Nu este pentru prima dată în istoria lumii când o specie pune în pericol, datorită înmulţirii sale exagerate, nu numai propria-i existenţă, ci şi existenţa însăşi a biosferei.

Ce ne va aduce viitorul

• În jurul anului 2025, aproximativ 85% din populaţia globului va trăi în emisfera sudică, media de vârstă fiind foarte mică: până în 20 de ani.

• Conform statisticilor, în Afganistan, la fiecare 11 ani, populaţia ţării se dublează.

• În Iran, dacă în 1950 erau 16,4 milioane locuitori, în anul 2000 vor fi 74 milioane.

• În China, în ciuda legii de limitare a numărului naşterilor, în fiecare an populaţia de 1,2 miliarde creşte cu 16 milioane.

• În sudul Asiei, dezvoltarea este şi mai mare. În anul 2025, ritmul creşterii populaţiei în India îl va ajunge pe cel din China: dacă India are astăzi 864 milioane de locuitori, în 2025 va avea 1,44 miliarde.

Urmări dezastruoase

• Conform unei analize făcute de O.N.U. şi prezentate anul trecut, curba mereu ascendentă a numărului de locuitori ai globului provoacă un şir de efecte în lanţ, care nu pot fi stăvilite. Azi, la nivel global, numărul de săraci, înfometaţi şi analfabeţi a crescut îngrijorător.

• Pe de altă parte, ritmul regenerării mediului nu poate ţine pasul consumului. Se întrevede o diminuare treptată a resurselor pentru existenţă (apă, hrană, resurse naturale ale solului şi subsolului, resurse energetice).

• Populaţia se va concentra într-un ritm tot mai rapid în aglomerări urbane. (Sao Paolo, de exemplu, creşte în fiecare an cu 250 de mii de locuitori. La sfârşitul acestui deceniu, numărul locuitorilor va fi de 22,6 milioane; Bombay va ajunge la 21,3 milioane, Cairo la 13, iar Bagdad-ul la 11 milioane). Explozia oraşelor va atrage după sine un grad tot mai mare de poluare a aerului şi apei, apariţia munţilor de gunoi menajer etc. La nivelul societăţii, pe de altă parte, apariţia unui număr atât de mare de tineri determină necesitatea construirii de şcoli, instruirea de profesori, accentuarea flagelului deja alarmant al şomajului. Convulsiile economice şi social-psihologice vor încuraja delincvenţa sub toate aspectele, de la manifestările de violenţă la criminalitate.

COPIII SCLAVI

Ei lucrează în cariere de piatră şi în mine de cărbuni. Se chinuie în cărămidării şi fabrici de covoare. Vânduţi de părinţi, îndemnaţi de "proprietari" brutali, milioane de copii din lumea a treia trebuie să-şi ruineze corpul şi sufletul - nesocotire a Declaraţiei ONU.

Praveen, de 5 ani, din Multan, statul indian Madhya Pradesh, trebuie să lucreze într-un atelier pentru plăci de ardezie. Experţii din cadrul "Frontului pentru eliberarea sclavilor" din Delhi apreciază numărul de copii-sclavi din India la peste 10 milioane

Andreas, 8 ani, are mâinile unui bătrân. Băiatul din Bogota nu a fost niciodată la şcoală. Lucrează la construcţiile de drumuri

Nicăieri, ca-n India, nu există o discrepanţă atât de mare între lege şi realitate: teoretic, toţi copiii sunt protejaţi, în realitate, copiii sunt exploataţi fără scrupule, ca sclavi pentru muncă - în ateliere de reparaţii auto (Wembaran - 8 ani), în fabrici de chibrituri (Kolonji - 7 ani), în fabrici pentru covoare (Arjun - 12 ani, Jinwar şi Prasad - 11 ani). Nici un copil nu câştigă mai mult de 2 mărci pe zi. Totuşi, fără aceşti bani familiile lor n-ar putea supravieţui

Asma, 6 ani, cară cărămizi, ca şi fraţii ei, pentru "proprietarii" familiei

Culturi de iasomie în Delta Nilului. Copii - între 7 şi 14 ani - lucrează la cules noaptea, deoarece florile îşi pierd parfumul dimineaţa. Esenţa de iasomie este un articol cerut la export. Cei care lucrează sunt plătiţi cu puţin mai mult decât o marcă pentru 10 000 de flori culese

Rubrică realizată de Odette HANGANU

SĂNĂTATEA NOASTRĂ

Sănătatea, ca și boala - un lux pentru români

"Adevărata placă turnantă, punctul cheie al reformei sanitare în România, este apariţia asigurărilor de boală şi sănătate", declară dl Dragoş Nicolescu. "Medicii vor fi în mare măsură de acord să-şi asume responsabilitatea modernizării activităţii, odată ce vor avea cabinete proprii şi vor putea lucra în baza unui contract cu asigurările de sănătate pentru care primeşte cât lucrează, nu un salariu fix, deci, vor fi interesaţi să ofere cât mai multe servicii şi de cât mai bună calitate".

O altă părere, exprimată de dl Doru Dobrescu, vicepreşedintele Comisiei pentru Sănătate a parlamentului susţine că, în primul rând, bugetul asigurărilor pentru sănătate trebuie să fie independent de bugetul de stat, administrat separat de marele coş al bugetului naţional. "Românul trebuie să afle că el este asigurat, excluzându-se astfel umilirea lui ca individ. Actul medical nu a fost niciodată gratuit. Toată populaţia a plătit pentru îngrijirea medicală ce i-a fost acordată. În momentul de faţă asigurările sociale pentru sănătate, pensie şi şomaj se ridică până la un procent între 25,5 şi 35 % din salariu în România. Din acesta 6 % revin asigurărilor pentru sănătate. În Germania, însă, contribuabilul plăteşte 17 % din salariu, 6 % pentru sănătate, 9 % pentru pensie, 2 % pentru şomaj iar restul este (17 %) plătit de patronat - întreprindere de stat sau privată. În România bugetul asigurărilor pe 1991 a fost de 164 073.261 lei, din care 2 % au fost cheltuiţi pentru compensarea medicamentelor. Asta ar fi însemnat 3 280 000 lei. Guvernul a apreciat însă aceşti 2 % la suma de 9 380 000 lei. O mică diferenţă reprezentând, probabil, tratamentele ce şi le-a asigurat guvernul însuşi".

●Ce reprezintă asigurările pentru alţii ? În Germania, de exemplu, există 1 350 de Fonduri sociale de boală, în cadrul asigurărilor de boală prin lege. 75 % (156 184 milioane) din populaţia Germaniei (78 de milioane) este asigurată obligatoriu - intelectualii şi muncitorii al căror venit anual nu depăşeşte plafonul de contribuţie, pragul maxim fiind de 61 200 DM. 4,9 miloane persoane cuprinse în asigurările sociale de sănătate aveau în 1990 o asigurare complementară privată de sănătate, care acoperea beneficii opţionale în spital, zile suplimentare de spitalizare.

Taxele pentru asigurările obligatorii de sănătate sunt corelate, în principal, cu nivelul venitului. De obicei sunt împărţite 50 %-50 % între patron şi angajat. La 1.07.1992 rata de contribuţie a fiecăruia a variat între 8 %-16,8 %, în funcţie de diferitele Fonduri de boală. Rata medie de contribuţie a fost de 12 %. Pentru pensionari rata medie de contribuţie este aproximativ 12,9 %, jumătate fiind plătită de pensionar şi jumătate de Asociaţia pensionarilor. Ele sunt direct transmise Fondului Social de boală.

Asigurările private de sănătate reprezintă varianta cea mai apreciată de către funcţionarii publici, liber-profesionişti şi intelectualii, cu venituri peste plafonul de contribuţie. 24 % din populaţie este fie total, fie parţial acoperită de asigurările private de sănătate.

Primele de asigurare privată depind de gradul de acoperire, de vârstă, de ocupaţie, sex şi starea de sănătate a asiguratului. Rambursarea primelor joacă un rol important în asigurările private de sănătate. Asiguratul îşi poate recupera astfel o parte din sumele plătite. În 1989 s-au rambursat 536 milioane DM celor acoperiţi de asigurările private.

●În SUA au existat dispute aprige asupra problemei asigurărilor. Cum să fie plătită îngrijirea medicală? Să se meargă pe sistemul privat de asigurări sau pe cel de stat (obligatoriu), asemenea celui german. În timpul războiului a fost respins pentru că era considerat fascist, după război a fost respins pentru că a fost considerat comunist. Totuşi, în prezent se pune tot mai mult problema unor asigurări naţionale de sănătate care să acopere, în principal, segmentele de populaţie mai sărace. Sistemul de finanţare a îngrijirii medicale în SUA reflectă diversitatea şi pluralismul caracteristic vieţii americane. Statele Unite s-au reţinut de la stabilirea unui sistem naţional de îngrijire medicală, aşa cum s-a abţinut de la stabilirea unui sistem unic de educaţie, politic şi alte servicii de bază. Din cele 90 miliarde de dolari cheltuiţi pentru sănătate în 1973, guvernul era sursa a 40 % - 2/3 din surse federale şi 1/3 de la guvernele statale şi locale. Restul provenea din plăţi directe ale pacienţilor care se ridicau la aprox. 1/3 din total. Plăţile prin companii private de asigurare se ridicau la 1/5. Acest buget era suplimentat până la 1/5 din acţiuni filantropice, servicii de sănătate şi alte surse diverse de finanţare.

Guvernul asigura fondurile pentru programele publice de sănătate (controlul epidemiilor, de exemplu) şi pentru cercetarea medicală.

●Această situaţie este complet diferită de cazul Marii Britanii, unde Serviciul Naţional de Sănătate asigură îngrijirea medicală tuturor segmentelor de populaţie. Există diferenţe regionale în cantitatea sau calitatea facilităţilor şi în posibilităţile de a le folosi eficient, care tinde să varieze în funcţie de clasele sociale. Totuşi NHS este considerat ca unul

cea de toate zilele

• între 25,5 şi 35% din salariu - pentru sănătate

• noi şi ceilalţi...

• sănătatea şi boala -un lux pentru români

dintre sistemele care au reuşit să aducă un element semnificativ de egalitate şi justiţie în viaţa britanicilor, care sunt mulţumiţi de el.

Fără a mai adăuga alte date referitoare la SUA, pe această problemă, vom încheia cu observaţia lui August Heckscher: "Structura deja existentă a îngrijirii medicale - în care doctorul practicant negociază o bază de plată a serviciilor sale cu pacientul individual - nu este parte a unei ordini eterne a lucrurilor. Este o convenţie socială şi, ca orice altă convenţie socială, "este supusă reexaminării, dezvoltării, schimbării". Deci tendinţa schimbării există şi în SUA, pentru că ideea că sănătatea este "**un drept**" **natural**, egal cuvenit tuturor îşi face tot mai mult loc în viziunea generală, aşa încât trebuie să-şi găsească locul în preocupările acestei suprastructuri care este statul şi care nu reprezintă doar puterea, dar şi îndatoririle faţă de cei care îi desemnează pe cei puternici.

În ceea ce priveşte capitolul asigurărilor, acesta este cuprins şi în Reforma sănătăţii eleborate de Ministerul Sănătăţii, dar numai ca perspectivă. Este un subiect închis ceea ce s-a întâmplat până în momentul de faţă cu banii plătiţi de noi, asupra cărora nu putem avea o imagine clară. Asigurările pentru sănătate şi boală sunt tratate în capitole diferite şi fără precizări explicite. Ministerul Sănătăţii îşi propune să preia răspunderea înfiinţării unei direcţii a fondului naţional de asigurare de sănătate iar pe parcursul anului 1993 a nucleelor la nivelul judeţelor. Se propune ca pentru constituirea fondului de asigurare pentru sănătate la plafonul salariilor din 1992, nivelul contribuţiei să se ridice la cca 5 % din venitul mediu brut.

În mod teoretic ar trebui ca banii daţi de noi asigurărilor de sănătate să acopere atât costul serviciilor, cât şi salariile doctorilor. Cert este că, odată introdus acest sistem, s-ar putea desfiinţa sistemul ciubucului, s-ar face o evaluare mai exactă a competenţei medicilor şi a calităţii actului profesional, ceea ce s-ar putea să-i sperie pe mulţi dintre ei, pentru că ar apărea o justă ierarhie profesională.

Deocamdată, noi plătim asigurările prin contractul de muncă semnat cu patronul, care ajung la buget, unde li se pierde urma, iar de mers, mergem la cabinete private, când e cazul, unde plătim medicului consultaţia, după care ne plătim tratamentul şi tot ce ni se mai cere. Important este să avem bani ca să mulţumim pe toată lumea. Eventual, medicul mai are un post şi la spital, ceea ce nu e condamnabil, pentru că dacă ne e bun prieten el ne va trata şi în spital, şi la cabinet, şi acasă. La spital îi mai dăm un ciubuc, acasă o tratăţie, la cabinet plătim taxa. Ideea care se desprinde involuntar este că fie sănătatea, fie boala este un lux pentru orice român obişnuit. Este nevoie de o lege justă care să explice şi să impună exact ce, cât şi cui avem de plătit sau de primit.

În fond, punctul cheie al demarării reformei nu va fi cel al privatizării, ci al apariţiei şi funcţionării Asigurărilor sociale pentru sănătate.

Să reţinem întrebarea retorică a dlui **Richmond Prescott, consultant al Agenţiei SUA pentru dezvoltare internaţională**, care susţine că România parcurge drumul invers pe care Statele Unite se pregătesc să îl parcurgă: România se pregăteşte pentru privatizarea sistemului de sănătate, în timp ce în SUA se pretinde o implicare tot mai puternică a statului în problema sănătăţii.

Deci: "Cetăţenii lipsiţi de putere politică şi economică vor beneficia de asigurări sau doar de <<mila>> statului, în lipsa unui sistem cert şi demn de asigurări, aşa cum s-a întâmplat până acum în SUA?"

Elena GUGU

REFORMA - tratament în timp şi doze specifice

Convorbire cu dl Prof. dr. IULIAN MINCU, ministrul sănătăţii

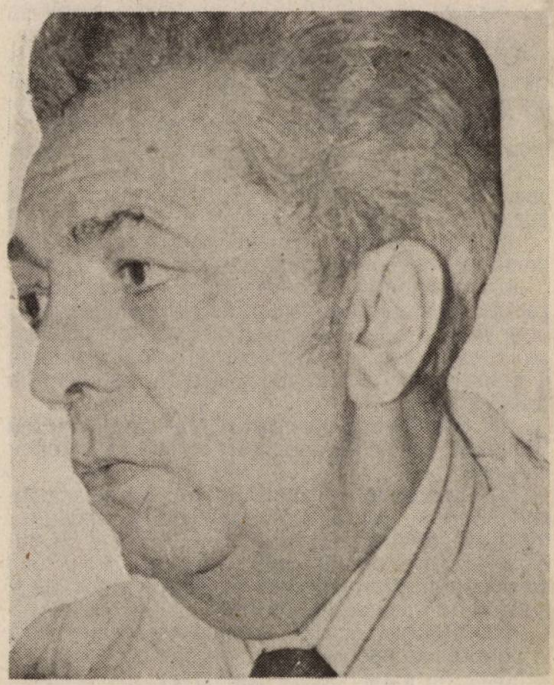

— Care este conceptul fundamental al reformei

— Conceptul fundamental al reformei în sistemul de sănătate din România nu se deosebeşte de ceea ce se întâmplă în prezent în ţările din Vest. Deosebirea constă numai în aceea că drumurile noastre se îndreaptă din direcţii diferite pentru a ajunge la acelaşi numitor. Trebuie spus că mai toate ţările din Vest au ajuns la acesta şi anume: competiţie managerială, contract social, drepturi ale unor populaţii ţintă, accesibilitatea serviciilor medicale, evaluare pe baza noţiunilor de utilitate, eficacitate şi randament şi încă multe altele.

Pentru a ajunge aici, în ceea ce ne priveşte va trebui să parcurgem drumul din punctul în care ne aflăm în prezent şi anume: planificare rigidă, finanţare de către stat, acces îngrădit de servicii, proprietate de stat, producţie planificată, normative, salarii etc.

— Care sunt mecanismele şi noţiunile cu care operează reforma

— Din răspunsul anterior rezultă că pentru a ajunge la un obiectiv propus trebuie să se schimbe paradigma. Pentru a ajunge, spre exemplu, la "competiţie managerială", statele care au avut o planificare centralizată se îndreaptă spre "piaţă" iar cele care au avut o economie de piaţă se îndreaptă în sens invers şi anume spre o reevaluare a rolului statului.

În sectorul de sănătate din Europa a dispărut din noţiunea de proprietate şi practică medicală paradigma ideologică: ori proprietate publică, ori proprietate privată. Practica medicală va fi numită deci şi publică şi privată, noţiunile fiind complementare şi nu exclusive.

Ca să vă răspund acum, în ce fel se schimbă o paradigmă pentru a fi înlocuită cu alta şi cât timp

SĂNĂTATEA NOASTRĂ

trebuie, prefer să vă recomand să consultaţi un sociolog sau, de ce nu, un politolog.

— În orice acţiune care este complexă şi, în consecinţă, depinde de numeroşi factori, stabilirea de priorităţi este obligatorie. Această obligaţie derivă mai întâi din logică şi în al doilea rând din faptul că oricât de bogată ar fi o ţară, pentru a realiza ceva are nevoie de resurse.

Ţinând seama de resurse, pe de-o parte şi de timpul minim necesar realizării unui anume obiectiv dintr-un complex de factori, pe de altă parte, în cazul reformei priorităţile mari ar fi următoarele în această perioadă de tranziţie:

a) Schimbarea legislaţiei privind salarizarea personalului şi organizarea serviciului de sănătate;

b) Schimbări în legislaţie pentru a permite realizarea unor staţii sau judeţe pilot pentru funcţionarea unor spitale independente; medici generalişti care să lucreze prin contract, precum şi descentralizarea şi responsabilitatea pentru utilizarea resurselor la nivel local;

c) Stabilirea **"Fondului Naţional pentru Sănătate"** şi a criteriilor pentru acreditarea unităţilor sanitare;

d) Testarea impactului pe care aceste schimbări le au asupra populaţiei şi serviciilor medicale, se realizează printr-o multitudine de studii şi cercetări operaţionale cu ajutorul proiectului de descentralizare suportat de Banca Mondială şi cu ajutorul Programului PHARE.

Toate aceste acţiuni sunt unele realizate, altele în curs de desfăşurare. În orice caz, vă asigur că această muncă a noastră este cu atât mai grea, cu cât noi nu putem opri "producţia" pentru a experimenta. Spitalele nu sunt fabrici, bolnavii nu vin la comandă şi noi nu putem importa la nevoie medici.

Vreau să spun că atunci când vorbim de reformă în sectorul de sănătate este bine să se vadă specificul acestui domeniu de activitate şi, în consecinţă, să nu se facă comparaţii nepotrivite.

— Cu ce anume începe reforma, se axează aceasta pe nişte priorităţi

— Reforma este susţinută financiar prin Programul Băncii Mondiale, care a acordat un credit de 150 milioane dolari SUA, de statul care contribuie cu 57 milioane dolari, de Programul PHARE care contribuie cu 25 milioane ECU, precum şi de o serie de programe bilaterale şi cu organizaţii neguvernamentale, care până în prezent au contribuit cu peste 10 milioane dolari SUA.

Situaţia şi supravegherea modului cum sunt cheltuiţi aceşti bani este ţinută de un compartiment special din Ministerul Sănătăţii, controlat la rândul său de specialiştii Băncii Mondiale pentru creditul acordat de această bancă.

Vă pot informa că ultimul control al Băncii Mondiale, care a avut loc în lunile aprilie-mai ale acestui an, a constatat progresele noastre în modul de a cheltui banii şi vă stă la dispoziţie materialul încheiat de către aceştia pentru a vedea cuvintele de apreciere pentru Ministerul Sănătăţii.

În ceea ce priveşte Programul PHARE, din cei 25 milioane ECU numai 3 milioane sunt gestionaţi de noi, restul fiind administrat la Bruxelles. Pentru urmărirea desfăşurării diferitelor programe finanţate din această sursă funcţionează un birou în Ministerul Sănătăţii în care lucrează un expert străin şi un coleg român.

Cred că în loc să vă spun eu ce se întâmplă şi ce lucrează acest birou, ar fi mai bine ca dv să îl

— Ne puteţi spune dacă în programul de reformă există preocupări pentru formarea personalului medical, pentru învăţământ

— Cum este susţinut programul reformei din punct de vedere financiar

— Sunteţi optimist sau pesimist în raport cu timpul necesar pentru realizarea reformei

vizitaţi pentru a vedea ce înseamnă disciplina, birotica şi cunoaşterea a tot ce se întâmplă cu banii acordaţi prin acest Program.

Pentru a încheia răspunsul la această întrebare vreau să vă spun că împreună cu colectivul ce se ocupă de programe, m-am implicat în modul cum se cheltuiesc aceşti bani, în aşa fel ca ei să se consume ritmic, raţional şi eficient.

— O echipă de experţi în formarea personalului de specialitate s-a ocupat cu această problemă întocmind un raport intitulat **"Politica dezvoltării resurselor umane pentru servicii de sănătate din România"**.

Principala idee din acest raport, pe care de altfel am aplicat-o încă de când am răspuns de perfecţionarea medicilor, este de a determina numărul de persoane care trebuie educate sau perfecţionate în acele arii profesionale care coincid cu nevoile de bază ale sistemului de sănătate. Accentul şi eforturile trebuie îndreptate către acest tip special de profesionalism, care sunt medicii, încât cu resursele de care dispunem să asigurăm numărul (cantitatea) cu deprinderile (calitatea), cerute practicării îngrijirii populaţiei.

Cea mai periculoasă cale care ar putea fi luată în acest domeniu ar fi pregătirea superficială a viitorilor medici în facultăţi create în grabă, fără material didactic, fără bază materială, cu cadre improvizate şi care să ducă la absolvire un număr crescut de medici.

Pentru a evita consecinţele grave pentru sănătate pe care le-ar putea aduce această cale, în cadrul general al reformei Ministerul Sănătăţii a prevăzut luarea unor măsuri cum ar fi: "numerus clausus" pentru intrarea în facultăţi, criterii severe de selectare a celor ce solicită dreptul de practică medicală, concursuri pentru ocuparea posturilor, revizuirea nomenclatoarelor de specialităţi, prelungirea timpului de studiu pentru a deveni specialist şi astfel a ne asocia criteriilor europene, stabilirea unor criterii de pregătire continuă, crearea unui sistem de stimulare pentru perfecţionare şi nu în ultimul rând, încurajarea unităţilor Ministerului Sănătăţii care se ocupă cu politica resurselor umane.

— Nu împărtăşesc nici una din stările pe care le-aţi amintit.

Ca medic, cercetător şi profesor, am o experienţă. Ştiţi toţi că după ce ai pus diagnosticul treci la tratament. Noi suntem în această din urmă fază. Tratamentul se administrează în timp şi în doze specifice, nu îi dai bolnavului să înghită toate medicamentele într-o zi.

În cursul tratamentului observi, faci cercetări, tatonezi, emiţi ipoteze şi faci schimbările necesare. După aceşti timpi ajungi la concluzii şi generalizezi, adică în cazuri similare te comporţi la fel.

V-am reamintit această metodologie medicală pentru a sublinia că pe colectivitatea umană, în cercetarea operaţională şi în cercetarea serviciilor de sănătate, se aplică aceeaşi metodologie.

Generalizarea, legea (în cazul nostru cea sanitară) nu se pot face sărind etapele. Suntem într-o perioadă de tranziţie care, aşa cum au subliniat şi experţii străini, este obligatorie în primul rând pentru a găsi căile cele mai adecvate şi potrivite care să servească interesele asigurării stării de sănătate al populaţiei, cât şi interesele profesioniştilor.

Cum a fost salvat PARISUL ?

Generalul Dietrich von Choltitz

Situația la 22 august 1944

Iată cum se prezenta situaţia pe front: adversarul îşi detaşase o parte din unităţile blindate de încercuire din Normandia şi trimisese patrule de recunoaştere spre Paris. Generalul de brigadă Von Aulock anunţase că detaşamente puternice de blindate şi unităţi de recunoaştere atacaseră poziţiile sale de la sud şi sud-est de Paris, ameninţând cu ocuparea lor foarte rapidă şi, evident, cu încercuirea trupelor sale. Serviciile de aprovizionare au plecat primele. Garnizoanele anunţau atacuri şi acte de sabotaj în direcţia sud-vest, pe marile axe rutiere.

M-am gândit atunci că inamicul, dacă va apărea mai ales pe flancul vestic, va urma cursul Senei trecând pe la Saint Germain şi Versailles. În seara zilei de 22 august, Von Aulock mi-a dat de veste că el îşi considera misiunea îndeplinită, aceasta constând în împiedicarea cât mai multă vreme posibil a înaintării inamicului spre Paris, şi propunea retragerea detaşamentului său. M-am gândit dacă era cazul să cer sosirea lui în cartierul oraşului. **Am respins imediat această idee, gândindumă că forţa combativă a acestei unităţi, formată în pripă, era foarte slabă şi că a o angaja într-o luptă pe viaţă şi pe moarte ar însemna un sacrificiu inutil de oameni şi material. Am refuzat oferta făcută de generalul Von Aulock de a pleca împreună cu el. Ordinul primit de la Cartierul General era fără echivoc. Trebuia, chiar cu forţe reduse, să rămân la Paris. Era imposibil să mă gândesc acum să-mi părăsesc propriii soldaţi. În cursul lungilor ani de război învăţasem că a comanda înseamnă a păstra, a proteja şi a menţine. Trebuia deci, mai mult ca oricând, să veghez asupra lor.**

Misiunea lui Nordling

Forţele puţin omogene ale Rezistenţei păreau a se sustrage din ce în ce mai mult controlului şefilor lor. Este drept că nu aveam încă impresia că punctele de sprijin aflate în mâinile oamenilor mei ar fi în pericol. De altfel, eram convins că voi putea executa fără nici o dificultate, cu propriile mele forţe, toate operaţiile militare necesitate de acţiunile Rezistenţei. În următoarele ore, nici unul din punctele de sprijin nu a fost atacat.

Între timp, atacurile, lipsite de interes din punct de vedere militar, asupra camioanelor sau soldaţilor izolaţi s-au accentuat. **Dacă inamicul, prin acţiuni de anvergură mai mari şi imprevizibile, m-ar obliga să ordon intrarea în acţiune a celor patru care blindate, 17 automitraliere şi 300 de oameni care alcătuiau batalionul de pionieri, atunci toată osteneala din zilele trecute s-ar dovedi zadarnică. În acel moment distrugerea militară, lipsită de sens, a centrului oraşului a părut iminentă. În această situaţie, în care orice estimare sau decizie avea grele consecinţe şi grave responsabilităţi, l-am rugat din nou pe consulul Suediei să-mi facă o vizită.** În seara zilei de 22 august s-a prezentat la mine, însoţit de unul din agenţii săi de legătură, dl Posch-Pastor. L-am întrebat pe dl Nordling dacă mai vedea cumva încă o modalitate de a aduce Rezistenţa la raţiune. În cursul întrevederii a fost pronunţat numele lui De Gaulle. Dar De Gaulle nu se afla la Paris. M-am gândit că ar trebui să găsim o persoană de încredere, care să accepte să-l întâlnească şi să-i vorbească. Doream personal să-l influenţez pe şeful părţii adverse, pentru a linişti pentru ultima oară Rezistenţa. Ca întotdeauna, interese opuse au convers în acelaşi punct:

Aviația trebuie să atace

eu doream să-mi păstrez soldaţii teferi şi nevătămaţi, francezii doreau să păstreze capitala intactă. Am dat ordin spre a i se lăsa liberă trecere în liniile noastre consulului general, care s-a pus fără ezitare la dispoziţia mea pentru această misiune. **Era evident că spre a da lucrurilor o turnură favorabilă nu depindea decât de Rezistenţa pariziană, nu de armata inamică, care se apropia şi pe care o aşteptam.**

Legăturile telefonice care continuau a fi realizate prin reţeaua PTT nu-mi aduceau nici o depeşă provenind de la inelul exterior al apărării. Obstacolul slab reprezentat de această apărare, lipsită de profunzime şi împrăştiată, cu siguranţă, s-ar fi prăbuşit în faţa şocului produs de un contact energic cu inamicul. Nu mă puteam aştepta la mare lucru de la piesele de 8,8 ale DCA-urilor fixe (tunurile mobile fuseseră deja retrase împreună cu unitatea Aulock) în ciuda tuturor eforturilor tinerilor servanţi. **Pentru blindatele inamice care veneau din Normandia traversarea poziţiilor ocupate de trupele mele era o simplă formalitate.**

Încă o dată Parisul avea să fie expus, în următoarele ore, unui mare pericol datorat de alt ordin demenţial al lui Hitler: **urma a fi lansat un atac aerian asupra oraşului.** Un apel al şefului Statului Major al forţelor Aeriene din Franţa m-a încunoştinţat de această nouă decizie. Eram depăşit, dar asta nu însemna că trebuia să-mi pierd calmul. **Se aştepta de la mine să mă las ucis împreună cu soldaţii mei răspândiţi în oraş sau trebuia ca împreună cu femeile şi copiii să coborâm în adăposturile antiaeriene pe toată durata atacului?**

— "Sper că atacul va avea loc în cursul zilei" - am răspuns.

— "Nu! - a venit replica promptă. Luftwaffe nu poate ataca ziua. Atacul se va produce noaptea, iar dv veţi stabili obiectivele care urmează a fi lovite".

— "Dar pot fi atinse numai aceste obiective în cursul unui atac nocturn?" - am întrebat circumspect.

— "Desigur că nu"- mi s-a răspuns sec. S-ar putea să fie distruse cartiere întregi. S-ar putea să fie victime şi în rândul militarilor germani".

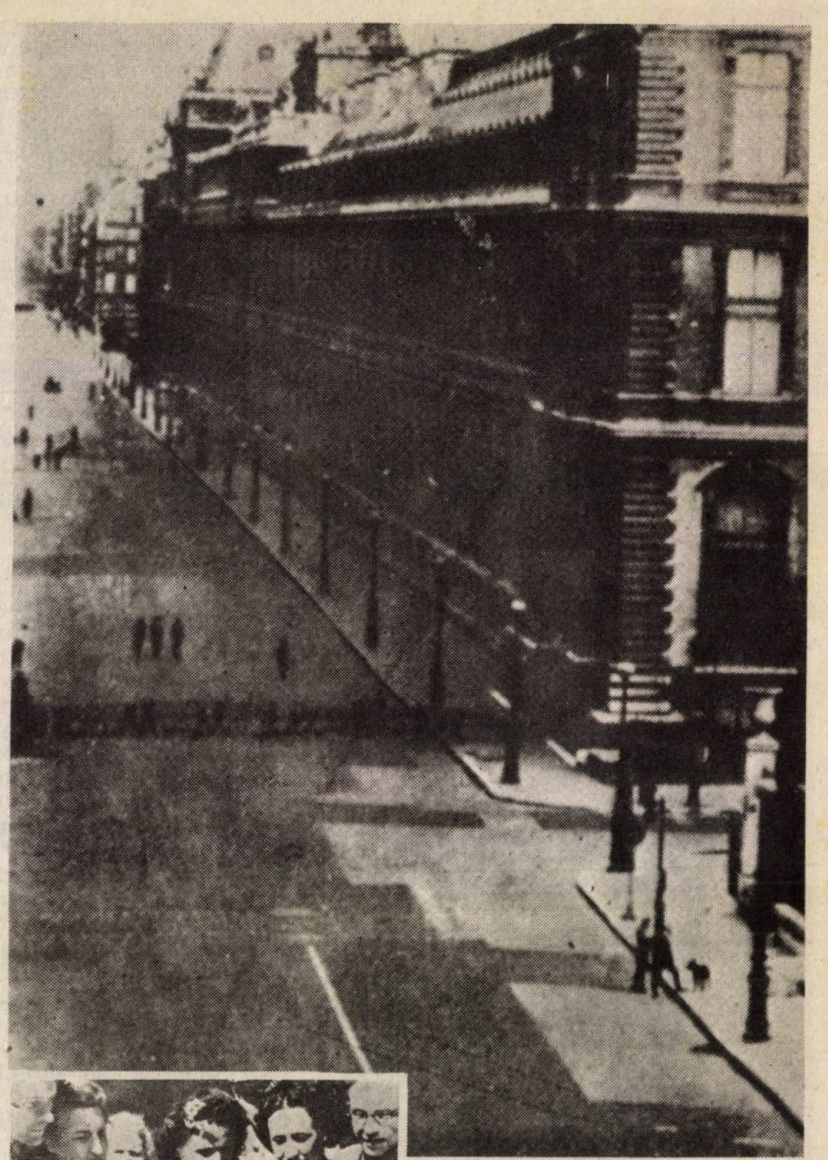

Hotelul Maurice, sediul Cartierului General german, înaintea bătăliei finale

Lectura primelor ziare libere

Pe lângă responsabilitatea pe care o aveam faţă de oamenii mei, eram hotărât să nu abandonez, în nici un fel de circumstanţă, oraşul. În finalul conversaţiei telefonice am căzut amândoi de acord asupra imposibilităţii unui atac aerian împotriva capitalei franceze. Deci ne-am asumat împreună responsabilitatea nerespectării acestui ordin al Führerului.

În seara zilei de 23 august, am avut parte de o experienţă dezagreabilă, provocată de un ofiţer din propriul meu stat major. Ofiţerul în cauză a cerut pe un ton exasperant, imperativ şi nemilitar superiorului său să-mi ceară la rândul lui să ordon

retragerea trupelor de ocupaţie din oraş. El explică că dacă n-am fost în stare să-l oprim pe inamic în Normandia, cu atât mai puţin putem face acest lucru la porţile Parisului dispunând de o mână de soldaţi prost antrenaţi şi echipaţi. M-am văzut obligat să-i amintesc pe un ton energic ordinul primit şi să-l somez ca, la rândul lui, să execute ordinele superiorilor. **Dacă la acest ceas ne vom sustrage de la ultima bătălie decisivă, vom pierde fără îndoială onoarea noastră de militari.** În plus, nu putea fi pusă în practică o evacuare ordonată a oraşului, deoarece o atare eventualitate nu fusese luată până acum în considerare.

Organizarea unei retrageri şi îndeplinirea ei în conformitate cu un plan bine stabilit constituie, după cum se ştie, una din operaţiunile militare cele mai dificile. Indubitabil, deci, abandonarea Parisului, în acele momente când drumurile spre Est erau blocate de inamic, s-ar fi transformat rapid într-o fugă dezordonată care ar fi provocat moartea certă a numeroşi militari din Wehrmacht.

Ca urmare a acestui incident, am convocat corpul ofiţeresc. Am repetat pe un ton energic, care nu admitea replică, că ordinele mele trebuie executate fără discuţie deoarece eu singur am responsabilitatea lor. Dacă eu voi cădea în luptă, colonelul Jay îmi va lua locul. Dacă şi el va fi ucis, va fi înlocuit de colonelul Von Unger. Am cerut supunere totală şi am fost ascultat.

Nu vreau să se creadă că îmi era uşor în acele clipe când aveam în mâini soarta Parisului. Împrejurările mă constrânseseră să joc un rol care nu mi se potrivea, pentru care nu eram făcut. Deseori mă găseam în dezacord cu propriile-mi sentimente şi trebuia să mă gândesc în primul rând la relaţiile cu ofiţerii şi soldaţii aflaţi în subordinea mea. Este absurd să creadă cineva că acţionam după un plan dinainte stabilit. Este drept, urmam o linie generală, o regulă fundamentală, dar deseori eram nevoit, ca urmare a schimbărilor rapide ale situaţiei, să iau, de la un moment la altul, hotărâri noi, în contradicţie cu cele iniţiale.

Ziua de 24 august 1944

În conformitate cu depeşele primite de la Von Aulock aşteptam un atac masiv al inamicului care urma să aibă loc în dimineaţa zilei de 24 august. Se părea însă că acea zi se va scurge ca şi cele precedente. Din inelul exterior nu mai parvenea nici un mesaj, reţeaua telefonică nu mai funcţiona, legăturile între Statul meu Major şi punctele de legătură erau tăiate. Organe de conducere intermediare nu aveam. Se auzea cu greu, din cauza distanţei, zgomotul luptelor. La porţile oraşului, infanteristul brav, dar prost echipat dădea ultima luptă cu diviziile inamice superioare ca număr şi material. Era o luptă disperată, asemeni ultimelor lupte duse de soldatul german pe întreg frontul de vest în ultimele luni.

În timp ce gândurile noastre zburau spre front, în oraş ziua se scurgea calm. Existau lungi momente în care nu se trăgea un singur foc. Devenise vizibil faptul că forţele din Rezistenţă începuseră să intre în contact cu avangarda armatei care se apropia.

În cursul după-amiezii am fost întrebat, telefonic, dacă aş fi dispus să primesc de la generalul comandant al forţelor adverse o scrisoare prin care să fiu somat să capitulez. Am declinat această ofertă, răspunzând că nu aveam obiceiul să fac schimb de corespondenţă cu generalii inamici înainte de sfârşitul luptei.

Seara m-am regăsit în mijlocul câtorva membri ai Statului meu Major şi fidelilor mei secretari. O groază de idei care nu aveau nici o legătură cu propriul meu destin îmi treceau prin cap. **M-am gândit atunci la puţinele posibilităţi pe care le aveam de a-mi proteja, în viitor, militarii din subordine. Mă gândeam că, nerespectând ordinul primit de distrugere a oraşului, puneam în primejdie viaţa soţiei şi copiilor mei. Pe de altă parte, era firească vorba de viaţa a sute de mii de femei şi copii.**

Între timp, primisem depeşe care semnalau că trupele franceze şi americane străpunseseră inelul exterior. Conform calculelor mele, se pregăteau probabil să pătrundă în oraş. Erau însă simple supoziţii. La ora 21.00, clopotele bisericilor din întreg Parisul au început, la unison, să bată.

Pentru ultima oară am vorbit la telefon cu grupul de armate. Speidel era la celălalt capăt al firului. Am luat receptorul şi l-am apropiat de fereastră:

— "Vă rog să ascultaţi! Auziţi?"

— "Da, aud clopote bătând".

— "Aţi auzit foarte bine. În acest moment trupele franco- americane intră în Paris".

— "Ah!"... A urmat o lungă linişte...

— "Speidel, spune-mi care sunt ordinele grupului de armate pentru generalul comandant lipsit de trupe?"

— "Domnule general, dar ştiţi foarte bine că nu avem nici un ordin de dat!"

— "Daţi-mi-l atunci pe dl feldmareşal, vă rog!"

— "Feldmareşalul este lângă mine!", a venit răspunsul.

— "Perfect, atunci daţi-mi-l la telefon".

— "Feldmareşalul dă din cap în semn că nu are nici un ordin a vă da".

— "În acest caz, dragă Speidel, nu-mi rămâne altceva de făcut decât să vă spun <<Adio>>. Aveţi, vă rog frumos, grijă de soţia şi de copiii mei!"

— "Fiţi sigur că o vom face dle general, vă promitem!".

Opt zile mai târziu generalul Hans Speidel a fost arestat pentru neexecutarea ordinului Führerului de a distruge Parisul cu ajutorul aviaţiei şi a rachetelor V.

Trebuia, de asemenea, avută o grijă cu totul specială de o parte din personalul meu. În cursul săptămânilor precedente repatriasem personalul auxiliar feminin, aproximativ 30 000, aparţinând Wehrmachtului, care venise din toate colţurile Franţei. În oraş nu mai rămăseseră practic decât aproximativ 60, pentru a ajuta Statele Majore. Trebuia să ne aşteptăm, ca a doua zi să fie ziua cea mai sângeroasă, ziua luptei decisive şi a sfârşitului. De aceea, l-am rugat pe consulul general al Suedei să ia sub protecţia lui personalul auxiliar feminin. **Tinerele fete fură conduse la hotelul Bristol şi plasate sub protecţia Crucii Roşii.** Din nefericire, aveau mai târziu să petreacă ani sumbri în captivitate. **Am crezut de cuviinţă să mulţumesc Crucii Roşii pentru gestul făcut.** Am adresat ,deci, următoarea scrisoare reprezentantului ei, doctorul Morcier:

"Ofiţerul meu însărcinat cu Serviciul Sănătăţii a întocmit un raport asupra activităţii dv în calitate de delegat al Crucii Roşii internaţionale desfăşurată în interesul soldaţilor germani răniţi şi a acţiunii dv personale, eficace şi eficientă, în îngrijirea acordată răniţilor.

În calitate de comandant şef al Wehrmachtului din Marele Paris îmi exprim profunda recunoştinţă pentru activitatea dv devotată. Vă rog în acelaşi timp să binevoiţi a accepta mulţumirile mele personale pentru ajutorul dv nepreţuit, care a contribuit în mod substanţial la alinarea soartei militarilor răniţi!

Să fim întotdeauna perfect conştienţi de faptul că, în cele mai cumplite încercări, au existat şi sunt convins că vor exista întotdeaua forţe aflate în serviciul umanităţii."

(va urma)

Traducere şi adaptare
Andrei CĂPUŞAN

Relansarea posturilor de radio Europa Liberă și Radio Libertatea

Gheorghe Andronic, Bucureşti. În pofida temerilor existente că posturile de radio Europa Liberă şi Radio Libertatea vor fi închise din motive cu precădere financiare, preşedintele american Bill Clinton a înaintat Congresului propuneri de compromis pentru o relansare a acestora, împreună cu un proiect de restructurare în scopul realizării de economii. Conform declaraţiei preşedintelui firmei-umbrelă a posturilor REL/RL, Eugene Pell, Radio Europa Liberă va transmite în fosta Iugoslavie şi în Albania în limbile sârbo-croată şi albaneză. În concepţia vicepreşedintelui acestor posturi, V. March, "popoarele din fosta Iugoslavie nu sunt informate în legătură cu ceea ce se afirmă în exterior despre evoluţiile interne", Serbia şi Croaţia fiind deopotrivă vinovate pentru această situaţie.

REL şi RL au fost înfiinţate cu patru decenii în urmă şi au reprezentat o sursă importantă de informaţii pentru mulţi oameni din fostele ţări comuniste în timpul războiului rece. "Serviciile noastre şi internaţionale transmise vor continua să fie vitale acum, când căutăm să ajutăm la întărirea noilor democraţii şi la sprijinirea dezvoltării instituţiilor democratice acolo unde acestea nu există încă", a apreciat Bill Clinton. Deoarece în Republica Cehă, Ungaria şi Polonia s-au dezvoltat democraţia şi o mass-media liberă, se intenţionează încetarea emisiunilor REL în aceste ţări.

Agenţia Reuter informează că REL şi RL au un buget global anual de aproximativ 220 milioane dolari şi un personal de 1550 persoane. Ele transmit în 23 de limbi pentru o audienţă estimată la 24 milioane de persoane săptămânal în Europa răsăriteană, fosta Uniune Sovietică şi Afganistan.

Documente privind Bosnia

Victor Costinescu, Calafat. Despre turneul european al preşedintelui bosniac Alia Izetbegovici am relatat în numărul nostru anterior (în imagine, aspect din timpul vizitei acestuia la Copenhaga) şi încercările sale de a convinge Comunitatea Economică Europeană de importanţa cererii părţii musulmane. El a boicotat convorbirile de la Geneva, denunţând planul sârbo-croat, care respinge ideea statului unitar în favoarea căreia conducerea musulmană a ţării a pledat în ultimii doi ani.

Cu toate acestea, convorbirile de la Geneva, vizând reglementarea conflictului din Bosnia, au dus la elaborarea "unui document foarte apropiat de planul de pace Vance-Owen", a declarat marţi Thorvald Stoltenberg, unul din cei doi copreşedinţi ai conferinţei de pace.

Textul final al reuniunii conţine referiri la un număr de probleme deosebit de importante cum ar fi respectarea drepturilor omului, crearea unei comisii pentru problema frontierelor, precum şi un acord militar. "Toate aceste documente vor servi drept cadru pentru viitoarele tratative legate de harta Bosniei", a adăugat mediatorul ONU.

Statistici

Florin Chiorcea, Iaşi. În acest număr încheiem prezentarea datelor pe care ni le-aţi solicitat.

Ţara	Anul	Nr. locuitori
Santa Lucia	1990	153.000
St. Vincent şi Grenadine	1990	106.000
San Marino	1990	23.000
São Tome şi Principe	1990	125.000
Arabia Saudită	1990	16.758.000
Senegal	1990	7.740.000
Seychelles	1990	71.000
Sierra Leone	1990	4.168.000
Singapore	1990	2.703.000
Solomon	1989	314.000
Somalia	1990	8.415.000
Africa de Sud	1990	39.550.000
Spania	1990	39.623.000
Sri Lanka	1990	17.135.000
Sudan	1990	25.164.000
Suriname	1990	408.000
Swaziland	1990	779.000
Suedia	1990	8.407.000
Elveţia	1990	6.628.000
Siria	1990	12.471.000
Taiwan	1990	20.454.000
Tanzania	1990	26.070.000
Thailanda	1990	54.890.000
Togo	1990	3.566.000
Trinidad şi Tobago	1990	1.270.000
Tunisia	1990	8.094.000
Turcia	1990	56.549.000
Tuvalu	1990	9.000
Uganda	1990	17.593.000
Ungaria	1990	10.546.000
fosta URSS	1990	290.939.000
Emiratele Arabe Unite	1990	2.250.000
Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord	1990	57.121.000
SUA	1990	248.709.000
Uruguay	1990	3.002.000
Vanatu	1989	150.000
Venezuela	1990	19.753.000
Vietnam	1990	68.488.000
Yemen	1990	11.500.000
Zair	1990	35.330.000
Zambia	1990	8.119.000
Zimbabwe	1990	10.205.000

Sursa: The World Almanac/1992

Rubrică realizată de Maria VASCHI

OFERTE

Îmbinând tradiţia apariţiei şi difuzării în ţară şi în străinătate a revistei săptămânale "LUMEA", cu dorinţa dumneavoastră de a vă face cât mai cunoscuţi şi apreciaţi, revista noastră vă poate oferi spaţiu publicitar în policromie sau alb - negru.

Pentru stabilirea concretă a amplasării anunţului (copertă sau interior), a numărului de apariţii, precum şi a formei artistice şi grafice a anunţului publicitar, un delegat al firmei dumneavoastră ne poate contacta în tot cursul săptămânii între orele 9.00 - 15.00 la tel.: 3124893 .

GHIDUL CĂLĂTORULUI ROMÂN ÎN STRĂINĂTATE

- EDIŢIA 1993 -

De la cea mai autorizată sursă

Direcţia Consulară a Ministerului Afacerilor Externe

Editura "LUMEA" propune călătorilor români în străinătate o lucrare deosebit de utilă

Din cuprins:

problematica specifică tratată pe ţări

recomandări cu caracter general, izvorâte din situaţii concrete

regimul de vize cu România

reglementări privind trecerea frontierei

reglementări vamale privind persoanele fizice

cum ar fi posibilă stabilirea domiciliului cetăţenilor străini în altă ţară

ce este de făcut în situaţia îmbolnăvirii sau decesului unui călător român pe teritoriul unei ţări străine

Pentru informaţii suplimentare, în Ghid sunt prezentate adresele şi telefoanele misiunilor diplomatice ale României în străinătate şi ale statelor respective în România, precum şi reglementări interne în domeniul paşapoartelor şi călătoriilor în străinătate, în privinţa regimului vamal şi regimului valutar.

Cei interesaţi pot face comanda, contra cost, şi direct la redacţia "Lumea", printr-o scrisoare în care să indice adresa exactă. Plata se face la primire.

LUMEA
Revistă editată de
IANUS INF s.r.l.
Director: Marian Oprea
Director adj.: Sterică Florea
şi
EDITURA LUMEA s.a.
Redactor şef:
Mircea Bărbulescu
Secretar general de redacţie:
Ilie Olteanu

Acest număr a fost realizat de:
Redactori:
Mirela Iamandi, Odette Hanganu, Elena Gugu
Secretariat de redacţie:
Radu Dobre, Dan Constantinescu
Corectură:
Mariana Paraschiv, Lucia Popa, Miclea Niculina
Secretariat tehnic:
Delia Fus, Simina Tomoilă
Administraţie publicaţie:
Victor Dârdâiac, Mircea Erusencu
Fotoreporter: Cristian Tănase

Redacţia şi administraţia:
Bucureşti, Anghel Saligny nr. 2, sector 5 şi
Bucureşti, Piaţa Presei Libere nr.1, sector 1, cod poştal 71341, C.P. 29-33.
Telefon: 615.45.71
Fax: 312.48.93
Cititorii din străinătate se pot abona prin societatea IANUS / LUMEA, costul unui abonament anual fiind de 115 dolari SUA sau echivalentul în valută liber convertibilă.
Sumele se depun în contul 47.21.0.1.6.0234.0. BCR Sector 1 Bucureşti.

Tehnoredactare computerizată
ianus S.R.L.
Lucian Lupu, Adrian Mitu, Dan Nedea

România AZI
TIPOGRAFIA ROMÂNIA AZI S.A.

Un zbor
fără probleme
vă asigură numai
Compania noastră
aviatică

ROMAVIA

Interesele dumneavoastră financiare vor fi cu adevărat satisfăcute dacă veţi apela la serviciile Companiei aviatice "ROMAVIA", pentru zboruri în ţară şi în străinătate.

CURSE CHARTER REGULATE

INTERNE

Arad - Iaşi - Arad = Luni-Vineri

EXTERNE

Bucureşti - Abu Dhabi -
- Karachi - Bombay = Duminică
Bucureşti - Arad - Budapesta
= Vineri-Sâmbătă-Duminică

Pentru turişti în grupuri mai mari de 10 persoane se acordă reducere.

Doriţi o cursă charter?
Apelaţi la Compania aviatică "ROMAVIA", care va răspunde prompt la solicitarea dumneavoastră

ROMAVIA
AEROPORT BĂNEASA
Şos. Bucureşti-Ploieşti nr. 40, sector 1 Bucureşti
Tel.: 312.77.37
FAX: (400)614.22.87
TELEX: 11183
ROMAV AFTN: LABSRMVN
SITA: BBUDEVQ

Lei 100

LUMEA

Nr.28 ☆ 15 - 21 IULIE 1993

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. D. 655

TOKYO
G7-'93

Speranţe economice la Tokio

La Tokio s-a desfăşurat în perioada 7-9 iulie cea de-a 19-a reuniune a Grupului ţărilor puternic industrializate (G-7). Începând cu un acord semnat de SUA, Japonia, Canada şi CE, menit să nască speranţe privind încheierea negocierilor GATT din cadrul Rundei Uruguay, reuniunea din capitala niponă a însemnat punerea pe masa discuţiilor a unor probleme de interes mondial: realizarea unei coordonări a creşterii economice, sprijinirea reformelor din Rusia, deschiderea pieţelor occidentale pentru mărfurile ruseşti, continuarea negocierilor din cadrul GATT şi soluţionarea disputelor comerciale dintre ţările membre ale G-7. Cât s-a realizat din tot ce a fost propus, revista noastră încearcă să sintetizeze în paginile dosarului.

Rusia alături de Vuk Draşkovici

• *Zece mii de persoane au manifestat pentru eliberarea liderului opoziţiei sârbe*

Rusia s-a alăturat campaniei internaţionale în sprijinul eliberării scriitorului Vuk Draşkovici. Aproximativ zece mii de persoane au manifestat paşnic în centrul Belgradului, cerând eliberarea liderului opoziţiei sârbe şi a soţiei sale Daniţa. Manifestanţii s-au reunit pe o esplanadă din faţa catedralei Sfântul Sava, cea mai mare biserică ortodoxă din Belgrad, la apelul Comitetului pentru elibererarea lui Vuk Draşkovici şi Daniţei şi al Comitetului pentru apărarea libertăţilor politice ce grupează mici partide şi organizaţii pacifiste. Mişcarea pentru Reînnoirea Serbiei (SPO), prezidată de Vuk Draşkovici, a chemat, de asemenea, la organizarea manifestaţiei.

Sloganul manifestanţilor a fost: "Vuk trebuie să trăiască!" Joia trecută, după ce a aflat că el şi soţia sa vor fi menţinuţi în detenţie preventivă timp de două luni, Draşkovici a început greva foamei, declarând că o va continua până la moarte.

Soţii Draşkovici, arestaţi la 2 iunie, sunt spitalizaţi la clinica de neurochirurgie din Belgrad sub supravegherea poliţiei. Avocaţii şi persoanele apropiate de Draşkovici au declarat duminică presei că starea lui de sănătate s-a deteriorat şi mai mult după declanşarea grevei foamei şi că au încercat în zadar să-l determine să renunţe la această acţiune. În plus, Draşkovici refuză orice perfuzie şi a ameninţat că va refuza să bea şi apă în cazul în care Curtea Supremă a Serbiei confirmă actul de menţinere a lui şi a soţiei sale în detenţie preventivă, adaugă aceleaşi surse. Curtea supremă urmează să-şi precizeze poziţia în cursul zilei de astăzi.

În timpul manifestaţiei, numeroase personalităţi ale opoziţiei s-au adresat participanţilor, al căror număr se ridica la aproximativ zece mii de persoane, potrivit estimărilor concordante ale ziariştilor. În spatele tribunei, echipată cu o puternică sonorizare, era desfăşurată o lungă pancartă cu următoarea inscripţie: "Vuk pentru Serbia-Serbia pentru Vuk". Vorbitorii s-au pronunţat în unanimitate pentru eliberarea preşedintelui SPO şi a soţiei acestuia, Daniţa, membru al conducerii SPO, şi au condamnat regimul preşedintelui Slobodan Miloşevici, calificat drept un "sistem totalitar" şi de "dictatură". Doi dintre vorbitori, Dragan Veselinov de la Partidul Popular Ţărănesc şi Nikola Miloşevici, Partidul Liberal Sârb, au adresat un apel deputaţilor din opziţie să nu mai participe la sesiunile Parlamentului Serbiei şi ale Parlamentului federal calificate ca "parlamente-marionetă". Între discursuri, mulţimea scanda "Vuk, nu te vom părăsi!", "libertatea pentru Vuk şi Daniţa!", "Slobo asasin!", "Slobo-Saddam!" sau "Bande Roşii!".

Spre seară, în jurul orelor 20,00, manifestanţii s-au dispersat, în timp ce câteva mii dintre ei s-au îndreptat spre Piaţa Republicii unde circa 50 de persoane, 30 dintre ei fiind deputaţi ai SPO, fac greva foamei în semn de sprijin faţă de Vuk Draşkovici.

Câteva sute de poliţişti au intervenit în noaptea de duminică spre luni pentru a evacua Piaţa Republicii, a constatat un ziarist de la AFP. Poliţiştii i-au evacuat pe toţi cei care nu erau deputaţi. Potrivit aceleiaşi surse, cel puţin patru peresoane au fost luate într-o camionetă a poliţiei. Printre acestea era şi o femeie în vârstă de 50 de ani, care a fost bătută de un poliţist deoarece nu a vrut să intre în vehiculul poliţiei.

P.S. În cele din urmă, datorită presiunilor internaţionale, preşedintele Slobodan Miloşevici l-a graţiat pe liderul opoziţiei sârbe şi pe soţia acestuia, în ziua de vineri, 9 iulie.

Demisia ministrului german de interne

• *Un agent federal îl ucide pe teroristul Wolfgang Grams*

Ministrul de interne Rudolf Seiters a demisionat recent în urma uciderii unui terorist care a încercat să fugă, dar a refuzat să accepte informaţia potrivit căreia acesta ar fi fost ucis cu sânge rece.

Seiters a afirmat că el personal nu are nici o vină pentru evidenta ascundere a circumstanţelor morţii teroristului Wolfgang Grams, aparţinând organizaţiei Facţiunea Armata Roşie. Dar, într-o declaraţie pe care a citit-o reporterilor la Bonn, Seiters a recunoscut că specialiştii antiterorişti sunt vinovaţi de "greşeli evidente, deficienţe şi coordonare defectuoasă".

Un martor ocular, citat de revista "Der Spiegel", a afirmat că Grams a fost împuşcat direct în cap de un agent federal antiterorist în momentul când acesta "nu mai putea lupta" iar arma sa se afla la peste doi metri distanţă.

Oficialităţile federale au furnizat până acum detalii incomplete despre acest eveniment petrecut la 27 iunie într-o gară din oraşul est-german Bad Kleinen, când agenţi de la unitatea antiteroristă GSG-9 au intervenit pentru a-l aresta pe Grams şi pe iubita acestuia, Brigit Hogefeld.

Seiters a refuzat să răspundă la întrebări şi nu a oferit amănunte în legătură cu moartea lui Grams sau cea a agentului, care a fost, de asemenea, ucis în cursul operaţiunii. Unitatea GSG-9 este sub controlul direct al Ministerului de Interne.

Potrivit lui Seiters, cancelarul Helmut Kohl a acceptat cu greu hotărârea sa de a demisiona, după o lungă convorbire pe care a avut-o duminică.

Seiters este cel de-al doilea ministru din coaliţia conservatoare a lui Kohl care demisionează în cursul acestui an datorită unui scandal. Jurgen Mollemann a renunţat la portofoliul economiei în primăvară, după ce a

recunoscut că şi-a folosit funcţia pentru a susţine afacerile unei rude.

Demisia lui Seiters a intervenit în timp ce biroul procurorului de stat din Mecklenburg-West Pomerania, unde se află Bad Kleinen, a anunţat că va deschide propria investigaţie cu privire la moartea lui Grams.

Tot duminică, Oficiul federal de criminalistică a contestat relatarea unui ziar potrivit căruia agentul ucis ar fi fost omorât de glonţul unui camarad. Potrivit Oficiului federal de criminalistică, în timpul schimbului de focuri au fost trase în total 44 de gloanţe, 11 din pistolul de 9 mm al lui Grams iar 33 din armele agenţilor.

Prin demisia sa, Seiters încheie o carieră politică ce a început cu alegerea lui în Camera Inferioară a parlamentului în 1958. Membru al Uniunii Creştin-Democrate a lui Kohl, el a devenit ministru de interne în noiembrie 1991, după ce a fost principalul consilier al cancelarului, în perioada căderii Zidului Berlinului şi a unificării germane. În locul lui Seiters a fost numit Manfred Kanther, lider al UCD în Hessa şi practic necunoscut la nivel naţional.

Kadhafi - luptător "antiterorist"

● *"Eu şi Clinton aparţinem aceleiaşi tabere democratice"*

Liderul libian, colonelul Moammar Kadhafi, anticipând "din ce în ce mai multe acte violente de terorism în America", s-a oferit în cadrul unui interviu acordat ziarului "The Washington Times", publicat la 5 iulie, să ajute la combaterea lor. "Îl condamn şi sunt gata să cooperez cu America şi alte puteri occidentale pentru eradicarea lor, în pofida a ceea ce, încă, se afirmă despre mine", a declarat el.

De multă vreme, liderul libian este acuzat că adăposteşte gherilele internaţionale şi că finanţează şi organizează acte majore de violenţă.

Kadhafi a făcut încercări de apropiere de SUA şi preşedintele Clinton, afirmând: "Eu şi Clinton aparţinem aceleiaşi tabere democratice" şi "procesul normalizării relaţiilor ar trebui demarat fără nici o amânare". (Statele Unite au rupt relaţiile diplomatice cu Libia în 1986). Kadhafi l-a descris pe Clinton ca fiind un "om bun, bine intenţionat", care trebuie să reziste tentaţiilor de a "demonstra că este ferm" luându-se la întrecere cu politica preşedinţilor George Bush şi Ronald Reagan. "El trebuie să fie încurajat să se rupă de politicile în care a fost încorsetat iar Libia este gata să facă la fel", a menţionat Kadhafi.

Liderul libian a criticat bombardarea, la 26 iulie, de către SUA a sediului serviciului irakian de informaţii din Bagdad şi a afirmat că preşedintele Clinton a fost prost sfătuit, fiind convins, în mod eronat, că aceasta l-ar ajuta pe plan intern. "Dacă veţi reuşi să scăpaţi de Saddam Hussein, veţi avea de-a face cu zece Saddam noi în diferite părţi ale lumii", a precizat Kadhafi. "O nouă politică externă trebuie să însemne discutarea cu persoane cu care nu eşti de acord, şi nu bombardarea lor sau impunerea de sancţiuni care oricum nu dau rezultate".

Kadhafi a acuzat atât Statele Unite, cât şi alte puteri pentru sprijinirea în anii '80 a "unor fracţiuni de gherilă a mudjahedinilor afgani" împotriva forţelor sovietice de ocupaţie, ceea ce "a dat naştere teroriştilor islamici în alte părţi ale lumii". Potrivit afirmaţiei sale; şeicul Omar Abdel-Rahman, liderul spiritual al persoanelor suspectate că ar fi participat la bombardarea World Trade Center, precum şi la un complot ce viza aruncarea în aer a sediului Naţiunilor Unite, a două tunele din New York şi a unei clădiri federale, a fost iniţial "unul din lucrătorii voştri". Abdel-Rahman a avut "legături strânse cu CIA în timpul războiului din Afganistan", a declarat liderul libian.

Întrebat de ce refuză încă să permită judecarea în Statele Unite sau Marea Britanie a celor doi libieni acuzaţi de a fi implicaţi în atentatul din 1988 împotriva unui avion de pasageri deasupra localităţii Lockerbie, explozie în urma căreia şi-au pierdut viaţa 270 de persoane, Kadhafi a arătat că "Libia, ca stat, nu are nici o obiecţie cu privire la un proces drept şi imparţial. Dar enorma cantitate de ştiri care a apărut în Marea Britanie înainte de începerea procesului făcea imposibilă alegerea unui juriu imparţial", a menţionat el, precizând că persoanele suspectate ar dori să fie judecate în Olanda, Elveţia, Suedia sau în altă parte în Europa, dar că el, personal, preferă Egiptul, unde tribunalele au condamnat la moarte o serie de membri ai unor gherile şi nu ar putea fi acuzate de blândeţe.

În conformitate cu sancţiunile institutite de ONU în 1992, aeroporturile Libiei au fost închise traficului internaţional şi sunt interzise vânzările de arme. Kadhafi a subliniat că Libia nu a fost de multă vreme implicată în terorism. El a menţionat că ceea ce Occidentul califică drept tabere de instrucţie pentru teroriştii şi ceea ce ţara sa califică drept "facilităţi de instrucţie pentru mişcările de eliberare naţională" au fost definitiv închise şi sunt accesibile inspecţiilor ONU.

Moratoriul asupra experienţelor nucleare

● *SUA şi Franţa nu vor mai face testări 18 luni*

Preşedintele Statelor Unite, Bill Clinton, s-a angajat la 3 iulie să extindă pentru încă 18 luni moratoriul american cu privire la testarea armelor nucleare; această decizie a fost luată cu numai câteva zile înainte de întâlnirea la nivel înalt a "G-7" de la Tokio.

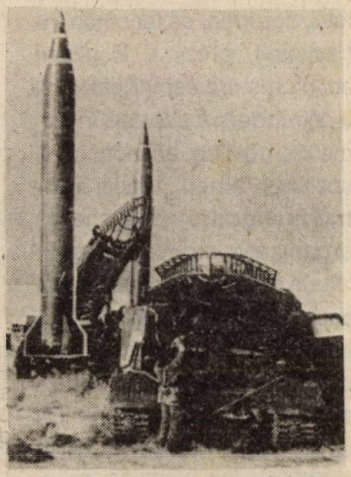

Într-un discurs radiodifuzat, Clinton a declarat americanilor că Statele Unite nu vor efectua experienţe nucleare până în septembrie 1994 "cu condiţia ca nici o altă ţară să nu efectueze astfel de teste" în aceeaşi perioadă. "Dacă celelalte ţări ni se vor alătura în ce priveşte moratoriul, ne vom afla într-o poziţie optimă pentru a negocia o interdicţie cuprinzătoare a testărilor şi a descuraja alte ţări să dezvolte arsenalele nucleare proprii", a arătat preşedintele american.

O oficialitate a administraţiei americane a declarat, cu condiţia să i se păstreze anonimatul, că preşedintele Clinton este pregătit sa trimită emisari în Marea Britanie, Franţa, China şi Rusia pentru a începe discuţiile în vederea negocierii unui tratat pentru interzicerea testărilor nucleare. Toate cele cinci puteri au respectat un moratoriu asupra experienţelor de anul trecut. Clinton a arătat însă că "preţul pe care l-am fi plătit pentru desfăşurarea unor astfel de experienţe - care ar fi subminat obiectivele noastre privind neproliferarea şi ar fi determinat şi alte ţări să reia testările - ar fi fost mai mare decât avantajele pe care le-am fi obţinut."

Congresul SUA a impus un moratoriu de nouă luni asupra testărilor în octombrie anul trecut, dar a prevăzut şi desfăşurarea a încă 15 experienţe nucleare înainte de încheierea unui tratat pentru interdicţia lor. Congresul a însărcinat, de asemenea, pe preşedinte să acţioneze în vederea ajungerii la un astfel de acord împreună cu celelalte puteri nucleare până la 1 octombrie 1996.

După Statele Unite, Franţa a anunţat şi ea, la 4 iulie, prelungirea actualului moratoriu asupra testărilor sale nucleare. Un comunicat al preşedinţiei republicii, elaborat la încheierea unei întrevederi de o oră între preşedintele François Mitterrand şi premierul Edouard Balladur, reaminteşte că Franţa a luat la 8 aprilie 1992 iniţiativa de a întrerupe pentru un an testările sale, chemând celelalte puteri nucleare să-i urmeze exemplul. În februarie anul acesta, Mitterrand confirmase că Franţa nu va fi prima care îşi va relua testările.

Cu toate acestea, reprezentanţii armatei şi oamenii de ştiinţă fac presiuni puternice în vederea efectuării de noi experienţe, căci, explică el, nu este posibil ca totul să fie simulat pe ordinator. Menţinerea moratoriului va decepţiona probabil aceste cercuri, dornice în primul rând să adapteze arma nucleară la două noi rachete strategice, M45 şi M5, care urmează să intre în dotarea submarinelor atomice.

TELEFAX

Raportul preliminar al comisiei parlamentare de anchetă privind actele de corupţie arată că la comisie s-au înregistrat 87 de sesizări privind cazuri de corupţie, abuzuri ale autorităţii, procese în curs sau executarea unor hotărâri judecătoreşti şi au fost primite în audienţă şapte persoane. Potrivit documentului, corupţia, ca fenomen infracţional, prezintă, în ultimii ani o creştere semnificativă şi o pătrundere a acesteia în domeniile politice, economice şi sociale. • **Vineri, 1 iulie, a intrat în vigoare** noua lege de organizare judecătorească. "Noua organizare judecătorească nu e formată şi nu înseamnă doar noile instituţii - curţile de apel şi parchetele - ce pornesc azi la drum. Ea este reformatoare prin conţinut, este susţinută de un întreg pachet de legi şi înnoiri de coduri de legi, pe care de curând parlamentul ţării le-a validat...", a declarat ministrul justiţiei, Petre Ninosu. • **De joi, 1 iulie, pe staţia de unde ultra scurte** a început transmiterea în eter a emisiunilor postului de radio "Tinerama", al cărui obiectiv este de a fi util pentru ascultătorii din România, atât în ce priveşte informaţia corectă, cât şi prin starea de optimism pe care vrea s-o creeze. • **Preşedintele Frontului Democrat al Salvării Naţionale, Oliviu Gherman** şi preşedintele Partidului Socialist Democratic Român, **Cornel Nica**, au semnat vineri protocolul privind fuziunea dintre aceste două formaţiuni politice. Această acţiune urmăreşte realizarea unui "partid politic modern de centru-stânga, deschis către toate categoriile sociale, profesionale şi etnice din România. • **La şedinţa de vineri a executivului s-a aprobat majorarea** tuturor categoriilor de pensii şi a pensiei suplimentare. În medie, pensiile de bază se vor mări cu 18%, diferenţiat pe categorii şi cu 2o% pensiile de asigurări sociale. • **La 3 iulie, preşedintele Statelor Unite ale Americii**, dl William Clinton, a adresat o scrisoare Congresului american, prin care se solicită ratificarea acordului comercial şi acordarea clauzei naţiunii celei mai favorizate pentru România. • **Fuziunea politică dintre Partidul liberal 1993 şi grupul "civic liberal"** s-a împlinit sâmbătă după amiază la lucrările Consiliului Naţional al PL '93. Şase foşti membrii ai PAC au devenit membrii ai Comitetului director al PL '93. Scopul acestei unificări este unul superior, anume "crearea unei mari şi puternice mişcări liberale", a declarat dl. Aleaxandru Popovici iar preşedintele executiv al PL'93 s-a adresat scurt celor din grupul civic-liberal, spunându-le "Bine aţi venit acasă!". • **Din surse ale Ministerului Sănătăţii** aflăm că în primul semestru al anului în curs au fost depistate 63672 gravide, ceea ce reprezintă o scadere cu 2,4 mii gravide faţă de perioada similară a anului trecut. Cancerul înregistrează o creştere în trimestrul întîi al anului 1993, comparativ cu primul trimestru al anului 1992, incidenţa fiind de 183,l la suta de mii, respectiv 166,5 la suta de mii. • **În perioada 6-10 iulie o delegaţie românească,** condusă de dl Emil Roman, deputat PUNR a participat la sesiunea anuală CSCE, desfăşurată la Helsinki. Toţi cei şapte membrii ai delegaţiei au fost distribuiţi conform specificului şi opţiunilor lor în Comitetul general pentru securitate şi cooperare, Comitetul general pentru economie, tehnologie, mediu înconjurător şi Comitetul general pentru dimensiunea umană, minorităţi şi drepturile omului. • **După încheierea lucrărilor Consiliului Europei** de la Strasbourg, dl. Florin Botică a declarat unui comentator Rompres."Ne întoarcem acasă trăind o bucurie deplină. Delegaţia noastră parlamentară a reuşit sa-şi îndeplinească mandatul. Comisia politică a dat "unda" verde primirii României în acest for european de primă însemnătate. Urmează obţinerea a încă două avize - de la Comisia juridică şi Comisia pentru ţările membre şi, bineânţeles, marele moment al votării în plenul adunării parlamentare a Consiliului Europei la confluenţa între lunile septembrie şi octombrie". • **88% dintre tineri sunt anomici**, adică prezintă **o st**are psihică de detaşare, izolare şi retragere din societatea civilă. Aceasta este una dintre concluziile la care a ajuns Centrul de studii şi cercetări pentru problemele de tineret.61% din tineri apreciază că proprietatea individuală este singura posibilitate de a scoate oamenii din sărăcie. În schimb, numai o treime consideră că banul este lucrul cel mai important din viaţă. 79% cred că familia este problema fundamentală, 96% îşi doresc prieteni apropiaţi, iar 75% văd în dragoste lucrul cel mai însemnat. • **Între 7 şi 11 iulie** Complexul expoziţional din Piaţa presei libere a găzduit primul salon internaţional auto "BIMS '93", organizat de International Trade and Exibitions din Marea Britanie, în cooperare cu Romexpo. • **Pronunţare în procesul "Autobuzul".** Tribunalul militar teritorial Bucureşti a pronunţat marţi sentinţa în acest caz:George Homoşteanu şi Tudor Postelnicu au fost condamnaţi la 20 de ani, pedeapsă privativă de libertate; Gheorghe Gornic la 18 ani; Aurel Mortoiu, Stefan Blaga, Nica Constantin, Ion Deheleanu şi Iulian Laza câte 17 ani. Cei condamnaţi au drept de recurs şi, conform decretului 11/1988, beneficiază de o reducere la jumătate din pedeapsă. • **Comitetul 724 al Consiliului de Securitate** a felicitat guvernul României pentru măsurile luate în aplicarea regimului de sancţiuni, instituit de Consiliu, şi a recunoscut necesitatea urgentă de a asista România pentru a depăşi dificultăţile cauzate de pierderile economice, ca urmare a respectării embargoului impus Serbiei şi Muntenegrului, după cum a anunţat dl Mircea Gioană, purtătorul de cuvânt MAE, la conferinţa de presă săptămânală. • **Premiile Uniunii Scriitorilor:**Poezie - Cezar Ivănescu "Alte fragmente din Muzeon"; Miron Kiropol "Această pierdere"(Paris); Vasile Gârneţ "Personaj din grădina uitată (Chişinău); Proză - Ioan Groşan "100 de ani de zile la Porţile Orientului; Bujor Nedelcovici "Îmblânzitorul de lupi";critica şi istorie literară - Liviu Petrescu "Vârstele romanului";eseu şi publicistică literară:Arşavir Acterian "Jurnalul unui pseudofilosof" şi Basarab Nicolescu "Stiinţa, sensul şi evoluţia - eseu despre Iakob Böhme".

Elena GUGU

TELEFAX

Nr. 28 (1547)
15-21 iulie 1993
I.S.S.N.
1220-4366

LUMEA

2	**LUMEA ÎN TOP**	**Mirela Iamandi**
4	**TELEFAX**	
	EDITORIAL	
5	Ce mică e vacanţa mare	**Sterică Florea**
	INTERVIU	
6	Florin Rădulescu-Botică: "Discuţiile de pe holuri sunt mai importante"	**Convorbire realizată de Mirela Iamandi**
	G7-'93.TOKIO	
7	Mega-Show în peisaj de criză.	**Marian Ivaşcu**
7	Intermezzo. Personajele şi... rolurile lor	
9	Despre protecţia participanţilor	
9	La Palatul Akasaka	
	LA EST DE VEST	
11	Sindromul imperial	**Radu Budeanu**
	DOSAR. Fostul imperiu sovietic	
12	Un vulcan în fierbere	**Grupaj realizat de Crăciun Ionescu**
16	**1000+1**	**Victor Dârdâiac**
	REPORTAJ PE GLOB	
18	Dincolo de Cercul Polar	**Adrian Ionescu**
	LUMEA ÎN EVENIMENTE	
20	Chişinău. Ce a fost mai întâi: Lebed sau Transnistria?	**Marin Păltinaş**
21	Paris. A promite e nobil, a nu te ţine e politic	**Paul Matzke**
22	Atena-Tirana. Expulzări	**Mirela Iamandi**
23	Saraievo. Bosnia-Herţegovina, un tărâm al incertitudinii	**Elena Gugu**
24	Sofia. Evoluţii politice	
24	Port-au-Prince. O soluţie satisfăctoare	**Al. Tudor**
	SPECTACOLUL CULTURII	
26	Emil Boroghină: "Teatrul Naţional din Craiova la Montréal, Amsterdam, Viena şi München".	**Convorbire realizată de Ileana Iordache**
	PUNCTE DE VEDERE	
27	Despre antisemitismul ungar	
28	Viitoarele conflicte internaţionale	
	SERIAL	
29	Generalul Dietrich von Choltitz. Cum a fost salvat Parisul?	**Traducere şi adaptare Andrei Căpuşan**
31	**LUMEA ÎN DIALOG**	

Revistă editată de
IANUS INF s.r.l. şi EDITURA LUMEA s.a.

Director: Marian Oprea
Director adj.: Sterică Florea
Secretar coordonator de redacţie: Radu Dobre

COLECTIV REDACŢIONAL:
•Redactori: Mirela Iamandi, Odette Hanganu, Elena Gugu
•Secretariat tehnic: Delia Fus, Simina Tomoila, Dan Constantinescu
•Corectură: Mariana Paraschiv, Lucia Popa, Niculina Miclea
•Fotoreporter: Cristian Tănase
•Administraţie publicaţie: Victor Dârdâiac, Mircea Eruşencu

Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Anghel Saligny nr. 2, sector 5, cod poştal 70623 şi Piaţa Presei Libere nr. 1, sector 1, C.P. 29-33.
Telefon: 615.45.71
Fax: 312.48.93

Tehnoredactare computerizată Ianus S.R.L.
Lucian Lupu, Adrian Mitu, Dan Nedea

TIPOGRAFIA ROMÂNIA AZI S.A.

Redactor responsabil de număr: Elena GUGU

editorial

"CE MICĂ E VACANŢA MARE"

Furtunoasa dispută parlamentară declanşată în urma tentativei de convocare a sesiunii extraordinare a parlamentului a încetat mult mai devreme decât ne aşteptam.

Faţă de declaraţiile unor parlamentari în măsură să înspăimânte orice om care doreşte linişte, stabilitate şi democraţie, printre care, dizolvarea parlamentului, lovitură de stat, ne aşteptam la o mobilizare fără precedent a opoziţiei, în special, care părea hotărâtă să aplice lovitura de graţie puterii.

Întocmirea unei noi liste care să permită declanşarea sesiunii extraordinare, părea o bagatelă, o chestiune de ordinul minutelor.Dar... surpriză, nu s-a întâmplat aşa.Care să fie cauza? Poate acuzaţiile lansate sunt rezultatul necunoaşterii semnificaţiei juridice a termenilor. Dar oare este posibil ca un prlamentar să nu cunoască ce înseamnă, cum şi cine poate să dizolve parlamentul? Greu de crezut, dar uşor de explicat.

Motivaţia acestei reacţii neaşteptate, de încetare a ostilităţilor, rezidă în incertitudinea privind rezultatul acţiunii şi nicidecum în graba parlamentarilor de a pleca în vacanţă.

Incertitudinea domneşte de fapt în ambele tabere, fiecare dintre ele având nevoie de "time-out" şi pentru că în acest joc lipseşte asul de treflă, soluţia la care se va ajunge va fi cu siguranţă **compromisul**,*rezultat firesc al oricărei amânări.*

Scenariile şi variantele se negociază acum, în vacanţa mare, astfel încât ne permitem să anticipăm că nu vom avea o toamnă fierbinte, nici măcar "interesantă".

Până în toamnă vom şti tot.

Mai ştim însă că toate compromisurile politice generează, neîncredere în rândurile electoratului, ce atrage după sine mutarea locului de dispută, din parlament... în stradă...

Sterică FLOREA

Interviu

"Discuţiile de pe holuri sunt mai importante"

Convorbire cu senatorul FDSN, Dl Florin RĂDULESCU - BOTICĂ - şeful delegaţiei parlamentare române la cea de-a 44-a sesiune a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei

La începutul lunii iulie, cu câteva ore după scandalul din Parlamentul României privind sesiunea extraodinară, la Strasbourg a fost luat în discuţie "dosarul România". În cadrul sesiunii de vară a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Comisia Politică a dat aviz favorabil pentru aderarea României la acest organism. Un vot împotrivă - Olanda - şi o abţinere - Ungaria.

Membri ai delegaţiei parlamentare au comentat evenimentul. Adrian Severin (PS-FSN): "Este o victorie împotriva acelora care sunt reticenţi faţă de o Europă puternică, împotriva acelora care nu doresc ca România să fie parte a unei asemenea Europe". Valentin Gabrielescu (PNŢCD): "Noi am trăit o dramă sufletească susţinând cu toate puterile intrarea României în Consiliul Europei, deşi ştim precis că la noi acasă nu totul este în regulă".

Valentin Iuliano (CIR - minoritatea italiană): "Suntem pe <<ultima sută>>, cum se spune în limbaj sportiv. Voturile primite în Comisia Politică de la Franţa, Grecia, Italia şi Turcia demonstrează înţelegerea lor referitoare la faptul că în România procesul democratic se desfăşoară realmente, deşi într-un ritm mai lent".

— Care a fost contextul luării în discuţie a dosarului României?

— Dosarul României s-a discutat timp de două zile în Comisia Politică a Consiliului Europei, care a avut pe ordinea de zi la punctul "primirea de noi membri" şi cazul Cehiei şi Slovaciei. Contextul a fost acela al unei atmosfere tensionate, determinate de drumul prea sinuos pe care l-am avut noi de parcurs, de zidul prea înalt pe care ţara noastră l-a avut de trecut pentru a fi acceptată ca membru cu drepturi depline. Cazul României nu era unul nou - noi nu băteam pentru prima oară la porţi - ba chiar pot spune că se aşternuse destui praf pe acest dosar prin cancelariile Consiliului Europei.

— Cu puţin timp înaintea dezbaterilor de la Strasbourg,la Bucureşti s-a declanşat criza parlamentară. Cum a influenţat această informaţie mersul lucrurilor?

— Din fericire, informaţia a ajuns după ce se votase în Comisie - deci după obţinerea avizului favorabil şi nu pot spune ce s-ar fi întâmplat dacă lucrurile ar fi decurs altfel. Dacă aş fi făcut parte din opoziţie eu nu aş fi exploatat momentul care, de altfel putea fi interpretat şi ca un semn al democraţiei noastre... dusă la extrem.

— Care a fost atmosfera din cadrul delegaţiei parlamentare a României?

— Cât timp am stat la Strasbourg am desfăşurat o acţiune de... influenţare, căci, după cum ştiţi, ceea ce se petrece pe holuri, discuţiile neprotocolare au, de multe ori, mai mare importanţă decât cele oficiale. Am stat de vorbă cu doamna Catherine Lalumière şi cu alţi deputaţi, am încercat să-i ajutăm să-şi corecteze imaginea pe care o au despre România, percepţia asupra situaţiei din această ţară care este analizată de la distanţă, căci ei s-au oprit la nivelul Cortinei de Fier.

Reprezentanţii opoziţiei, şi îi remarc aici pe cei ai PNŢCD şi UDMR, au expus problemele din punctul lor de vedere într-o asemenea manieră, care, însă, nu a periclitat situaţia României în cadrul dezbaterilor.

— În dezbaterile din Comisia Politică, ce delegaţii străine aţi remarcat ca fiind favorabile României şi care anume şi-au exprimat reţineri?

— Nu vreau să dau note şi nu aş remarca pe nimeni - din raţiuni diplomatice. În orice caz, pot spune că România are din ce în ce mai mulţi prieteni şi la Consiliul Europei. În privinţa termenului "reţineri" nu îl găsesc foarte potrivit. S-au făcut mai ales **recomandări** şi acestea trebuie luate ca atare, fiind o dovadă a faptului că la Consiliul Europei se înţelege că procesul democratic şi transformările pretinse nu se pot realiza peste noapte.

— Şi care sunt aceste recomandări?

— Una dintre ele ar fi cea referitoare la reforma justiţiei. În acest sens, după cum ştiţi, în România există sistemul instanţelor militare unde se judecă fapte ce aduc atingere proprietăţii şi, în general, domeniului militar şi care sunt subordonate Ministerului Justiţiei, nu MAN-ului. Este normal ca acestea să fie conduse de un militar, dar este posibil ca mersul evenimentelor să impună necesitatea unui civil în acest post. Procuratura, de fapt Ministerul public, de la 1 iulie este condusă de un civil.

O altă problemă a fost cea a libertăţii presei, a libertăţii de opinie; în această privinţă - recomandările făcute privesc presa din întreaga lume (neutralitatea informaţiei, verificarea ştirilor) nu numai publicaţiilor din România. De altfel, şi dvs puteţi constata, faptul că sunteţi aici, că sunteţi primită oriunde pentru a vă informa reflectă disponibilitatea noastră faţă de ziarişti şi, implicit, libertatea presei. În România nu există o reglementare specială privind drepturile şi obligaţiile jurnaliştilor - a arătat şi ministrul de externe al României, dl Teodor Meleşcanu în scrisoarea adresată raportorului pentru România, dr Frederich Konig şi nu există nici o limitare a dreptului la informaţie.

S-au făcut referiri şi la situaţia unor cetăţeni români de naţionalitate maghiară condamnaţi în procese penale. Era vorba, printre altele, şi de cazul Cofariu. UDMR, conform politicii sale de **a pretinde** mult pentru **a obţine** mult, a cerut graţierea acestor maghiari. Noi am răspuns că aici nu este vorba de procese politice şi că Guvernul român manifestă toată bunăvoinţa, dar în limitele pe care le are. În acest exemplu, lucrurile sunt clare: cetăţenii sunt condamnaţi în funcţie de gravitatea faptei lor şi nu pentru că ar fi maghiari. Există şi români care săvârşesc infracţiuni. Pe ei cine îi apără?

Legat de acest aspect noi am arătat şi alte lucruri. Cum ar fi, de exemplu, faptul că membrii Consiliului Europei ne pretind nouă performanţe în domeniul minorităţilor pe care ei înşişi nu le-au atins. În Franţa, de exemplu, nu există altă naţionalitate decât cea franceză...

— A fost abordată, din nou, problema controlului parlamentar asupra SRI?

— Nu. Noi am informat că s-a creat această comisie parlamentară şi sunt convins că mesajul a fost recepţionat corect.

— Dar problema corupţiei şi, respectiv, nediscutarea în Parlamentul României a Raportului Comisiei pentru anchetarea actelor de corupţie?

— Nu, nici asta. De altfel, din acest punct de vedere noi "am atins" standardele europene...

G7 - '93 TOKYO

micşorarea ratei dobânzilor. Uşor de spus, greu de făcut.

În plan politic, de asemenea, nici o surpriză la Tokio. Integritatea teritorială a Bosniei, creşterea rolului ONU, criticarea Iranului, Irakului şi Libiei, pentru "încălcarea standardelor internaţionale de conduită", precum şi combaterea proliferării armelor de distrugere în masă (cu apeluri explicite adresate Coreei de Nord, Ucrainei şi Kazahstanului) au fost punctele principale ale declaraţiei politice.

Un capitol aparte a fost dedicat Rusiei sau - mai bine zis - reformei şi... reformatorilor ruşi, în frunte cu Boris Elţin. Concret: 15 miliarde franci pentru susţinerea programului de privatizare.

Liderii "celor 7" au proclamat, vineri, summit-ul de la Tokio drept un succes şi s-au felicitat reciproc pentru reuşită. La o primă analiză cel puţin, reuniunea nu a fost, ce-i drept, un eşec. Dar soluţiile - atâtea câte au fost formulate - nu par, totuşi, pe măsura problemelor. Avangarda lumii post- moderniste manifestă, şi "la vârf", simptomele unei maladii ce bântuie - în anumite planuri - o civilizaţie insuficient adecvată propriilor realităţi. Iar această boală este, probabil, lipsa de imaginaţie.

Marian IVAŞCU

Mega-show în peisaj de criză

Un spectacol gigantic într-o conjunctură defavorabilă. Peste 2000 de delegaţi şi circa 1050 de ziarişti străini s-au aflat săptămâna trecută la Tokio, cu prilejul reuniunii şefilor de stat sau de guvern din principalele şapte state industrializare (G-7): SUA, Japonia, Germania, Franţa, Italia, Marea Britanie şi Canada. "Runda Tokio" s-a desfăşurat sub semnul unui handicap ereditar: cele 18 ediţii ce au precedat-o au avut, cum se spune, o "presă proastă". "Nimeni să nu se aştepte ca această întrunire să aibă vreo importanţă oarecare", avertiza cu sarcasm un influent cotidian german, care îşi motiva scepticismul prin antecedentele acestui deja tradiţional ritual în 7: comunicate lungi şi bombastice, rezultate "subţiri", fast excesiv etc.

În plus, summit-ul '93 s-a desfăşurat în contextul unei crize economice cvasiglobale, cea mai adâncă din perioada postbelică, cu excepţia, poate, a celei declanşate în 1973 de "criza petrolului".

În pofida scepticismului afişat de analişti şi mass-media, summit-ul de la Tokio a fost aşteptat cu interes şi, oricât de disimulat, cu speranţă; semn că lumea are nevoie de soluţii şi nu s-a resemnat cu totul. Nu surprinde, de altfel, nici faptul că "salvarea" este aşteptată, în bună măsură, din partea ţărilor puternic industrializate: "cei 7" realizează aproximativ jumătate din Pordusul Naţional Brut (total) al lumii şi reprezintă o piaţă de desfacere de importantă vitală. A izbutit întâlnirea de la Tokio să spele onoarea pătată a summit-urilor "G-7", considerate a se fi transformat într-o maşinărie costisitoare de fabricat comunicate şi declaraţii?

În ansamblu, "cei 7" s-au angajat să vâslească în aceeaşi barcă şi în aceeaşi direcţie: creşterea economică, crearea de noi locuri de muncă, restructurarea economiilor naţionale. La întrebarea "Cum?", răspunsul dat la Tokio este destul de vag şi nu aduce noutăţi: Statele Unite - prin reducerea deficitului bugetar, Japonia - prin sporirea consumului intern, iar CEE prin

INTERMEZZO
Personajele şi... rolurile lor

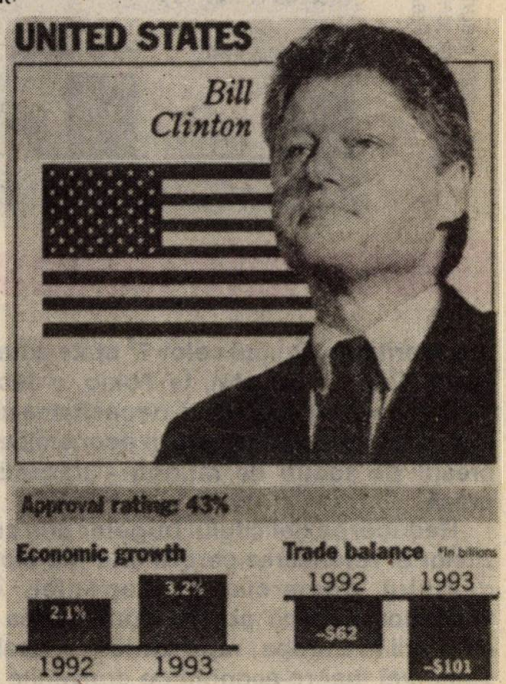

Cei şapte magnifici şi realităţile lor economice: cota de popularitate; creşterea economică; balanţa comercială. (Preluat din cotidianul WASHINGTON POST)

Declaraţia economică

Liderii din "Grupul celor 7" state puternic industrializate (G-7) au adoptat, la Tokio, o declaraţie economică în care se subliniază necesitatea unirii eforturilor în scopul stimulării creşterii economice, comerţului şi creării de locuri de muncă - transmit agenţiile de presă.

Reducerea deficitului bugetar prin creşterea impozitelor şi relansarea cererii interne, diminuarea excedentului comercial al Japoniei, consolidarea finanţelor publice pentru continuarea scăderii ratei dobânzii în Europa - reprezintă principalele puncte ale strategiei macro-economice convenite de liderii G-7.

Recunoscând că au rămas de rezolvat o serie de probleme importante în domeniul comercial, comunicatul subliniază că statele din G-7 sunt hotărâte să încheie până la sfârşitul acestui an actuala rundă de negocieri comerciale din cadrul GATT. Prioritatea numărul unu este încheierea cu succes a "Rundei Uruguay" - se arată în comunicat. O atenţie deosebită este acordată relaţiilor cu Rusia şi celelalte state aflate în tranziţie. Comunicatul anunţă, totodată, că statele G-7 au convenit asupra instituirii unui "Program Special pentru Privatizare şi Restructurare", în valoare de circa trei miliarde dolari, destinat Rusiei." Pe lângă instituirea acestui program, în colaborare cu instituţiile financiare internaţionale, am convenit înfiinţarea unui birou la Moscova, care să faciliteze aplicarea sprijinului pentru Rusia" - anunţă documentele.

Despre protecţia participanţilor

• În 1986 patru rachete au zburat chiar pe deasupra capetelor demnitarilor

36000 de ofiţeri de poliţie au patrulat pe străzile oraşului Tokio în cadrul unei uriaşe operaţiuni de protecţie a liderilor mondiali care s-au întâlnit aici săptămâna trecută.

Începuse deja un veritabil război al nervilor între poliţie şi cea mai activă grupare de stânga, Chukakuha (Middle Core Faction). Săptămâna trecută poliţia a descoperit planuri pentru două tipuri de rachete artizanale destul de sofisticate în ascunzătoarea unui membru al acestei formaţiuni, care a fost arestat.

"Nimeni nu va uita ce s-a întâmplat cu ocazia ultimei reuniuni la nivel înalt de la Tokio" din 1986 - a menţionat un ofiţer superior. Middle Core Faction a tras patru asemenea "rachete" care au zburat chiar pe deasupra capetelor demnitarilor adunaţi la ceremonia de deschidere. Proiectilele, lansate cu un dispozitiv sofisticat, au parcurs 4 km în zbor şi au trecut la numai 50 metri de preşedintele american Ronald Reagan, de premierul Margaret Thatcher şi de colegii lor. Singura stricăciune produsă au fost câteva găuri în pardoseală, dar guvernului japonez i-a fost serios afectată reputaţia, după ce organizase cea mai amplă operaţiune de securitate cu participarea a 27.000 de poliţişti.

Începând din ianuarie, detectivi şi poliţişti au vizitat milioane de apartamente din Tokio, amintindu-le cetăţenilor că aceste rachete pot ucide dintr-o singură lovitură. Planurile confiscate de la Middle Core prezentau un model destinat să parcurgă în zbor aproximativ 200 metri. Există şi un model mai puternic, despre care se crede că are o rază de acţiune de aproximativ 2 km. Ziarul organizaţiei, "Zenshin", scria că aceştia aveau de gând să facă totul pentru a "distruge" reuniunea la nivel înalt de la Tokio a "forţelor imperialiste".

O altă sursă de îngrijorare absentă în 1986, au reprezentat-o ultranaţionaliştii, nemulţumiţi de hotărârea preşedintelui rus Boris Elţin de a participa la reuniune. Potrivit poliţiei, militanţii de dreapta - care au o adevărată tradiţie a asasinatelor politice şi sunt cunoscuţi pentru legăturile lor cu grupurile de gangsteri "yakuza" - puteau pune la cale acţiuni violente pentru împiedicarea desfăşurării reuniunii. Arma lor favorită este sabia japoneză, deşi în urmă cu patru ani un militant al extremei drepte a tras asupra controversatului primar al oraşului Nagasaki, fiind pe punctul de a-l omorî, după ce s-a considerat că a insultat memoria împăratului Hirohito.

Militanţii de dreapta au fost extrem de sensibilizaţi de apariţia lui Elţin, deoarece îşi amânase două preconizate vizite la Tokio din cauza disputei teritoriale. Unele oficialităţi japoneze şi militanţi ai extremei dreapta au considerat aceste amânări drept o umilinţă. (Problema apartenenţei celor patru mici insule ocupate de trupele sovietice în ultimele zile ale celui de-al doilea război mondial înveninează relaţiile dintre Moscova şi Tokio, blocând semnarea unui tratat de pace.)

G7-'93 TOKYO

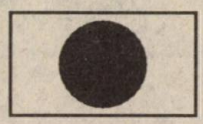

LA PALATUL AKASAKA

Acordul QUAD sau o jumătate de victorie

După o scurtă şedinţă inaugurală, preşedintele american Bill Clinton, cancelarul german Helmut Kohl, preşedintele francez François Mitterrand, premierul britanic John Major, şeful cabinetului italian Carlo Azeglio Ciampi şi premierul canadian Kim Campbell s-au reunit în jurul gazdei, premierul japonez Kiichi Miyazawa.

Premierul belgian Jean Luc Dehaene, preşedinte în exerciţiu al CE şi vicepreşedintele Comisiei Europene, Henning Christopherson (înlocuindu-l pe Jacques Delors, care este bolnav), au luat, de asemenea, loc în jurul marii mese rotunde din sala "florilor şi păsărilor", din Palatul Akasaka.

Primele discuţii au fost marcate de acordul realizat cu câteva ore înainte la Tokio între SUA, CE, Japonia şi Canada cu privire la accesul la pieţe, în cadrul negocierilor din Runda Uruguay. Principalii negociatori comerciali, americanul Mickey Kantor şi comisarul european Sir Leon Brittan, au fost prezenţi la începerea primei reuniuni a şefilor delegaţiilor.

S-a arătat însă, că principalele obstacole în calea realizării noului tratat privind comerţul internaţional nu au fost încă eliminate. "Pare a fi un succes prematur să se considere că toate problemele noastre au fost soluţionate", a subliniat un înalt diplomat din cadrul organizaţiei care exercită controlul asupra comerţului internaţional, Acordul General pentru Tarife şi Comerţ (GATT).

Noul preşedinte al GATT, Peter Sutherland, a salutat acest acord (QUAD), apreciindu-l ca un semnal pentru relansarea negocierilor multilaterale de la Geneva.

Totuşi, reprezentantul unei importante ţări în curs de dezvoltare a afirmat că acordul încheiat în capitala niponă - care, teoretic, va oferi baza pentru realizarea unui tratat la negocierile GATT din cadrul Rundei Uruguay - ar putea să nu fie totalmente acceptabile pentru toate ţările recent industrializate. Într-o declaraţie referitoare la acest acord, P. Sutherland a sugerat că este nevoie ca negociatorii de la Tokio să informeze pe partenrii lor de la Geneva "asupra detaliilor cu privire la acordul realizat. Acesta, a relevat el, "în ideea de a elabora un pachet multilateral aprobat, acceptabil pentru toate ţările şi menit să finalizeze lucrările Rundei Uruguay până la sfârşitul anului".

Iată punctele principale din raportul celor patru mari puteri comerciale:

A. Produse industriale

Cu condiţia unor contribuţii adecvate din partea celorlalţi principali producători şi exportatori şi a unei soluţionări corespunzătoare a problemelor specifice ce le impun măsurile tarifare dorim ca în cadrul ofertelor ce permit accesul la piaţă (graţie unor concesii incluse în proiectul nostru, rezultat al unei abordări globale şi integrate) să se ţină seama şi de dorinţa unor participanţi de a se lărgi accesul în anumite domenii cum sânt lemnul, hârtia şi pasta pentru hârtie, precum şi echipamentele pentru materiale ştiinţifice

a) **Eliminarea măsurilor tarifare şi netarifare**

"Am identificat până acum o listă comună de sectoare în vederea eliminării totale a măsurilor tarifare şi netarifare (produse farmaceutice, materiale de construcţie, echipamente medicale, oţeluri supuse acordului multilateral asupra oţelului, berea şi, în funcţie de anumite excepţii acceptate, mobilierul, materialele agricole şi băuturile spirtoase). Ne vom strădui să introducem cât mai multe sectoare pe această listă".

b) **Armonizarea**

"Am identificat produsele chimice în vederea armonizării tarifelor la un nivel redus, până la nivelul zero în anumite cazuri, noi negocieri putând duce la o armonizare a tarifelor pentru alte produse".

c) **Tarife superioare sau egale cu 15 la sută**

"Vom negocia pachetul cel mai larg posibil de reduceri tarifare, obiectivul fiind de a ajunge la reduceri cu 50 la sută, sub rezerva unor excepţii acceptate şi sub aceea ca celelalte ţări exportatoare să accepte să asigure un acces la piaţa efectivă datorită unor reduceri tarifare şi unor discipline netarifare adecvate".

d) **Alte reduceri tarifare**

"Pentru produse - altele decât cele indicate la paragrafele, a, b şi c - vom negocia reduceri tarifare cu cel puţin o treime în medie. Am identificat, de asemenea, un anumit număr de sectoare în care

G7-'93 TOKYO

reducerile de tarife pot merge şi mai departe, peste 50 la sută în anumite cazuri".

B. Agricultura

"Aşteptăm o redemarare imediată a negocierilor multilaterale pentru a încheia rapid pachetul de acces la piaţa agricolă, inclusiv pentru produsele transformate, aceasta constituind un element esenţial pentru un acord agricol şi pentru o rundă Uruguay globală şi echilibrată".

C. Serviciile

Fiind vorba de servicii, raportul citează lista ofertelor existente care acoperă o mare varietate de sectoare şi adaugă:

"Am examinat mijloacele pentru a ameliora şi mai mult ofertele noastre respective şi a reduce limitările înscrise în proiectele noastre".

"Cu condiţia unor contribuţii corespunzătoare din partea celorlalţi participanţi, dorim să ne bazăm pe ofertele existente pentru a duce la bun sfârşit negocierea asupra serviciilor", îndeosebi serviciile financiare şi cele de telecomunicaţii de bază.

Declaraţia politică

În textul pe care participanţii la Tokio l-au adoptat se afirmă, în 10 puncte, poziţia acestora faţă de cele mai importante probleme politice, care preocupă omenirea. Astfel, la punctul 1 se afirmă "angajamentul faţă de principiile universale ale libertăţii, democraţiei, drepturilor şi domniei legii". "Prevenirea şi soluţionarea conflictelor" prin îmbunătăţirea instrumentelor sunt prevăzute la punctul 2. Urmează apoi ideea cooperării regionale, pe care semnatarii o sprijină (punctul 3), reclamându-se la punctul 4, atenţie asupra problemei refugiaţilor, a minorităţilor naţionale şi a terorismului. Nu lipseşte nici încercarea reformelor din fostele economii centralizate, fiind modificate Rusia şi Ucraina (punctul 5).

La punctul 6 se vorbeşte despre combaterea pericolului proliferării armelor de distrugere în masă şi a rachetelor iar la punctul 7 se abordează situaţia din fosta Iugoslavie, afirmându-se angajamentul faţă de integritatea teritorială a Bosniei-Herţegovina şi pentru o soluţionare negociată bazată pe principiile Conferinţei de la Londra. Cambodgia este luată şi ea în obiectiv la punctul 8 şi, de asemenea, negocierile de pace din Orientul Mijlociu la punctul 9. Punctul 10 acoperă ideea parteneriatului drept cheie pentru edificarea păcii.

Elţin si Miyazawa

Sosirea lui Boris Elţin la Tokio a fost un gest menit a încerca să dezgheţe relaţiile adeseori reci cu Japonia, stat din G-7 care se opune cel mai mult sprijinirii Rusiei, din cauza unei vechi dispute teritoriale. Rusia a ocupat insulele Kurile, din sudul Japoniei, la sfârşitul celui de-al doilea război mondial, iar cele două ţări nu au semnat până în prezent un tratat de pace şi nici nu au normalizat relaţiile comerciale. Rusia a respins cererile Japoniei pentru retrocedarea insulelor disputate.

La sosire, Boris Elţin a făcut o declaraţie în care şi-a cerut scuze pentru anularea bruscă a două vizite de stat planificate anterior. "Relaţiile cu Japonia reprezintă una dintre cele mai importante priorităţi ale politicii externe ruse, cu o semnificaţie fundamentală nu numai pentru cele două naţiuni, ci şi pentru întreaga lume şi pentru prosperitatea regiunii asiatice a Pacificului", a spus preşedintele Elţin.

Nu se aşteaptau mari progrese în privinţa disputei teritoriale, dar Elţin s-a arătat convins că cele două ţări pot "elimina obstacolele din trecut şi normaliza relaţiile în mod concludent şi paşnic".

Liderul rus părea dispus să respecte dorinţele gazdelor sale. La aeroport, s-a supus oficialilor japonezi care l-au tras la o parte, de câte ori a încercat să vorbească cu ziariştii ruşi ce-l aşteptau. După amabila declaraţie făcută la sosire, el şi anturajul său au făcut tot posibilul pentru a lăsa impresia de siguranţă de sine şi de integrare în reuniunea economică, ca şi cum ar exista deja un "Grup al celor opt".

Ca prim succes pentru Boris Elţin s-a înregistrat decizia ţărilor din G-7 de a crea un fond în valoare de 3 miliarde dolari vizând sprijinirea procesului de privatizare în Rusia.

El a propus joi la Tokio ca problemele existente în relaţiile cu Japonia, inclusiv cea privind încheierea tratatului de pace, să fie rezolvate fără grabă şi emoţii inutile. În cursul întâlnirii avute cu primul ministru al Japoniei, Kiichi Miyazawa, liderul rus, a relevat importanţa reglementării acestor probleme pe baza principiilor legalităţii şi echităţii, în contextul evoluţiei echilibrate a întregului complex al relaţiilor ruso-japoneze, ţinând seama în mod obiectiv de circumstanţe reciproce.

După cum a relatat corespondentului agenţiei ITAR-TASS, şeful serviciului de presă al preşedintelui Rusiei, Anatoli Krasikov, în cadrul discuţiei, desfăşurată într-o atmosferă pozitivă, a fost reiterat modul comun de abordare de către cele două ţări a problemelor colaborării Rusiei cu statele din G- 7. Boris Elţin a dat o apreciere pozitivă activităţii Japoniei în pregătirea consfătuirii liderilor G-7, orientată spre mobilizarea eforturilor multilaterale pentru susţinerea reformelor ruse.

Părţile au fost unanime în aprecierea faptului că, odată cu sfârşitul războiului rece lumea a trecut la un sistem complet nou al relaţiilor dintre state, pe baza priorităţii valorilor comune, a răspunderii colective faţă de viitorul omenirii. Ele şi-au exprimat opinia comună privind necesitatea angrenării active a Rusiei în structura colaborării economice internaţionale.

la EST de VEST

Radu BUDEANU

Sindromul imperial

Fiecare imperiu creşte şi decade după propriul său ceasornic. Nu există "un timp" al imperiilor. În schimb, toate au în faza maximelor acumulări un orgoliu fabulos, o obsesie emblematică extremă. Ele simt nevoia imperioasă să se confrunte cu eternitatea după ce s-au luptat cu derizoriul imediat. Ca atare, anexa finală a marilor închegări istorice se doreşte a fi o sumă glorioasă de simboluri, de impozante edificii, de complexe monumentale în stare să aplece coloana vertebrală a viitorimii. Născut şi maturizat fulgerător, imperiul lui Napoleon nu numai că a demolat frontierele europene şi a modificat harta politică a emisferei nordice (fapt repede reparat), dar a lăsat în urmă un Paris imperial, brăzdat de bulevarde somptuoase şi embleme perene. Napoleon însuşi a stat în spatele acestei concepţii urbanistice, un asemenea demers rămânând logic şi semnificativ. Viena, Londra sau Roma sunt, la rândul lor, elocvente pentru aplombul imperial, pentru voluptatea de a se contura ca nişte superoraşe, ca nişte capitale ale istoriei. Această ambiţie mobilată de un patos strategic inconfundabil devine echivocă şi ilară când aplombul imperial nu are echivalent în substanţa însăşi a imperiului. Un Bokassa a ajuns împărat dilatând genericul funcţiei sale asupra unei periferii. De pe urma sa au rămas mărunţişuri monumentale, firimituri de embleme, o droaie de realizări groteşti. Vexând logica măririi şi forţând vitalitatea puterii, Ceauşescu a obligat Bucureştiul, pustiit de sărăcie şi înglobat într-un urbanism dement, să poarte în spinare o colibă a poporului, care imortalizează la proporţie gigantică, o furioasă impotenţă creativă.

Bizar este că în timp ce într-o ţară calibrată economic modest s-au cristalizat matrapazlâcuri arhitectonice colosale, în miezul unui imperiu de o enormă aroganţă şi reală forţă - e cazul Moscovei - au întârziat să apară "înfăptuirile măreţe", edificiile apoteotice. Faptul e valabil atât pentru imperiul "alb", cât şi pentru cel "roşu". St. Petersbourg are stil, dar nu e măreţ, Moscova e mare, dar nu are stil. Am fost şocat - când m-am aflat prima oară în Piaţa Roşie - de modestia faimosului complex şi de modularea temperată a Kremlinului. În schimb la Moscova instituţia cea mai adecvată sindromului imperial o reprezintă portarul. Portarul de minister, portarul de hotel, portarul în general. El păzeşte cu o incurabilă infatuare uşi înalte şi grele, le deschide şi închide într-un ritm de ritual, te priveşte sever de la înălţimea de neatins a funcţiei sale.El este avant-postul unei instituţii aşa cum ţara este avant-postul unui univers unic, intangibil şi, desigur, imperial...

Care ar fi legătura între portarul moscovit şi geopolitica mondială actuală? Incapacitatea funciară a răsăritului sovietic de a fi altceva decât un imperiu. Mi se va replica în termeni de statistică politică faptul că U.R.S.S. s-a atomizat, s-a dizolvat şi a fost aruncată de occidentul postindustrial peste bordul istoriei contemporane. Nu contest nici unul din eşecurile U.R.S.S şi nici puzderia de explozii politice şi sociale care franjurează C.S.I. Ceea ce vreau să relev şi să pun într-o evidenţă rece este că în plin marasm, în plină descompunere, C.S.I. se comportă, în special prin entitatea sa cea mai simptomatică - Rusia - ca un imperiu. Un imperiu dezolat, răvăşit psihologic, alterat economic, zăpăcit militar. Printre toate aceste ruine care ar fi demobilizat complet alte formaţiuni, bântuie o furie "imperială", o tragedie a decăderii de tip "imperial".

Vizita recentă în Grecia a preşedintelui Boris Elţin a trădat această constantă ireversibilă a răsăritului autentic. În timp ce Moscova tăia gazele republicilor baltice pentru a le pune în genunchi pe coji de nuci, în timp ce Moscova pălmuia Gruzia prin făţişe acţiuni de mercenariat, în timp ce Moscova reconstituia o putere prietenă în Azerbaidjan, la Atena Elţin încheia un acord militar, ca de la ortodox la ortodox, cu o ţară bine amplasată balcanic şi având perspectiva asigurată a unei apropiate preşedinţii a C.E.E. O strategie pe care Petru cel Mare nu a ţinut-o secretă, iată, se configura în regim tactic într-un moment când Rusia pare redusă la statutul de regină a săracilor. Numai că Rusia nu va reuşi niciodată cu ambele mâini. Cu una va cere şi cu alta va ameninţa. Ea nu se poate dezbăra, sub nici o formă şi în nici o conjunctură, de devastatoarea sa patimă... imperială.

FOSTUL IMPERIU SOVIETIC

un vulcan în fierbere

Grupaj realizat de Crăciun IONESCU

La un an şi jumătate de la semnarea oficială de către Boris Elţin a actului de deces ce consfinţea dispariţia Uniunii Sovietice ca atotputernic stat unitar, vechiul imperiu sovietic prezintă astăzi tabloul unui vulcan în plină fierbere, cu cratere multiple prin care, din când în când, erupe la suprafaţă lava incandescentă a unor sângeroase conflicte locale. Este oare vorba de fenomene naturale izvorâte din acumulări nefaste de ordin social, politic şi etnic care nu mai pot fi stăpânite în noile condiţii istorice sau avem de-a face cu explozii provocate artificial dintr-un centru bine determinat, abilitat în intrigi şi intervenţii menite să-i servească propriilor interese? O analiză atentă şi obiectivă a ceea ce se întâmplă azi pe întinsul fostului imperiu de la Baltică la Pacific, de la Oceanul Îngheţat de Nord la Marea Neagră, conduce la concluzia că cele două categorii de fenomene se împletesc într-un tot organic, pe bază de vădită interdependenţă.

Considerând maica Rusia moştenitoarea de drept a răposatului imperiu, cercurile nostalgicilor stăpânitori de la Moscova, caută să-l refacă sub flamuri noi, înşelătoare, ce urmăresc în fond perpetuarea aceleiaşi dominaţii. În acest scop este folosită, pe scară largă, existenţa numeroasei minorităţi rusofone din proaspetele state independente de la periferiei, provenită după cum se ştie din colonizările succesive efectuate în vremurile anterioare. Vechea nomenclatură autohtonă care revine în forţă la putere intră, bineînţeles, şi ea în calcule. Iar principalul punct de sprijin al intrigilor provocatoare de conflicte regionale este oferit, din plin, de prezenţa în continuare, pe teritoriul ţărilor în cauză, a garnizoanelor Armatei Roşii care, în pofida acordurilor bilaterale privind soarta lor, au cam uitat să se mai retragă, amânându-şi plecarea acasă sub diverse motive. Şi pentru a nu se plictisi stând degeaba, intervin, pe ici pe colo, în sângeroasele încăierări locale, fie direct, punându-şi la bătaie tancurile şi aviaţia, fie indirect, prin deschiderea cu mărinimie a depozitelor de armament pentru combatanţii băştinaşi din tabere adverse.

Transnistria, Nagorno-Karabah, Abhazia, Tadjikistan, Cecenia, Osetia unde vulcanul în fierbere a erupt şi continuă să erupă în mod artificial, constituie exemplificări elocvente în această direcţie. Dar "cutia Pandorei" o dată deschisă se dovedeşte greu de închis provocând, până la urmă, mari dureri de cap însăşi iniţiatorilor politicii falimentare de provocări şi intrigi menite să conducă la refacerea unui imperiu care şi-a trăit traiul şi e greu de conceput că ar mai putea fi reînviat aşa de uşor.

Comunitatea internaţională priveşte cu îngrijorare răbufnirile violente din fosta Uniune Sovietică ce ameninţă să transforme regiuni întregi în zone de conflicte sângeroase, cu atât mai periculoase cu cât se ţine seama de diseminarea armelor nucleare ce pot scăpa oricând de sub control în condiţii de haos şi anarhie. Craterele artificiale ale acestui vulcan în fierbere ar trebui astupate până nu este prea târziu, împiedicându-se astfel producerea unei catastrofe cu largi implicaţii pe plan mondial!

Moartea vine de pe mare

Suhumi, încântătoarea staţiune balneară din zona cu vegetaţie subtropicală de pe ţărmul răsăritean al Mării Negre, mult căutată de turiştii străini, cunoaşte în prezent neîncetate bombardamente

Luptători gruzini pe frontul din Nagorno-Karabah

de artilerie, care au transformat într-un coşmar viaţa întregii populaţii. Oraşul-port Suhumi este capitala administrativă a regiunii autonome Abhazia, parte integrantă a Republicii Independente Gruzine. Abhazii, o minoritate etnică musulmană care reprezintă în regiunea ce le poartă numele, un procent de doar 17 la sută din totalul populaţiei acesteia, s-au trezit anul trecut că doresc o republică independentă proprie, care să se unească cu Rusia. La fel cum au pretins, simultan, şi cei 65.000 de minoritari din regiunea Osetia de Sud, ce face parte tot din Gruzia. Şi în acest scop separatiştii abhazi şi-au creat cu sprijinul direct al garnizoanelor ruseşti rămase în Abhazia forţe armate proprii, intrând în conflict cu autorităţile gruzine de la Tbilisi care şi-au trimis, în august trecut, trupele la faţa locului pentru a face ordine. Luptele desfăşurate între cele două tabere au făcut numeroase victime în rândurile populaţiei civile din Suhumi, oraşul rămânând însă sub stăpânirea armatei gruzine. La 20 mai anul acesta, ca urmare a unei înţelegeri mediate la Moscova, s-a ajuns la o încetare a focului, urmând ca în continuare conflictul să fie soluţionat pe calea tratativelor. Dar cu o lună în urmă, confruntările armate au fost reluate şi au crescut în intensitate pe parcursul ultimei săptămâni când s-au înregistrat sute de morţi de ambele părţi, precum şi numeroase victime în rândurile populaţiei civile.

Punctul culminant al bătăliei l-a constituit debarcarea de pe mare în apropiere de Suhumi a unui desant de 600 de luptători abhazi, aceştia tăind singurul drum care leagă oraşul cu restul Gruziei. Deşi vasele de debarcare nu arborau nici un pavilion, proveniența lor nu era greu de ghicit, ca şi a rachetelor antiaeriene cu ghidaj termic care au doborât un avion de luptă gruzin Sukhoi-25 şi un elicopter Mig-24. Aşa cum se poate cu uşurinţă deduce şi în cazul tancurilor şi artileriei grele aflate în dotarea rebelilor separatişti.

Autorităţile de la Tbilisi au acuzat direct Moscova de intervenţie militară în Abhazia. Răspunsul primit, respingând învinuirea adusă, recunoaşte totuşi că ar fi vorba de participarea unor unităţi "rebele" (dispunând de arme de luptă ultrasofisticate, inclusiv blindate şi aviaţie) care nu ar mai asculta de ordinele centrului. Cum s-a relatat şi despre transportarea în Abhazia a 2.000 de militari aparţinând faimoasei Armate a 14-a rusă din Transnistria, separatiştii de la Tiraspol au admis că aceştia ar putea fi voluntari nistreni "neoficiali".

Deteriorarea situaţiei militare din Abhazia l-a determinat pe preşedintele gruzin Edvard Şevardnadze să proclame starea de război în zonă, solicitând în acelaşi timp convocarea Consiliului de Securitate al ONU pentru a lua în discuţie ultimele evenimente, cu precizarea că "o agresiune făţişă împotriva unui stat suveran este pusă la cale de separatiştii abhazi, sprijiniţi de mercenari ruşi". După cum s-a anunţat de la New York, Organizaţia Naţiunilor Unite ar fi dispusă să trimită la faţa locului 50 de observatori militari, cu condiţia să intre mai întâi în vigoare o nouă încetare a focului.

Schimbare de gardă la Baku

Gaidar Aliev, astăzi în vârstă de 71 de ani, a fost timp de 13 ani prim-secretar al partidului comunist în Azerbaidjan, după ce înainte ocupase o bună perioadă de vreme funcţia de şef al KGB-ului din aceeaşi republică unională. Omul credincios al fostului conducător sovietic Leonid Brejnev era foarte apreciat de acesta care poposea adeseori pe ţărmul Caspicei în ospeţie la protejatul său. Ce-l atrăgea atât de mult pe Brejnev la Baku? Mirosul râurilor de ţiţei extras de pe fundul mării sau icrele negre al sturionilor foarte numeroşi în Caspica? Nici una nici alta. După cum relatează presa străină, secretul consta în darurile de excepţie primite cu prilejul fiecăreia dintre călătoriile sale în Azerbaidjan. Cu prilejul unei aniversări, credinciosul lui supus i-a făcut stăpânului său de la Kremlin un dar neobişnuit: un inel cu o mare piatră preţioasă având sculptată imaginea tătucului Brejnev, înconjurată de alte 15 pietre, la fel de valoroase, simbolizând cele 15 republici unionale ale statului sovietic. Gaidar mai deţinea un record al slugărniciei; într-una din cuvântările sale a menţionat la superlativ, de peste o sută de ori, numele marelui său patron. Recunoscător, Brejnev l-a promovat membru al biroului politic al PCUS şi apoi prim-vicepreşedinte al guvernului Uniunii Sovietice. Cariera fulminantă a lui Aliev a fost întreruptă brusc în 1987 de Gorbaciov care l-a scos la pensie, eliberându-l din toate funcţiile. Retras în regiunea sa natală, enclava azeră Nakhitcevan din sudul Armeniei, Aliev a hibernat o bună bucată de timp până anul trecut când concetăţenii săi l-au ales preşedinte al Sovietului local.

Cam tot pe atunci, la Baku fusese ales în fruntea republicii un cunoscut disident politic din timpul regimului sovietic, profesorul universitar arabofon Abulfaz Elcibei, pensionar al închisorilor comuniste pe când Gaidar tăia şi spânzura în Azerbaidjan. Orientarea lui Elcibei spre Turcia şi celelalte state musulmane din zonă n-a fost văzută cu ochi prea buni la Moscova. Şi, dintr-o dată, preşedintele Elcibei, ales cu o majoritate covârşitoare de voturi, a devenit indezirabil, împotriva sa fiind pusă la cale o lovitură de stat militară condusă de un tânăr colonel al armatei azere, un inginer, fost director de fabrică, pe nume Surat Huseinov. Rebeliunea izbucnită la Gadja, al doilea oraş ca mărime al Azerbaidjanului, s-a întins repede în toată ţara determinându-l pe Elcibei să-l cheme în

fruntea parlamentului de la Baku pe experimentatul politician Gaidar Aliev care în cele din urmă a preluat întreaga putere, devenind preşedinte interimar al ţării. Imediat acesta l-a numit în funcţia de prim-ministru pe colonelul rebel, care consideră că "numai Rusia poate sprijini găsirea unei soluţii negociabile a conflictului dintre Azerbaidjan şi Armenia" iar Turcia "nu-l interesează deloc".

Schimbarea gărzii de la Baku, care în prealabil a costat viaţa câtorva zeci de oameni în cursul confruntării de la Gadja dintre trupele rebele şi partizanii fostului preşedinte Elcibei nu este deloc întâmplătoare şi miroase de la o poştă a complot bine dirijat de afară. Mai ales dacă se ţine seama că depozitele trupelor fostei Armate sovietice ce staţionează în Azerbaidjan au furnizat rebelilor armament complex, inclusiv tancuri şi artilerie reactivă, pentru echiparea unor efective de 20 000 de oameni...

Soldaţi ruşi trimişi să facă "ordine" în Osetia în timpul incidentelor sângeroase de anul trecut

O nouă Transnistrie în Estonia?

Conflictul dintre Moscova şi mica republică baltică a ajuns la apogeu atunci când autorităţile de la Tallin au încercat să legifereze statutul minorităţii rusofone stabilite pe teritoriul său în timpul ocupaţiei sovietice. Conform noilor reglementări, coloniştii rusofoni puteau să opteze pentru cetăţenia estonă, în decurs de doi ani şi cu condiţia învăţării până atunci, în limite acceptabile, a limbii oficiale a ţării. Preşedintele Rusiei a calificat legea aprobată deja de parlamentul eston drept "un act de purificare etnică şi o formă de apartheid" ameninţând cu drastice măsuri punitive împotriva Estoniei, din a cărei populaţie de 1,6 milioane locuitori o jumătate de milion sunt rusofoni. Trecând de la ameninţări la fapte, Moscova a suspendat, la sfârşitul lunii trecute, livrarea de gaze naturale Estoniei şi, ca prin farmec, Narva, al doilea oraş al ţării cu populaţie majoritară rusofonă a hotărât să organizeze la 17 iulie un referendum privind proclamarea autonomiei sale "în cadrul Republicii Estone". Exemplul său a fost urmat şi de oraşul industrial Sillamae care a convocat, la rândul său, un referendum pe aceeaşi temă tot la 17 iulie. Încercarea de secesiune a zonelor locuite în majoritatea lor de rusofoni seamănă ca două picături de apă cu scenariul transnistrean, mai cu seamă că şi aici sunt cantonate importante garnizoane militare ruseşti care nu numai că nu se gândesc să se retragă, dar, aşa după cum se declara la Moscova, nici nu vor fi repatriate până când rusofonilor nu li se vor asigura "toate drepturile" de către autorităţile de la Tallin. Supuşi presiunilor marelui ei vecin, estonienii au fost nevoiţi să bată în retragere, preşedintele republicii Lenart Meri amânând promulgarea legii incriminate de Kremlin şi hotărând să o înapoieze parlamentului pentru noi precizări, de unde se vede că politica Rusiei faţă de vecinii mai mici n-a fost încă curăţată de rezidurile vechilor practici totalitare.

Caucazul, un adevărat vulcan în erupţie

Efectul de bumerang

Conform zicalei "ce ţie nu-ţi place, altuia nu-i face", Moscova este confruntată acum cu reversul atitudinii sale politice faţă de fostele republici unionale, tendinţele secesioniste încurajate la alţii făcându-se acum simţite şi în cadrul Federaţiei Ruse. Se cunosc acţiunile întreprinse de unele din cele 20 de republici autonome, componente ale Federaţiei în vederea dobândirii independenţei lor statale, începutul fiind făcut de Cecenia şi Tatarstan. Dar în ultimul timp şi unele regiuni administrative (Federaţia Rusă numără 88 de diviziuni politico-administrative: republici, regiuni şi teritorii autonome precum şi simple regiuni geografice) îşi exprimă dorinţa de a deveni entităţi independente proclamându-se republici, cum s-a întâmplat săptămâna trecută cu zonele Sverdlovsk din Urali şi Vladivostok din Extremul Orient.

Conform unor observatori politici, opţiunea de republică autonomă a unor zone geografice cu bogate resurse naturale ar fi determinată de considerente economice, pentru a putea reţine astfel cât mai mult din veniturile realizate. Alţii sunt de părere că avem de-a face cu un "efect de bumerang", politica practicată de diriguitorii de la Moscova faţă de vecinii lor din fosta Uniune Sovietică ricoşând contondent pentru a genera dificile probleme în nesfârşitul hinterland rusesc. S-ar putea găsi şi o altă explicaţie. În definitiv, n-ar fi exclus să fie vorba de o subtilă manevră politică iniţiată chiar din partea strategilor Kremlinului pentru a demonstra spiritul profund democratic al atitudinii centrului faţă de periferie. Numai că, odată pornit râul năbădăios, e greu de prevăzut unde îşi va opri el valurile...

În acest caz Clinton trebuie să...

Rolul ajutorului din străinătate

Dorind să-l ajute pe Elţin în lupta pe care o duce în prezent, mulţi occidentali promit ajutoare suplimentare. Cu toate acestea, ajutorul occidental nu poate juca un rol real în depăşirea actualei rezistenţe politice. Un asemenea ajutor poate asigura Occidentului un mijloc de atingere a scopului pe termen lung, mai ales dacă orientează conducerea Rusiei spre colaborare cu acesta. Preşedintele Clinton trebuie să dea de înţeles, în mod clar, că nu poate fi vorba nici de colaborare cu Occidentul şi nici despre ajutor, dacă conducătorii ruşi vor lua calea politicii antioccidentale sau a amestecului în treburile interne ale ţărilor vecine. Orice ajutor occidental trebuie să fie condiţionat de trecerea la economia de piaţă şi trebuie să depindă de consecvenţa cu care Moscova soluţionează sarcini concrete, cum ar fi: privatizarea, conversia sectorului militar-industrial în obiective civile şi introducerea drepturilor proprietăţii particulare.

Politică dublă

Întrucât deocamdată nu se cunoaşte rezultatul luptei pentru putere de la Moscova, Clinton trebuie să ducă o politică dublă: de întărire a lui Elţin şi, concomitent, de pregătire faţă de posibilitatea unui succesor. Oricum, obiectivele S.U.A. vor rămâne aceleaşi, dar politica trebuie să se adapteze la realităţile politice de la Moscova. Deşi Clinton trebuie să-l susţină public pe Elţin, confidenţial trebuie să sublinieze însă că S.U.A. se opun creşterii rolului şi importanţei Rusiei în fostele republici ale U.R.S.S. La 28 februarie a.c. preşedintele rus a propus ca Moscova să joace rol de pacificator în fosta Uniune Sovietică, ceva similar rolului O.N.U.

În actuala situaţie, Clinton trebuie:

- să confirme că S.U.A. susţin reformele democratice şi ale economiei de piaţă. Ele trebuie extinse şi făcute să includă şi reforme care au fost blocate de parlament, cum ar fi pivatizarea pământului;
- să le propună militarilor ruşi "pământ pentru construcţii de locuinţe". Militarii ruşi au în control mari suprafeţe de pământ, precum şi uzine şi aeroporturi. Ele pot fi date unor firme şi companii particulare occidentale pentru investiţii, în schimbul construcţiilor de locuinţe pentru civilii în nevoie;
- să-l îndemne pe Elţin să înceteze politica ce duce la hiperinflaţie, ca o condiţie a participării S.U.A. la stabilizarea rublei;
- să propună începerea tratativelor cu privire la încheierea tratatului de comerţ liber cu Rusia;
- să folosească fondul dezarmării existent în S.U.A., în scopul lichidării armelor chimice şi bacteriologice ale Rusiei;
- să sublinieze că S.U.A. se vor opune amestecului rus în treburile interne ale fostelor republici ale U.R.S.S. Sub presiunea naţionaliştilor de dreapta, Elţin a început să apere un statut special pentru Rusia în aceste ţări.

A fost analizată de noi şi varianta potrivit căreia Elţin va pierde puterea iar la Moscova se va forma un nou guvern. În acest caz Clinton trebuie:

- să oprească toate programele americane şi multilaterale de ajutorare până ce noua conducere nu-şi va manifesta intenţia de a face reforme şi de a colabora cu Occidentul;
- să insiste ca noua conducere să susţină toate obligaţiile internaţionale asumate de conducerea anterioară, inclusiv tratatele privind controlul asupra armamentului; retragerea forţelor armate şi plata tuturor datoriior externe;
- să oblige noul guvern să respecte libertăţile cetăţeneşti;
- să asigure sprijin acelor forţe ruseşti care se pronunţă pentru democraţie şi economia de piaţă;
- să dea de înţeles că S.U.A. şi Occidentul nu acceptă amestecul Rusiei în treburile interne ale fostelor republici ale U.R.S.S. Clinton trebuie să-i invite pe liderii acelor republici care se tem cel mai mult de amestecul Rusiei, în special Ucraina, la discutarea căilor de colaborare pentru creşterea securităţii lor. Întrucât adepţii liniei dure mai curând îşi vor întări influenţa lor asupra noului guvern rus, S.U.A. trebuie să declare că ele vor fi categoric împotriva oricărei extinderi a influenţei ruse, sub un pretext oarecare, asupra fostelor republici ale U.R.S.S. Washingtonul trebuie, de asemenea, să înceapă cu aceste state un dialog despre căile de sprijinire a lor şi de către Occident, pentru a le scuti de presiunea Rusiei, iar în caz de pericol, pentru a le garanta securitatea.

Încheiere

Este în interesul Occidentului ca eforturile lui Elţin să fie încununate de succes. Cu toate acestea, e posibil ca el să sufere o înfrângere şi să fie înlăturat...

Linia lui Elţin de până acum, care a mizat pe o singură carte, a fost cea mai bună abordare a rezolvării problemei politice. Interesele Occidentului sunt legate acum de succesul acestuia şi trebuie să facă totul ca să-l sprijine. Dar chiar dacă îl susţin, Clinton şi ceilalţi lideri occidentali trebuie să fie pregătiţi să-şi apere interesele în Rusia şi fosta Uniune Sovietică, în caz că Elţin va fi înlăturat din fotoliul prezidenţial. Elţin este o cheie extrem de importantă pentru realizarea intereselor lor, dar soarta sa politică nu e atât de importantă pentru America, cum e înaintarea Rusiei spre reforme.

***

Acest document nu s-a născut în subsolurile Departamentului de Stat american ale C.I.A. sau ale altor servicii speciale. El reprezintă, ca să spunem aşa, exprimarea opiniei publice americane sub formă de recomandări ale fundaţiei americane "Nesledie" ("Backgrounder"). Autorul lor - politologul Ariel Kowenton, bursier al fundaţiei "Salvatori", expert în domeniul Rusiei şi Eurasiei, a introdus o corectură în traducerea rusă şi lucrarea a fost difuzată instituţiilor ruseşti şi redacţiilor ziarelor din cadrul biroului de la Moscova al fundaţiei "Backgrounder", situat pe "Noul Arbat".

Sunt amare toate acestea şi nu numai pentru că recomandările făcute lui Clinton şi Elţin sunt îndeplinite cu sârg de către ei. Îngrozitor este faptul că Occidentul tinde să tiranizeze Rusia ca pe o slujnică de la Curte. Ruşi, oare avem motive în prezent să sărbătorim Ziua Independenţei? Poate, că mai întâi, independenţa trebuie apărată, nu-i aşa?

Articol apărut în ziarul "Pravda" din 11 iulie 1993

100+1

Rubrică realizată de Victor DÂRDÂIAC

Rusia a prezentat la "Expo-Conversia '93" de la Birmingham (Anglia) o tehnologie considerată până ieri secretă: oţeluri speciale cu destinaţia nucleară, vehicule amfibii şi avioane ale viitorului. Cei două sute cincizeci de expozanţi ruşi speră într-un ajutor financiar occidental pentru transformări spectaculoase: iahturi în locul vedetelor lansatoare de rachete, vehicule de stins incendii în locul tancurilor, bomboane şi ciocolată în locul muniţiilor, samovare de toate tipurile în locul vedetelor şi caschete de plajă armate cu fibre în locul căştilor militare

Plutoniu

Specialiştii au demonstrat că materia poate avea în componenţă 90 de elemente: începând cu hidrogenul, care are un singur proton în nucleu şi sfârşind cu uraniul care are 92 de protoni. Totodată, se ştie că în natură există şi elemente mai grele, dar durata lor de viaţă este prea scurtă în comparaţie cu vârsta sistemului solar; cel mai bun exemplu în acest sens îl reprezintă plutoniul 239, cu cei 94 de protoni în nucleu, care se dezintegrează în 24111 ani. Începând cu anul 1940, când G.T. Seaborg şi colaboratorii săi de la Berkeley au produs pentru prima dată plutoniu şi continuând cu efectele însumate ale exploziilor nucleare experimentale şi emanaţiile centralelor nucleare sau depozitelor de deşeuri radioactive, putem fi în prezent "liniştiţi" - avem în atmosfera planetei plutoniu. Şi nu este singurul element.

Femeile

Discriminare mondială. "Femeia este negrul lumii" cânta Lennon. Cincisprezece ani mai târziu, un raport O.N.U. confirmă că "nici o ţară nu-şi tratează femeile tot aşa de bine ca pe bărbaţi". În fruntea acestei liste negre, Japonia, care deşi aspiră către primul loc în domeniul calităţii vieţii (venituri, educaţie, speranţa de viaţă), din punct de vedere al soartei rezervate populaţiei sale feminine se află, undeva, pe locul 17. Pe această listă se află ţări ca Elveţia, Canada, Hong Kong, Coreea de Sud, Luxemburg, Sri Lanka etc., fiecare dintre ele avându-şi locul cuvenit în acest clasament. De România nici nu se pomeneşte. Poate ştie cineva de ce?

Concret

Societatea Cultural Artistică de Tineret cu numele de mai sus, din Bucureşti, formată din tineri în marea majoritate neprofesionişti - elevi de toate categoriile, studenţi, absolvenţi ai unor instituţii superioare de învăţământ - îşi propune promovarea de noi forme şi curente artistice în rândul tinerilor organizând şi manifestări interdisciplinare, de răspândire a culturii naţionale şi universale. Aşadar, Societatea Concret, printr-unul din colectivele sale componente - Trupa de dans şi teatru contemporan Studio 24 - va organiza în luna august un turneu - "Transilavania '93", cu spectacole ce vor fi prezentate în pieţe, parcuri sau locuri istorice din oraşele Timişoara, Oradea, Cluj-Napoca, Sibiu, Sighişoara, Braşov şi Sf. Gheorghe. Cei care doresc să sponsorizeze, într-o măsură cât de mică, acest turneu pot lua legătura cu conducerea societăţii la telefoanele 772.98.81 sau 760.33.67 din Bucureşti.

În apropierea marilor spaime ale anului 2000, blamatul diavol, Satan, se află peste tot. Biserica îndeamnă la raţiunea de a fi luat în serios, filosofia descifrează în ele problemele răului, iar istoricii gândesc deja sub cavaletul acestuia. Fără comentarii

Americanul John Horner a descoperit un ou de dinozaur, vechi de 74 milioane de ani. Pe baza fragmentelor, paleontologul a reconstiuit oul cu micuţul locatar din interior pregătit pentru ecloziune

Regii vitezei

TGV - Franţa

1981, pe linia Paris-Lyon • 300 km/h • 2 vagoane motor încadrând 10 vagoane remorcă • 8800 kw • 237 m • 480 locuri • Preţ: 80 milioane franci • Constructor: GEC Alsthom-ANF Industrie-De Dietrich • Contracte: Spania şi concesionare în Texas • Perspective: Coreea de Sud, Taiwan

SHIKANSEN - Japonia

1964, pe linia Tokyo-Osaka • 270 km/h • 10 vagoane motor şi 6 vagoane remorcă • 12 000 kw • 400 m • 1321 locuri • Preţ: 160 milioane franci • Constructor: Kawasaki-Hitachi- Mitsubishi-Tokyo Car-Kinki Sahario-Toshiba-Fuji Electric-Tokyo Electric • Perspective: Coreea, Taiwan

X 2000 - Suedia

1990, pe linia Stockholm-Göteborg • 200 km/h • 1 vagon-motor cu 4 vagoane remorcă şi un vagon-remorcă pilot • 3260 kw • 254 locuri • 140 m • Preţ: 87 milioane franci • Constructor: Asea Brown Boveri • Contracte: Canada sub numele "Sprintor", SUA (Washington-New York şi Miami-Orlando Tampa

ICE - Germania

1991, pe linia Hamburg-München • 250 km/h • 2 vagoane motor încadrând 14 vagoane motor (cu motoare neacţionate) • 9500 kw • 410 m • 759 locuri • Preţ: 170 milioane franci • Constructor: ABB Henschel-AEG-Krupp- Thyssen-Krauss Maffei-Siemens • Perspective: Taiwan, Coreea, SUA

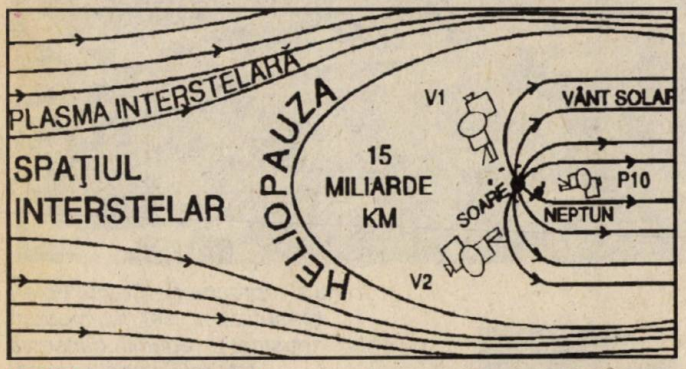

Heliopauza

Cercetători americani şi francezi au descoperit, după zeci de ani de supoziţii, heliopauza - frontiera nevăzută care separă sistemul nostru solar de marele spaţiu interstelar. De peste 40 de ani se ştia că Soarele emite permanent un flux de particule ionizate (plasma) care scaldă planetele ca un "vânt solar", având o viteză iniţială de 400 km/secundă. După 15 miliarde de km, acest "vânt solar" se întâlneşte cu un alt flux de particule energetice - plasma interstelară; cele două fluxuri nu se amestecă, ci se ocolesc reciproc. Bariera dintre fluxurile de plasmă, în dreptul căreia "vântul solar" are viteza şi puterea infime, a fost denumită heliopauză. În stabilirea acestor concluzii, un rol important l-au avut sondele Voyager 1 şi 2, lansate în august şi septembrie 1977 de la Cape Canaveral.

Tutunul

Giganticul studiu "Nurse Health Study", care a antrenat timp de doisprezece ani un număr de 121.700 infirmiere, ne dă o nouă încurajare. Riscul este proporţional cu numărul ţigărilor consumate, dar dispare relativ rapid după încetarea consumului de tutun, într-o perioadă de maximum patru ani.

Fluier final în Cupa Campionilor Europeni la fotbal. Câştigătoarea, după cum se ştie, echipa franceză Olympique Marseille, în faţa echipei italiene A.C. Milan. Fair-play, strângeri de mâini şi felicitări protocolare care nu pot ascunde gândurile exprimate în privirile celor doi sponsori. Ca dovadă, ancheta începută de FIFA privind aranjamentele de o altă factură decât cea a tehnicii de joc, făcute de conducerea echipei O.M. pentru a ajunge la finală

Odată cu explozia "nucleară" a democraţiei în Est, în restaurantele din centrul Moscovei (în foto, restaurantul "Caucazienii" din bulevardul Lenin, unde protagoniştii aşteaptă în culise intrarea pe scenă) au loc în fiecare seară spectacole de strip-tease prezentate de amatori şi vânzări de obiecte erotice. Plata, între 25 şi 1000 dolari, în funcţie de impresia artistică. Intervenţia miliţiei rămâne, de cele mai multe ori, fără efect

1001

REPORTAJ PE GLOB

Dincolo de CERCUL POLAR

În nord, aproape de Cercul Polar, oraşul Lulea, cel mai modern centru industrial al regiunii, conservă totodată vechile tradiţii

Undeva, în nordul Suediei, în ţinutul Lapland sau Ţara Laponilor, dincolo de Cercul Polar, soarele, câteva zile pe an, nu apune niciodată, la fel cum iarna, alte câteva, de data aceasta săptămâni, nu răsare niciodată.

Lapland, pe care, în genere, europenii îl numesc ultimul ţărm sălbatic, şi-a luat denumirea de la locuitorii săi, laponii sau, cum le zic suedezii, sámi, un grup etnic distinct care, însă, cuprinde câteva subdiviziuni. Limba lor, care nu are nici o legătură cu limbile nordice, este împărţită la rândul ei în două dialecte.

Câţiva experţi în lingvistică consideră că ea vine din ţinuturile Siberiei, fiind înrudită cu cea a vechilor eschimoşi sau a indienilor nord-americani, ce au trecut, afirmă istoricii, cu mii de ani în urmă pe aici. Pentru că o lungă perioadă de timp, măsurată în milenii, ei au fost singurii locuitori ai ţinuturilor nordice ale Suediei.

Astăzi laponii trăiesc într-o zonă ce acoperă nordul Norvegiei, nordul Suediei, al Finlandei şi o parte a Rusiei. Centrele lor tradiţionale sunt situate în jurul pădurilor, acolo unde, de obicei, pot fi vânaţi renii pe care-i poţi găsi pe unde nici nu te aştepţi, inclusiv în mijlocul modernelor şosele nordice, uneori automobiliştii fiind obligaţi la adevărate slalomuri pentru a-i evita. Alimentul de bază al renului, acest adevărat semn heraldic al laponilor, sunt lichenii pentru a căror găsire, în timpul iernii, animalele sapă adevărate tunele.

Primăvara şi toamna ei coboară spre văile înverzite ale regiunii, în timp ce vara traversează frontiera norvegiană, urcând spre ţinuturi mai răcoroase. Asemenea vieţii oamenilor acestei regiuni şi cea a renilor s-a schimbat. Dacă din secolul al XVI-lea, când au fost domesticiţi pentru prima oară, erau folosiţi, în afară de hrană, ca animale de tracţiune, astăzi laponii i-au cam uitat, pentru că regiunea a fost împânzită de şosele moderne pe care circulă automobile de tot felul, scutere pentru zăpadă iarna şi, uneori, chiar helicoptere. Ba mai mult, pentru comunicaţii laponii folosesc în zilele noastre, la fel ca toată lumea civilizată, aparate de emisie-recepţie. Cu toate acestea, locuitorii acestor meleaguri, unde vara soarele nu apune niciodată, în timpul anotimpului cald se întorc la viaţa nomadă dintotdeauna, iarna revenind însă la casele lor. Transhumanţa lor anuală este un adevărat spectacol, la fel cu cel al turmelor de reni, ce umblă vara de colo-colo. Pentru ei carnea de ren este alimentul de bază, cu care se mândresc să-i trateze pe străinii care le calcă în tabără.

In nord, aproape de Cercul Polar, îşi duc viaţa cei 70.000 de locuitori ai oraşului Lulea, cel mai modern centru industrial al regiunii. Infiinţată în 1691, în jurul turnului ce păzea intrarea în vechiul port medieval, aşezarea a devenit astăzi - după ce aici, o vreme s-au construit doar nave de pescuit - un adevărat centru industrial, cu întreprinderi moderne, din rândul cărora se detaşează cunoscutele oţelării suedeze, precum şi fabrica de subansamble a celebrei de pe acum în toată lumea companii SAAB-SCANIA. Şi totuşi, de departe, oţelăriile sunt ramura industrială cea mai consacrată a oraşului, ce produc oţeluri înalt aliate folosite în industria automobilului, construcţii şi industria de vârf. Totodată, Lulea este cunoscut şi prin institutele sale de învăţământ, din rândul cărora se detaşează cele cu profil metalurgic, ce pregătesc specialişti pentru viitorul industrial al regiunii.

Călătorind spre Cercul Polar parcurgi fără să vrei şi regiunea Jokkmokk, a doua ca mărime din Suedia, ce se întinde pe o suprafaţă de 19.474 kmp., echivalentă cu aceea a Ţării Galilor sau a statelor americane Connecticut şi Delaware, luate la un loc. Şi totuşi, pe această întinsă suprafaţă nu trăiesc decât aproximativ 7.000 de oameni, masaţi, în marea lor majoritate, în oraşul cu acelaşi nume al regiunii - Jokkmokk. Ei îşi desfăşoară activitatea în micile centrale electrice, ce împânzesc zona precum ciupercile la noi primăvara, dar nici turismul nu este uitat, mai ales că în zonă există câteva rezervaţii naţionale.

Jokkmokk, care în limba sámi înseamnă "Râul cotit", se înfăţişează ca un important centru cultural al laponilor. Târgurile anuale din luna februarie atrag mii de oameni de fiecare dată.

Oameni şi locuri,
tradiţie şi modernitate

Deşi oraşul Gällivare este atestat documentar doar de 250 de ani, urme ale omului descoperite de arheologi în regiune arată că aici a existat viaţă cu 6200 de ani înainte. Situat la peste 100 km la nord de Cercul Polar, Gällivare reprezintă astăzi un important centru minier al regiunii Lapland. In general, activitatea este îndreptată spre extragerea fierului, însă, totodată, aici există cea mai mare mină de cupru din Europa, ca şi cea mai importantă mină de aur din Suedia. Nu degeaba, la sfârşitul secolului trecut, Gällivare a fost botezat Klondike-ul suedez.

Aurul a fost descoperit aici, pentru prima dată în anul 1850, de către un grup de geologi ruşi, ce l-a semnalat a se găsi pe fundul râurilor regiunii. Dar, odată cu des-coperirea preţiosului metal, ei au mai descoperit şi faptul că, pentru a-l comercializa, era nevoie să devină cetăţeni suedezi, legea interzicând străinilor efectuarea operaţiunilor miniere. Nereuşind acest lucru, ei au părăsit exploatarea, care a fost uitată până în jurul anului 1880, când cineva a dat peste relatările arheologilor ruşi, şi, zece ani mai târziu, mii de locuitori ai Europei au venit în regiune pentru a descoperi aur.

Similitudinile cu Yukor-ul din Alaska au fost mari, inclusiv cele ale condiţiilor meteorologice din timpul iernii. Minele au devenit din ce în ce mai adânci, mijloacele de lucru s-au îmbunătăţit, la fel ca şi rezultatele. Dar, după o exploatare sălbatică, filoanele de aur s-au subţiat, apărând mai peste tot cele de cupru.

Astăzi mai există încă exploatări de aur, dar cantităţile sunt destul de mici, ceea ce face ca această activitate să se restrângă pe zi ce trece, deşi niciodată nu se ştie de unde sare norocul.

Oricum, bogăţia acestei minunate regiuni nu constă în aur, fier sau cupru, ci în peisajele sălbatice, aşa cum le-a lăsat Dumnezeu, ce încântă ochiul cu mult mai tare decât strălucirea oricărui metal preţios.

Adrian IONESCU

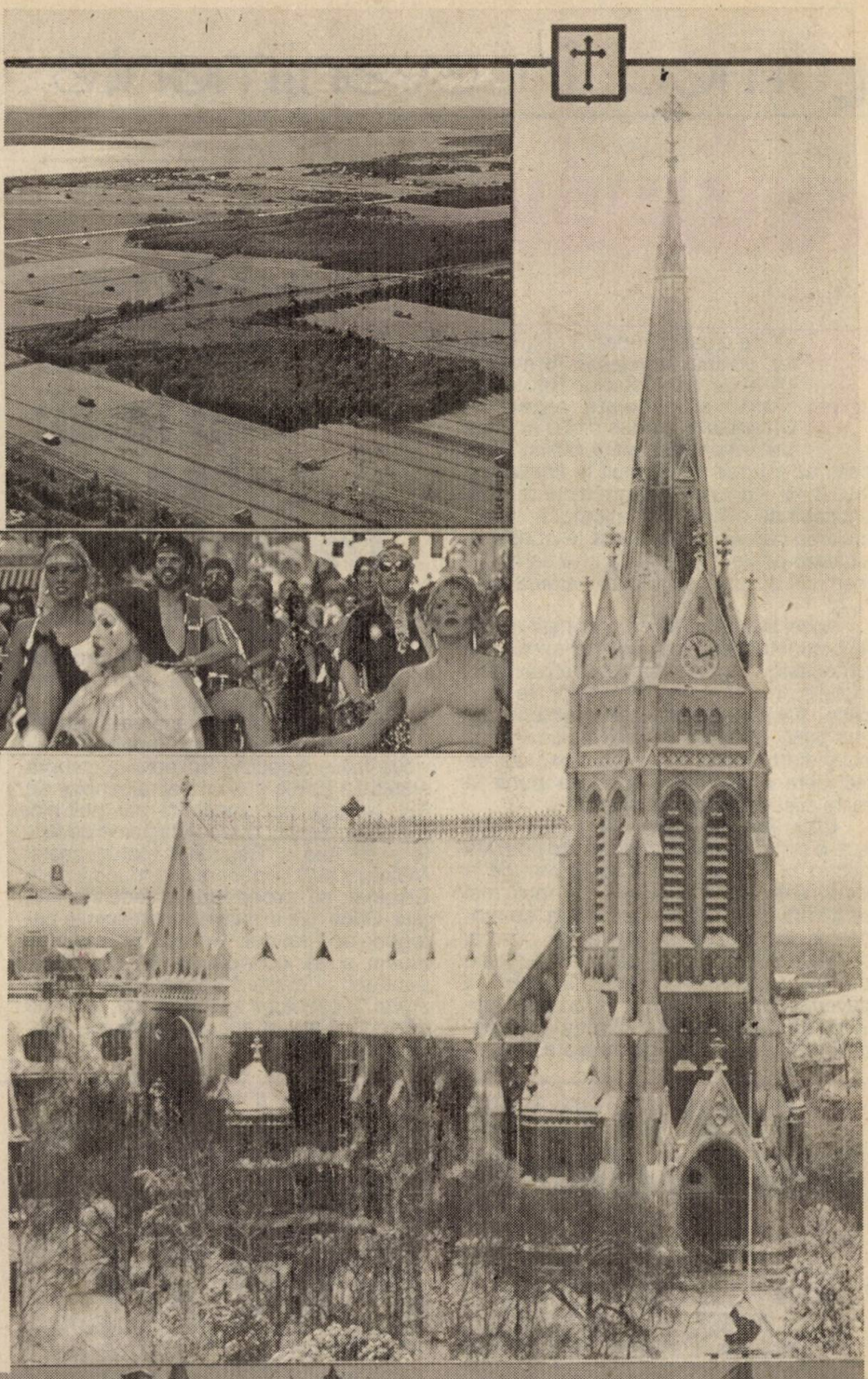

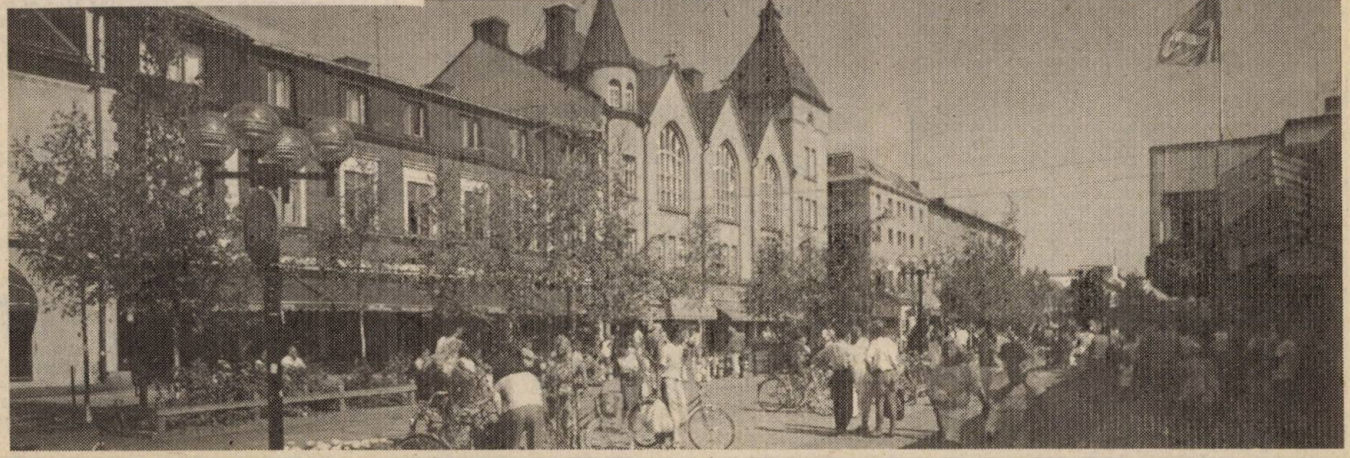

CHIŞINĂU

Corespondenţă de la Marin PĂLTINAŞ

Ce a fost mai întâi: Lebed sau Transnistria?

Cea de-a şasea rundă a negocierilor privind retragerea Armatei a 14-a de pe teritoriul Republicii Moldova încheiată recent la Chişinău, n-a adus nici o noutate senzaţională în viaţa politică. Experţii au muncit foarte mult la finalizarea articolelor Acordului, negocierile au fost deosebit de dificile, dar articolul 2, în formularea căruia nu s-a ajuns la consens, situează pe linie moartă semnarea documentului de care sunt legate atâtea speranţe.

Acest bucucaş articol 2 constituie, de fapt, punctul nevralgic, cel mai sensibil al negocierilor, urmând să concretizeze termenele de retragere ale trupelor de ocupaţie. Dacă toate celelalte probleme au fost puse la punct cu mai mult sau mai puţin efort, formularea datei concrete de încheiere a evacuării acestora pune în mare dilemă diplomaţii şi militarii.

Chişinăul consideră că 1 iulie 1994 este o staţie terminus chiar foarte potrivită pentru ca Armata a 14-a să se retragă în locuri unde este aşteptată cu mult mai multă dragoste. Partea rusă tace, cu modestie, lăsând să se înţeleagă că mai aproape de inimă i-ar fi calculele pribluite de Alexandr Ivanovici. Generalul Lebed a devenit foarte înţelegător în această privinţă: dacă la început excludea orice posibilitate de a retrage armata, acum consideră că pentru o asemenea binefacere sunt necesari 10-15 ani.

Liderii de la Tiraspol văd în prezenţa Armatei a 14-a o garanţie a prosperării structurilor anticonstituţionale de aici şi sunt gata să accepte retragerea ei doar în cazul în care Parlamentul Republicii Moldova va lua o decizie fără echivoc asupra statutului juridic şi politic al raioanelor de Est. Iar asta înseamnă nici mai mult nici mai puţin decât: 1) recunoaşterea de facto şi de jure a "Republicii Moldoveneşti Nistrene" şi 2) impunerea conducerii de la Chişinău să procedeze la federalizarea ţării. Orice alte iniţiative sunt respinse categoric de Tiraspol. "Noi vom continua să făurim şi să consolidăm un stat independent", - declară imperturbabil impostorul "preşedinte" Igor Smirnov, convins că anul I al istoriei acestor pământuri începe cu el.

Evident, asemenea poziţii rinocerice sunt absolut inacceptabile pentru Chişinău; lucrul acesta bănuim că-l pricepe chiar şi generalul Lebed cu logica lui de feldfebel. Condiţionarea retragerii Armatei a 14-a de formularea statutului Transnistriei este calificată aici drept un impertinent amestec în treburile interne ale Republicii Moldova, iar principiul sincronizării acestor două procese, enunţat de conducerea Rusiei, nu este privit cu prea multă încredere de către opinia publică. Altfel spus, discuţii interminabile gen: ce a fost mai întâi: oul sau găina?

Parlamentul Republicii Moldova n-a luat încă o decizie solomoniacă întru soluţionarea acestui al naibii de încâlcit ghem de probleme. Şi pe zi ce trece va deveni tot mai greu s-o facă, deoarece dincolo de Nistru se acţionează absolut nestingherit în sensul separării definitiv de Moldova. Au fost create structuri statale paralele, inclusiv puncte vamale, şi este o naivitate să crezi că tipii cocoţaţi în fruntea lor vor renunţa atât de uşor la ambiţii de capi de ţară. Autorităţile tiraspolene au introdus deja cetăţenia "RMN", declarând că aceasta va fi recunoscută şi de alte state; prin urmare, călătoria peste hotare nu va constitui o problemă.

Are Rusia o poziţie limpede în această situaţie dilematică? Formal, Moscova se pronunţă pentru integritatea teritorială a Republicii Moldova, dar interesul ei pentru a-şi menţine prezenţa (inclusiv militară) în această ideală zonă geostrategică este evident. De aici şi susţinerea pe toate căile a autoproclamatei RMN. Oricum, sensibilă la limită faţă de tendinţele secesioniste la ea acasă, Rusia nu s-a desolidarizat, nici măcar nu şi-a dojenit ciracii de la Tiraspol pentru năravurile lor medievale la acest sfârşit de mileniu doi. Speranţe deşarte, fireşte...

Negocierile vor fi reluate la sfârşitul lui august-începutul lui septembrie. Să vedem, poate că într-adevăr toamna se numără bobocii lui Lebed.

"Ruşii au venit! Când vor pleca?"

Vizitatorii biroului generalului locotenent Aleksandr Lebed, comandantul Armatei a 14-a ruse, sunt cordial invitaţi să răsfoiască albume fotografice ale atrocităţilor care se spune că ar fi fost comise, anul trecut, de către forţele moldovene împotriva civililor din regiunea transnistreană, se arată într-un articol publicat în ziarul "The New York Times" în numărul său din 21 mai 1993, sub semnătura cunoscutului publicist Steven Erlanger. Anul trecut, în iunie, în această regiune, care este populată în mare parte de etnici ruşi şi ucraineni şi care este denumită de către secesionişti Republica Transnistreană, a fost război.

Războiul a fost înverşunat, se spune în continuare. Mai multe sute de oameni au murit înainte ca liderii din Rusia şi Moldova să agreeze ca Armata a 14-a să-i pună capăt, ceea ce a dus la crearea primele forţe comune de menţinere a păcii pe teritoriul fostei U.R.S.S. "Nu mi-e teamă să mor de modestie" a spus generalul Lebed, care posedă un grad apreciabil de autocunoaştere, "Unităţile mele au stopat războiul şi au contribuit la impunerea forţelor de menţinere a păcii, în timp ce politicienii abia se hotărau, trăgând de timp".

Generalul de 43 de ani, care obişnuia să facă box în copilărie, având un nas turtit ca dovadă, are un personal militar disciplinat. Dar albumele foto constituie un indiciu clar că, în ciuda pretenţiilor sale de "neutralitate armată", generalul Lebed şi cei 8 500 de oameni ai Armatei a 14-a a Rusiei nu sunt în realitate deloc neutri.

Ei au rămas "orfani" odată cu sfârşitul Uniunii Sovietice şi au baza în exterior, în regiunea secesionistă a Moldovei de la graniţa cu Ucraina. "Ei au ajutat la susţinerea Republicii Transnistrene", admite Vladimir L. Bodnar, prim adjunct al preşedintleui parlamentului acesteia. "Armata a 14-a s-a opus forţelor moldovene şi a ajutat la stabilizarea regiunii", a spus el.

Oficialii moldoveni afirmă că generalul Lebed şi armata sa sprijină, în fapt, aşa-zisa republică, un stat nerecunoscut de nimeni, şi servesc ca şi o armată a ei în aşteptare. Acoperind malul de est al Nistrului, plus o parte a disputatului oraş Bender, sătuleţul acoperă aceea parte a Ucrainei pe care Stalin a luat-o dintr-o provincie a României ocupată în război, în scopul de a diminua populaţia ei română. Ea a fost cunoscută ca Moldavia, acum Moldova.

Odată cu colapsul Uniunii Sovietice, Chişinăul a avansat ideea reunificării cu România şi, în procesul desovietizării, au latinizat alfabetul din nou, au proclamat româna ca limbă oficială şi au adoptat un steag şi un sigiliu de stat aproape identice cu cele din România.

Acestea i-au împins pe unii locuitori peste Nistru, unde sovieticii au implantat o mare parte a industriei şi unde se află Armata a 14-a. Aici a fost mai întâi declarată, în septembrie 1990, Republica Sovietică Socialistă Transnistreană, situată pe câmpul de luptă din timpul războiului. În prezent, Moldova a încetat să mai ceară unirea cu România şi a îndepărtat pe cei mai intransigenţi oficiali, ajutând calm Transnistria. Numai că statul autodeclarat are atracţiile lui. Oficialii transnistreni, ca vicepreşedintele Aleksandr A. Caraman, un doctor de 37 de ani, insistă pentru păstrarea propriei monede şi armate. Ei doresc o "confederaţie" egală cu Moldova care să devină cumva "un subiect independent şi suveran de drept internaţional". Oficialii moldoveni consideră ideea ca absurdă.

"În sfârşit, politicienii vorbesc", a spus generalul Lebed. "În mod sincer, după înfrângere, partea moldoveană a făcut mai mulţi paşi pozitivi către o reglementare. Dar nu pot să spun că marşul transnistrean pentru independenţă a slăbit".

"Nu e nimic neobişnuit în aceasta", afirmă generalul. "Aici a existat o armată rusă de 200 de ani, iar 47% din ofiţerii săi sunt localnici".

Generalul se priveşte ca un sincer purtător de cuvânt. El a fost respins la Academia Forţelor Aeriene, dar şi-a croit drumul la şcoala trupelor de comando şi a comandat un batalion în Afganistan în 1981-1982. Experienţa l-a marcat la fel de puternic ca şi boxul şi i-a dat un dispreţ abia deghizat pentru orice fel de politicieni.

"Politicienii încep războaiele, iar tinerii se spală cu sânge din cauza scurtimii lor de vedere", a spus el. "Acum, fiecare dintre ei gândeşte că este un strateg, dar 10 ani mai târziu, toţi strategii care nu au fost niciodată aici şi care nu au văzut o acţiune sau care nu au mâncat capră putredă gândesc că a fost simplu. Numai că istoria merge într-o singură direcţie şi nu o poţi da înapoi. Poţi numai să tragi concluzii".

Una din concluziile generalului este că naţiunile slave ale fostei Uniuni Sovietice - Rusia, Belarus şi Ucraina - se vor găsi din nou împreună spre sfârşitul secolului, posibil cu Kazahstan. "Sunt profund convins de asta", a spus el. "Este ca o chemare arzătoare şi nu se poate merge ca astăzi".

Afirmaţii ca aceasta şi acţiunile Armatei a 14-a percepute ca apărătoare a ruşilor în această perioadă a sfârşitului de imperiu, menţionează în încheiere ziarul new-yorkez, au făcut din generalul Lebed un focar al naţionalismului jignit şi al politicii aripii de dreapta din Moscova şi chiar al însăşi armatei. El întrerupe o astfel de discuţie, spunând: "Fiecare naţiune are dreptul la porţia sa de naivi. Şi aici, unde radiaţiile solare sunt mai mari, numărul naivilor este de asemenea mai mare".